

Офіційне
друковане видання
Верховної Ради
України — газета
«Голос України»

Голос України

№ 60 (112)

СЕРЕДА, 19 ЧЕРВНЯ 2024 РОКУ

WWW.GOLOS.COM.UA

Голова Верховної Ради України Руслан Стефанчук зустрівся зі Спікеркою Сеймасу Литовської Республіки Вікторією Чміліте-Нільсен і членами литовської делегації

Насамперед Голова Верховної Ради України Руслан Стефанчук та Спікерка Сеймасу Литовської Республіки Вікторія Чміліте-Нільсен, яка прибула до України з візитом, вшанували пам'ять народних депутатів України й працівників Апарату Верховної Ради України, які загинули внаслідок російської збройної агресії, та пам'ять військовослужбовців Національної гвардії України, які поклали свої молоді життя, захищаючи державу, закон та людську гідність під час несення служби біля Верховної Ради України 31 серпня 2015 року.

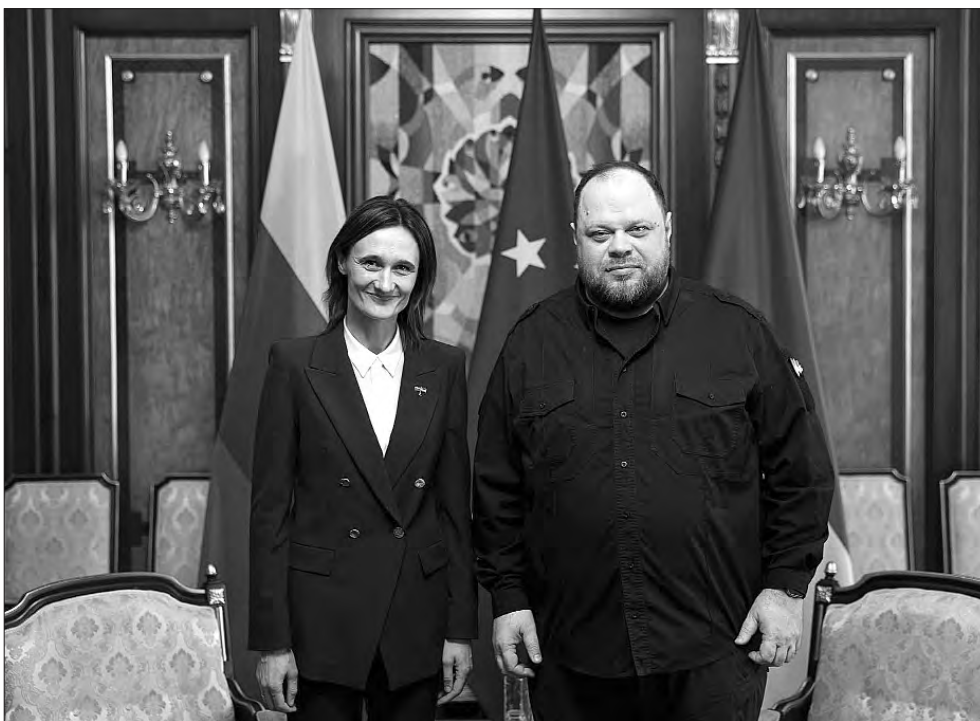
«Цей візит — черговий прояв солідарності та підтримки України», — наголосив під час зустрічі Голова Верховної Ради України, висловивши вдячність Литві й усьому литовському народові за допомогу на всіх пріоритетних для нашої держави напрямках.

Водночас Руслан Стефанчук подякував Литві за постійну адвокацію й заклики до партнерів щодо надання Україні зброї. Також він зауважив, що серед нагальних потреб — системи ППО, літаки F-16, боєприпаси, далекобійна артилерія, отримання додаткових систем Patriot.

Сторони також порушили питання посилення санкційного тиску проти РФ, європейського та євроатлантичного шляху України.

Співрозмовники обговорили ухвалення переговорної рамки. Голова Верховної Ради України подякував за абсолютну підтримку Литви на шляху України до повноправного членства в Євросоюзі.

Щодо НАТО Спікер Парламенту України акцентував, що Україна розраховує на результативний Вашингтонський

саміт: «Для нас важливо отримати запрошення розпочати переговори про вступ». «Разом ми маємо зробити все, щоб Україна була наближена до Альянсу. Це вигідно і для України, і для Альянсу», — зазначив Руслан Стефанчук.

Окрім того, Руслан Стефанчук подякував Литві за підготовку, підтримку та реабілітацію українських військових.

Насамкінець сторони приділили увагу міжпарламентській співпраці. Голова Верховної Ради України висловив вдячність за всі рішення, усі 15 резолюцій Сеймасу Литви на підтримку України.

За результатами зустрічі Голова Верховної Ради України акцентував на важливості підписаного спікерами парламентів Польщі, Литви, Латвії, Естонії та

України у польському місті Білосток декларації, де вперше на рівні документа, на міжпарламентському діалозі була погоджена можливість України захищати себе відповідно до міжнародного права, що також включає нанесення ударів по законних військових цілях на території Росії, а також про можливість залучення інструкторів цих країн для підготовки військових в Україні.

Зі свого боку, Спікерка Сеймасу Литовської Республіки Вікторія Чміліте-Нільсен наголосила, що підтримка України Литвою в умовах повномасштабного вторгнення Росії в Україну продовжуватиметься й надалі. Також вона повідомила, що Парламент Литви ухвалив 15 резолюцій на підтримку України, кожна із яких використовувалася для більшої допомоги Україні, міжнародної підтримки, створення союзів на різних платформах та інших нагальних питань, як-от вступ України до Європейського Союзу та НАТО, впровадження санкцій проти російського та білоруського режимів.

«Я представляю не лише Парламент Литви, а також і весь народ Литви, який повністю підтримує Україну», — наголосила очільниця Сеймасу Литви, акцентувавши, що Литва підтримує українські військові ініціативи та адвокує велику військову допомогу.

Пресслужба
Апарату Верховної Ради України.
Фото rada.gov.ua.

Виступ Вікторії Чміліте-Нільсен у Верховній Раді України 18 червня 2024 року читайте на 2-й стор.

Єгор ЧЕРНЄВ: На міжнародному Саміті миру сформувалася антипутінська коаліція

Міжнародний Саміт миру закінчився, але триває робота над розширенням списку держав, які підтримують Україну й долучаються до спільного комюніке. Головне — основу закладено, і більшість цивілізованого світу засвідчила підтримку нашої держави. Фактично ідеться про формування антипутінської коаліції.

Про це заявив народний депутат, заступник голови парламентського Комітету з питань нацбезпеки, оборони та розвідки, голова постійної делегації України в ПА НАТО Єгор Чернєв.

«Для нас важливо, що подальші кроки до миру здійснюватимуться на принципах Статуту ООН, відповідно, це означає, що не може бути жодних питань стосовно територіальної цілісності та суверенітету України. Із цим погодилася абсолютна більшість дер-

жав, які були присутні на Саміті миру», — зазначив парламентарій.

За його словами, до наступного Саміту миру доведеться попрацювати над розширенням кола наших союзників.

«Умовно всі держави можна розділити на три табори. Перший — це союзники або сателіти Росії: Іран, Північна Корея, Білорусь. Від них чекає зміни позиції не варто. Другий — це наші союзники, які поставили підписи під спільним комюніке Саміту миру. Фактично це антипутінська коаліція. Третя група — це країни, які ще вагаються, до кого пристати. І тут постає питання до нашої та до світової дипломатії, яка повинна діяти. Зараз із нами майже 100 країн та міжнародних організацій, а в такій ситуації складно ставати на бік агресора. Я вважаю, що інші країни будуть

приєднуватися до нас», — наголосив політик.

Він додав, що за підсумками зустрічі до РФ буде надіслано запит на виконання за трьома напрямками «Формули миру», які обговорили під час саміту.

«Якщо виконання цього запиту не буде, то в рамках роботи саміту будуть напрацьовані рішення, що будуть надалі імплементовані або на двосторонній основі, або колективно. Зокрема, у разі невиконання пункту щодо ядерної безпеки, наприклад, можуть бути накладені санкції на російську ядерну енергетику. Це дуже впливовий важіль, і на Саміті миру були присутні держави, які можуть це зробити», — підкреслив народний депутат.

Пресслужба
Апарату Верховної Ради України.
Фото rada.gov.ua.

Функціонування інституту старост в умовах подолання викликів воєнного часу

► СТОР. 3

Закон України

Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та інших законів України у зв'язку з ратифікацією Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами

► СТОР. 23

Ольга САЛАДУХА: Наша мета — у цей складний час підтримати українських дітей

► СТОР. 24

Виступ Спікерки Сеймасу Литовської Республіки Вікторії Чміліте-Нільсен у Верховній Раді України, 18 червня 2024 року

Шановний спікере Руслане, шановні депутати Верховної Ради України, брати та сестри!

Для мене велика честь і великий привілей знову стояти перед вами у цій поважній залі.

Я добре пам'ятаю хвилю емоцій, яка накрила мене під час мого першого візиту сюди всього за місяць після того, як росія розпочала повномасштабне вторгнення у вашу прекрасну батьківщину. Стійкість і мужність, свідком яких я стала тоді, залишилися зі мною й досі, і ваш Парламент став яскравим прикладом того, як представники народу повинні стояти непохитно перед обличчям серйозних загроз.

Я виступаю сьогодні не лише від імені Сеймасу Литви, але й від свого серця, сповненого глибокого захоплення кожним із вас у Верховній Раді та поза цими стінами. Ваша невтомна праця на захист незалежності, демократії та європейського майбутнього України надихає нас усіх.

Від Спікера Руслана Стефанчука до Першого віцепікера Олександра Корнієнка, Віцеспікерки Олени Кондратюк та багатьох інших шановних депутатів, з якими я мала честь спілкуватися, запевняю вас, що Сеймас Литовської Республіки завжди й завжди з вами.

Із першого дня незаконно, неспровокованого й невинного вторгнення росії в Україну, підтриманого білоруссю, Сеймас Литви був непохитим у своїй підтримці України, яка захищає свободу. Наша прихильність, серед іншого, відображена у численних резолюціях, а саме 15, ухвалених зі 24 лютого 2022 року. Ці резолюції не були просто формальністю, вони були широкою підтримкою, відлунням нашої колективної рішучості бути разом із Україною в її найтемніші години.

Наша єдність — не лише політична, вона глибоко особиста. Я згадую часи, коли я розмовляла з українськими лідерами та громадянами, й кожна розмова була свідченням вашої неймовірної сили та стійкості.

Литовський Сеймас підтримує кандидатуру України на вступ до ЄС та надання військової допомоги не лише з почуття обов'язку, але й із гли-

бокої віри у ваше право на самовизначення та безпеку.

У ці складні часи, коли міжнародне співтовариство шукає шляхів до миру, ми повинні залишатися чіткими щодо наших цілей. Ми повністю підтримуємо Українську формулу (миру. — Ред.), оскільки справедливий і тривалий мир може бути досягнений лише тоді, коли територіальна цілісність і суверенітет України будуть відновлені й підтримані. Тому Україна повинна перемогти. Вона повинна забезпечити собі місце в ЄС і НАТО. А винні у цій війні мають бути притягнуті до відповідальності. Справедливість вимагає відшкодування колосальної шкоди, завданої Українській державі, економіці, інфраструктурі та (що найболючіше) її народу.

Перемога прийде не лише у битвах зі зброєю в руках, але й у битвах, які відбуваються в наших серцях та умах. Багато говорять про «червоні лінії». За останні два з половиною роки ми дізналися, що ці лінії часто є нав'язаними й кремль прагне використати наші страхи й наші вагання.

Як і у шаховій партії — якщо ми хочемо перемогти, ми повинні вибрати правильну стратегію, засновану на чітких правилах, і слідувати їй до кінця, не вагатися й не відволікатися, а головне — не піддаватися на погрози агресора.

Із практичної точки зору Україна повинна отримати всю необхідну їй військову допомогу та підтримку, і отримати її вчасно. Ця підтримка має бути надана без жодних умов чи обмежень. Україна має суверенне право захищати себе відповідно до міжнародного права, відбивати атаки як з боку росії, так і з боку окупованих нею територій.

Литва робить все можливе, щоб допомогти Україні. Наш внесок був значним: від перших «Стінгерів», наданих безпосередньо перед вторгненням, до 1,2 мільярда євро, що еквівалентно двом відсоткам ВВП Литви. У вигляді двосторонньої допомоги, причому половина з них — це військова підтримка.

Наша підтримка буде продовжуватися. Ми вітаємо збільшення військової допомоги від наших союзників і не унеможливуємо приєднання

до міжнародної коаліції для відправки військових інструкторів в Україну. У разі ескалації ситуації, що загрожуватиме суверенітету України, можуть знадобитися більш рішучі дії з боку проукраїнської коаліції. Я кажу це з упевненістю, оскільки ми усвідомлюємо, що ви також захищаєте всю Європу й майбутнє нашого регіону.

Кажуть, що війна, розпочата росією, змістила політичний центр тяжіння Європи в бік нашого регіону. Але з цим новим статусом приходять і нові обов'язки. Литва послідовно прагне зміцнювати регіональні альянси, долати історичні образи й сприяти розвитку інфраструктурних та людських зв'язків. Люблінський трикутник і ширші регіональні формати, такі як нещодавня зустріч спікерів польського, балтійських та українського парламентів у Білостоці, підкреслюють це прагнення.

У ці тривожні часи роль парламентської співпраці неможливо переоцінити. Неспровокована агресія росії є нападом на міжнародне співтовариство та фундаментальні цінності, які ми цінуємо. Парламенти стоять насторожі цих цінностей, і дуже важливо, щоб ми працювали разом, щоб

відстоювати їх. Це переконання спонукало мене організувати першу в історії зустріч спікерів парламентів країн НАТО у Вільнюсі минулого року, і цю традицію продовжили Сполучені Штати напередодні майбутнього Вашингтонського саміту НАТО.

Литва завжди підтримувала членство України в НАТО, й хоча спільний консенсус все ще формується, ми рішуче налаштовані забезпечити, щоб Вашингтонський саміт окреслив чіткий і незворотний шлях інтеграції України. Я сподіваюсь, що на той час, коли Спікер Стефанчук та інші спікери парламентів, включно зі мною, пойдуть до Вашингтона, щоб просувати майбутнє України в НАТО, Україна вже буде за столом переговорів із ЄС щодо її європейського майбутнього.

Я хочу привітати всю Верховну Раду України за те, що ви зробили, щоб просунути в напрямку Європи, і ці переговори є стратегічним пріоритетом як для України, так і для Європейського Союзу. І дуже важливо провести першу міжурядову конференцію щодо вступу протягом цього місяця. Литва готова поділитися своїм двадцятирічним досвідом членства в ЄС, щоб підтримати Україну. Підтримка Литви виходить за рамки політичної дипломатичної та військової допомоги.

Завтра я відкрию новозбудоване протипадаційне укриття в дитячому садку № 9 у Козинцях, поблизу Ірпеня. Це проєкт, який підтримали Литва та Тайвань. Ця ініціатива вартістю 500 тисяч євро забезпечує безпечний притулок для дітей, для персоналу. Цей проєкт приєднався до ряду завершених зусиль, таких як будівництво мобільного переселення на 36 сімей, реконструкція ліцею в Бородянці та відновлення дитячого садка в Ірпені. На черзі ще багато проєктів, які є частиною довгострокового плану допомоги Литви Україні, що зосереджується на освіті, реабілітації колишніх військових, енергетичній інфраструктурі та розмінуванні.

Зусилля з відбудови є життєво важливими, навіть коли війна триває. Відбудова шкіл, лікарень, будинків не лише відновлює фізично інфраструкту-

ру, а й допомагає загоїти емоційні та психологічні рани, завдані вторгненням. Допомога цивільному населенню у поверненні до нормального життя та безпеки має вирішальне значення для підтримки соціальної стабільності та зміцнення надії на краще майбутнє. Ми закликаємо інші країни посилити підтримку цих зусиль, визнаючи, що колективна прихильність до відбудови, підкріплена конкретними діями, може допомогти загоїти травму й прискорити відновлення.

На додаток до цих заходів надзвичайно важливою є адвокація використання заморожених російських активів для відновлення України. Рішення ЄС про розподіл прибутків від цих активів, а також рішення G7 надати Україні кредит у розмірі 50 мільярдів доларів, забезпечений прибутками від заморожених російських активів, є позитивними кроками. Однак потрібні більш комплексні заходи для забезпечення справедливості та відновлення втраченого.

На завершення я хочу підкреслити один аспект цього жахливого вторгнення, який особливо шокує мене не лише як політика, а як матір чотирьох синів. Доля українських дітей, незаконно вивезених до росії та білорусі, особливо розриває серце. Це слугує критичним випробуванням для міжнародної спільноти та її організацій, щоб продемонструвати свою відданість людяності. Вкрай важливо докласти всіх зусиль, щоб знайти цих викрадених дітей, забезпечити їхнє безпечне повернення до родин або законних опікунів, а також сприяти заходам, які полегшать їхню репатріацію, реабілітацію та реінтеграцію в українське суспільство.

Дорогі друзі! Війна спричинила неймовірні страждання, розриваючи сім'ї та руйнуючи життя. Але в ці найтемніші моменти людський дух сяє найяскравіше. Ваша стійкість і надія надихають світ. Парламенти демократичних країн світу несуть відповідальність за збереження цього духу. Ми повинні об'єднати ся в підтримці України та забезпеченні перемоги свободи, демократії та людської гідності.

Дякую вам. Слава Україні!
Фото rada.gov.ua.

Функціонування інституту старост в умовах подолання викликів воєнного часу. Коментарі парламентарів за результатами круглого столу Комітету, який відбувся на Черкащині

Віталій Безгін, народний депутат України, голова підкомітету з питань адміністративно-територіального устрою та місцевого самоврядування, відзначає: «Найкраще, що може почути законодавець від свого стейкхолдера — це позитивні відгуки і оплески щодо фінальної редакції комітетського законопроекту про старост. Спрошення процедури призначення старост на період дії воєнного стану, зменшення розміру старостинських округів — це те, на чому наголошували громади під час війни, і ми їм це даємо».

Аліна Загоруйко, народний депутат України, Заступник голови Комітету, голова підкомітету з питань виборів, референдумів та інших форм безпосередньої демократії, зауважує: «Питання процедури призначення старост — це вкрай актуальне питання. Тут ми маємо дотримуватись балансу між демократією участі та централізацією управління в громаді, адже від способу набуття посади залежить відповідальність та підзвітність, і це важливо. Тому пропозицію про тимчасову відмову від проведення громадських обговорень кандидатур старост не можу підтримати. Зрозуміло, що є свої реалії в

прифронтових і прикордонних громадах, але наразі ми бачимо проблеми не лише в цих громадах. І, можливо, ці проблеми пов'язані не лише з безпековою складовою та небажанням жителів брати участь у таких заходах? Залишу це питання відкритим. Однак, незважаючи на зазначене вище, загалом я підтримую необхідність врегулювання наявних проблем і законопроект з реєстр. № 9518. Наразі головне, щоб жителі громад отримали старост».

Віталій Войцехівський, народний депутат України, член Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самовряду-

вання, регіонального розвитку та містобудування, зауважує: «Інститут старост ще доволі молодий, тому питань до нього виникає чимало. Завдання парламенту — створити дієву вертикаль влади, не порушуючи при цьому принципів народовладдя».

Дмитро Микиша, народний депутат України, член Комітету, констатує: «Вчоргове почути від громад, як вони бачать інститут старост. Більшість з озвучених пропозицій уже враховані в законопроекті з реєстр. № 9518. Примітно, що ці новели були напрацьовані між першим і другим читанням за наслідками консультацій з представниками місцевого самоврядування. Переконаний, що це правильна формула, коли парламентарі ведуть живий діалог з місцевою владою і реагують на її запити у вигляді відповідних законодавчих ініціатив».

Олександр Літвінов, народний депутат України, голова підкомітету з питань законодавчого забезпечення діяльності органів державної влади, державних символів і нагород, підкреслює: «Виконання повноважень старост на період їх тимчасової відсутності, зокрема, у зв'язку з мобілізацією, наразі не врегульовано на законодавчому рівні. Відтак наше завдання як парламентарів — виправити ситуацію та максимально спростити цей процес в період дії правового режиму воєнного стану. Відповідні ініціативи уже враховані в законопроекті з реєстр. № 9518, і я впевнений, що найближчим часом він буде розглянутий Верховною Радою України та ухвалений в цілому».

Пресслужба
Апарату Верховної Ради України.
Фото
rada.gov.ua.

Довідково

Інститут старост в Україні є важливою складовою системи місцевого самоврядування, мета якої — забезпечення належного управління територіальними громадами та їх ефективної взаємодії з центральними органами влади.

Україна має давні історичні корені цієї форми народовладдя. Зародилася вона у середньовіччі як форма організації місцевого самоврядування у громадах. Після здобуття незалежності у 1991 році Україна почала відновлювати та розвивати різні складники місцевого самоврядування, включаючи інститут старост.

У 2015 році, за програмою децентралізаційної реформи, інститут старост був офіційно закріплений Законом України «Про добровільне об'єднання територіальних громад», де передбачено запровадження посад старост у новостворених об'єднаних територіальних громадах (ОТГ).

Старости виконують низку ключових функцій для забезпечення інтересів місцевого населення. До основних обов'язків належать:

- представництво інтересів громади: старости виступають представниками громади у відносинах з органами місцевого самоврядування та виконавчої влади, відстоюючи інтереси місцевих мешканців;
- організація та координація роботи місцевих громадських ініціатив із залученням жителів до активної участі в розв'язанні проблем громади;
- контроль за виконанням рішень: саме старости контролюють виконання рішень місцевих рад та адміністрацій, забезпечуючи дотримання прав та інтересів громади;
- розвиток інфраструктури: сприяють розвитку місцевої інфраструктури — дороги, школи, лікарні та інші об'єкти соціально-культурного призначення.

Про виклики та перспективи. Попри значний прогрес у розвитку інституту старост, існує низка викликів, які потребують вирішення. Зокрема, це стосується фінансування діяльності старост, необхідності підвищення їхньої кваліфікації та покращення взаємодії з іншими органами місцевого самоврядування.

В умовах воєнного стану законодавством не визначено додаткової регламентації здійснення повноважень старости, проте під час військової агресії проти України старости фактично стали реальним джерелом інформації та допомоги жителям територіальних громад, оскільки вони є тими посадовими особами, які перебувають найближче до мешканців старостинського округу.

Інститут старост — невіддільна частина й ознака демократичної системи управління в Україні, що сприяє залученню місцевих жителів до активної участі у вирішенні питань, що стосуються розвитку їхніх громад.

Закон України

Про внесення змін до деяких законів України щодо надання окремих адміністративних послуг громадянам України, у тому числі за кордоном

Верховна Рада України постановляє:

І. Внести зміни до таких законів України:

1. У Законі України «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус» (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., № 51, ст. 716 із наступними змінами):

1) у частині першій статті 2:

у пункті 4 слова «державне підприємство, що належить до сфери управління розпорядника Реєстру» виключити; доповнити пунктом 4¹ такого змісту:

«4¹) державне підприємство, що належить до сфери управління розпорядника Реєстру»;

2) у статті 16:

частину першу доповнити абзацом другим такого змісту: «Одночасне оформлення (у тому числі замість втраченого або викраденого), обмін паспорта громадянина України та паспорта/паспортів громадянина України для виїзду за кордон здійснюються розпорядником Реєстру у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України»;

у першому реченні частини другої слово «шістнадцятирічного» замінити словом «чотирнадцятирічного»;

у пункті 1 частини сьомої слово «шістнадцятирічного» замінити словом «чотирнадцятирічного»;

абзац третьої частини дев'ятої доповнити словами та цифрами «або уповноваженому суб'єкту, зазначеному в пункті 4¹ частини першої статті 2 цього Закону, розміщеному за кордоном»;

3) у статті 20:

частину першу після абзацу першого доповнити новим абзацом такого змісту:

«У разі прийняття за кордоном документів для оформлення (у тому числі замість втрачених або викрадених), обміну документів, передбачених цим Законом, рішення про оформлення або обмін яких приймається розпорядником Реєстру, справляється адміністративний збір».

У зв'язку з цим абзаци другий — четвертий вважати відповідно абзацами третім — п'ятим;

у частині другій:

в абзаци третьому пункту 1 цифри «10» замінити словом «сім»;

доповнити пунктом 2¹ такого змісту:

«2¹) за одночасне оформлення (у тому числі замість втрачених або викрадених), обмін паспорта громадянина України та паспорта/паспортів громадянина України для виїзду за кордон у строк:

не пізніше ніж через 20 робочих днів з дня оформлення заяви-анкети — 0,3 розміру прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб на 1 січня календарного року;

не пізніше ніж через сім робочих днів з дня оформлення заяви-анкети — 0,6 розміру прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб на 1 січня календарного року»;

абзац другий частини четвертої після слова «оформлення» доповнити словом «вперше»;

4) частини третю, п'яту і шосту статті 21 викласти в такій редакції:

«3. Паспорт громадянина України оформляється особам, які не досягли вісімнадцятирічного віку, на чотири роки, особам, які досягли вісімнадцятирічного віку, — на кожні 10 років, а особам, які досягли шістдесят п'яти років, — безстроково»;

«5. Оформлення паспорта громадянина України здійснюється розпорядником Реєстру. Прийняття заяв-анкет для внесення інформації до Реєстру, видача паспорта громадянина України здійснюються розпорядником Реєстру або уповноваженими суб'єктами, передбаченими пунктами 4 і 4¹ частини першої статті 2 цього Закону».

У разі одночасного оформлення паспорта громадянина України та паспорта/паспортів громадянина України для виїзду за кордон формується одна заява-анкета для внесення інформації до Реєстру.

6. Паспорт громадянина України видається не пізніше ніж через 20 робочих днів з дня оформлення заяви-анкети на його отримання або не пізніше ніж через сім робочих днів з дня оформлення заяви-анкети на його термінове отримання. Паспорт громадянина України вперше видається не пізніше ніж через сім робочих днів з дня оформлення заяви-анкети на його отримання.

У разі одночасного оформлення паспорта громадянина України та паспорта/паспортів громадянина України для виїзду за кордон, у тому числі одночасного оформлення паспорта громадянина України вперше та паспорта/паспортів громадянина України для виїзду за кордон, такі паспорти видаються у строки, встановлені абзацом першим цієї частини та абзацом першим частини дванадцятої статті 22 цього Закону з дня оформлення заяви-анкети для їх отримання.

У разі оформлення заяви-анкети уповноваженим суб'єктом, зазначеним у пункті 4¹ частини першої статті 2 цього Закону, розміщеним за кордоном, паспорт громадянина України видається особі у строк, що не може перевищувати трьох місяців.

Паспорт громадянина України видається особі, стосовно якої згідно із Законом України «Про соціальний і правовий захист осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, та членів їхніх сімей» встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, не пізніше ніж через три робочі дні з дня оформлення заяви-анкети на його отримання, поданої протягом одного року з дня її звільнення»;

5) у статті 22:

частину третю доповнити абзацом другим такого змісту:

«Оформлення (у тому числі замість втраченого або викраденого), обмін паспорта/паспортів громадянина України для виїзду за кордон здійснюються особі, яка досягла чотирнадцятирічного віку, на підставі заяви-анкети, поданої нею особисто, а особі, яка не досягла чотирнадцятирічного віку, або особі, яка визнана судом обмежено дієздатною або недієздатною, — на підставі заяви-анкети, поданої одним з її законних представників, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України»;

частини п'яту і десяту викласти в такій редакції:

«5. Оформлення паспорта громадянина України для виїзду за кордон здійснюється в Україні розпорядником Реєстру, а за кордоном — ЗДУ або розпорядником Реєстру (у разі прийняття документів для оформлення (у тому числі замість втраченого або викраденого), обміну паспорта/паспортів громадянина України для виїзду за кордон уповноваженим суб'єктом, зазначеним у пункті 4¹ частини першої статті 2 цього Закону, розміщеним за кордоном). Прийняття заяв-анкет для внесення інформації до Реєстру, видача паспорта громадянина України для виїзду за кордон здійснюються розпорядником Реєстру та ЗДУ, а також уповноваженими суб'єктами, передбаченими пунктами 4 і 4¹ частини першої статті 2 цього Закону».

У разі одночасного оформлення паспорта/паспортів громадянина України для виїзду за кордон та паспорта громадянина України формується одна заява-анкета для внесення інформації до Реєстру»;

«10. Оформлення (у тому числі замість втраченого або викраденого), обмін паспорта/паспортів громадянина України для виїзду за кордон громадянина України, який постійно проживає за кордоном, під час його перебування в Україні здійснюються розпорядником Реєстру»;

у пункті 2 частини одинадцятої слово «шістнадцятирічного» замінити словом «чотирнадцятирічного»; частину дванадцяту доповнити абзацами другим і третім такого змісту:

«У разі одночасного оформлення паспорта громадянина України та паспорта/паспортів громадянина України для виїзду за кордон, у тому числі одночасного оформлення паспорта громадянина України вперше та паспорта/паспортів громадянина України для виїзду за кордон, такі паспорти видаються у строки, встановлені абзацом першим частини шостої статті 21 цього Закону та абзацом першим цієї частини статті з дня оформлення заяви-анкети для їх отримання».

У разі оформлення заяви-анкети уповноваженим суб'єктом, зазначеним у пункті 4¹ частини першої статті 2 цього Закону, розміщеним за кордоном, паспорт громадянина України для виїзду за кордон видається особі у строк, що не може перевищувати трьох місяців»;

абзац другий частини чотирнадцятої доповнити словами «з дня оформлення заяви-анкети на його отримання, поданої протягом одного року з дня її звільнення»;

частину шістнадцяту виключити;

6) пункт 3 розділу V «Перехідні положення» викласти в такій редакції:

«3. Встановити, що за оформлення (у тому числі замість втрачених або викрадених), обмін документів, передбачених цим Законом у формі книжечки, а також паспорта громадянина України у формі картки, державне мито не стягується».

2. В абзаци п'ятому пункту 10¹ розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про надання публічних (електронних публічних) послуг щодо декларування та реєстрації місця проживання в Україні» від 5 листопада 2021 року № 1871-IX; із змінами, внесеними Законом України від 11 квітня 2023 року № 3054-IX, слово і цифру «пунктом 4» замінити словами і цифрами «пунктами 4 і 4¹».

П. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності через два місяці з дня його опублікування, крім пункту 2 цього розділу, який набирає чинності з дня, наступного за днем опублікування цього Закону.

2. Кабінету Міністрів України протягом двох місяців з дня опублікування цього Закону забезпечити приведення:

1) постанови Кабінету Міністрів України від 7 травня 2014 року № 152 «Про затвердження зразка бланка, технічного опису та Порядку оформлення, видачі, обміну, пересилання, вилучення, повернення державі, визнання недейсним та знищення паспорта громадянина України для виїзду за кордон», постанови Кабінету Міністрів України від 25 березня 2015 року № 302 «Про затвердження зразка бланка, технічного опису та Порядку оформлення, видачі, обміну, пересилання, вилучення, повернення державі, визнання недейсним та знищення паспорта громадянина України», постанови Кабінету Міністрів України від 2 листопада 2016 року № 770 «Деякі питання надання адміністративних послуг у сфері міграції», розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 травня 2014 року № 523-р «Деякі питання надання адміністративних послуг через центри надання адміністративних послуг» у відповідність із цим Законом;

2) міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

Президент України В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ.

м. Київ,
9 травня 2024 року.
№ 3709-IX.

Закон України

Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів

Цей Закон регулює відносини у сфері обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів і спрямований на забезпечення здійснення виплати за шкоду, заподіяну життю, здоров'ю та/або майну потерпілих осіб під час використання наземних транспортних засобів в Україні.

Розділ І.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

1. У цьому Законі терміни вживаються в такому значенні:

1) власник наземного транспортного засобу (далі — власник транспортного засобу) — особа, яка є власником відповідно до закону або законним володільцем (користувачем) наземного транспортного засобу на підставі права власності, права господарського відання, оперативного управління, договору оренди або на інших законних підставах;

2) дорожньо-транспортна пригода — подія, що сталася під час руху транспортного засобу, внаслідок якої заподіяно шкоду життю, здоров'ю та/або майну потерпілої особи;

3) забезпечений транспортний засіб — наземний транспортний засіб, зазначений у чинному договорі обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності;

4) наземні транспортні засоби (далі — транспортні засоби) — транспортні засоби таких категорій:

автомобілі, мотоцикли (у тому числі моторолери та мотоколіаски), мопеди, причепи до автомобілів;

інші транспортні засоби, призначені для перевезення пасажирів, вантажу, багажу, пошти та/або обладнані спеціальним устаткуванням/обладнанням, за умови що відомості про такі транспортні засоби внесено до Єдиного державного реєстру транспортних засобів, передбаченого Законом України «Про дорожній рух»;

5) особа, цивільно-правова відповідальність якої застрахована, — особа, яка використовує забезпечений транспортний засіб, крім особи, яка використовувала забезпечений транспортний засіб, що вийшов з її правомірною володіння внаслідок вчинення протиправних дій;

6) потерпіла особа — фізична особа, життя, здоров'ю та/або майну якої заподіяно шкоду, та/або юридична особа, майну якої заподіяно шкоду, внаслідок дорожньо-транспортної пригоди, яка має право на відшкодування такої шкоди відповідно до цього Закону;

7) регламентна виплата — страхова виплата (страхове відшкодування), що здійснюється Моторним (транспортним) страховим бюро України (далі — МТСБУ) за рахунок коштів централізованих страхових резервних фондів у випадках, передбачених цим Законом;

8) страховий сертифікат «Зелена картка» — картка міжнародного автомобільного страхування, що застосовується у державах — членах міжнародної системи автомобільного страхування «Зелена картка» та посвідчує наявність у державах, зазначених і не викреслених у такому сертифікаті, чинного міжнародного договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності, що діє на умовах, встановлених законодавством про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності держави перебування відповідного транспортного засобу;

9) страховик відповідальної особи — страховик, з яким укладено договір обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності, відповідно до якого застраховано цивільно-правову відповідальність власника транспортного засобу, під час використання якого заподіяно шкоду забезпеченому транспортному засобу потерпілої особи;

10) страховик потерпілої особи — страховик, з яким укладено договір обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності, відповідно до якого застраховано цивільно-правову відповідальність потерпілої особи, транспортному засобу якої заподіяно шкоду;

11) страховальник — особа, яка уклала із страховиком договір обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності.

2. Інші терміни вживаються в цьому Законі у значеннях, наведених у законах України «Про фінансові послуги та фінансові компанії», «Про страхування» та інших законах України.

Стаття 2. Законодавство про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності

1. Відносини у сфері обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (далі — цивільно-правова відповідальність) регулюються Конституцією України, Цивільним кодексом України, Законом України «Про страхування», цим Законом, іншими законами України і прийнятими відповідно до них нормативно-правовими актами.

2. Дія положень Закону України «Про страхування» поширюється на відносини, що регулюються цим Законом, якщо цим Законом не передбачено інше.

3. Для цілей законів України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» МТСБУ є підприємством, що становить суспільний інтерес.

4. У разі суперечності положень цього Закону положенням інших законодавчих актів України положення цього Закону мають перевагу.

Стаття 3. Учасники ринку обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності

1. Учасниками ринку обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності є страховальники та інші особи, цивільно-правова відповідальність яких застрахована, потерпілі особи (їхні законні представники, спадкоємці, правонаступники), інші особи, які відповідно до цього Закону мають право на отримання страхової виплати, страховики, надавачі супровідних послуг на ринку страхування, МТСБУ.

Страховальники, які є фізичними особами, інші фізичні особи, цивільно-правова відповідальність яких застрахована, фізичні особи, які відповідно до цього Закону мають право на отримання страхової виплати, є споживачами у значенні, наведеному в Законі України «Про страхування».

Стаття 4. Предмет та об'єкт договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності

1. Предметом договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності є передача страховальником за плату ризику, пов'язаного з об'єктом страхування, страховику на умовах, визначених цим Законом.

2. Об'єктом страхування за договором обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності є відповідальність за шкоду, заподіяну внаслідок використання забезпеченого транспортного засобу особою, цивільно-правова відповідальність якої застрахована, життя, здоров'ю та/або майну потерпілих осіб внаслідок настання страхового випадку.

Стаття 5. Страховий випадок

1. Страховим випадком за договором обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності є дорожньо-транспортна пригода за участю забезпеченого транспортного засобу, внаслідок якої у особи, цивільно-правова відповідальність якої застрахована, виник обов'язок відшкодувати шкоду, заподіяну життю, здоров'ю та/або майну потерпілих осіб.

Розділ II. УКЛАДЕННЯ ДОГОВОРІВ ОБОВ'ЯЗКОВОГО СТРАХУВАННЯ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Стаття 6. Види договорів обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності

1. Відповідно до цього Закону укладаються договори обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності таких видів:

1) договір обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності, що діє виключно на території України (далі — внутрішній договір страхування);

2) договір обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності, що діє на території держав — членів міжнародної системи автомобільного страхування «Зелена картка», зазначених і не викреслених у страховому сертифікаті «Зелена картка» (далі — міжнародний договір страхування).

Стаття 7. Обов'язковість страхування цивільно-правової відповідальності

1. На території України дозволяється використання виключно забезпечених транспортних засобів.

Транспортний засіб має бути забезпеченим до початку його використання у дорожньому русі на вулично-дорожній мережі загального користування на території України.

Особою, відповідальною за укладення внутрішнього договору страхування щодо незабезпеченого транспортного засобу, є:

1) особа, за якою в Україні зареєстровано транспортний засіб;

2) фізична особа, яка тимчасово ввезла транспортний засіб на митну територію України;

3) особа, яка є власником незареєстрованого транспортного засобу.

Особи, зазначені у цій частині, зобов'язані укласти внутрішній договір страхування з дотриманням таких строків:

не пізніше дня реєстрації транспортного засобу у встановленому порядку — якщо транспортний засіб є незабезпеченим;

до початку використання транспортного засобу у дорожньому русі — якщо транспортний засіб незареєстрований (неперереєстрований), знятий з обліку, за умови наявності номерного знака для разових поїздок;

не пізніше останнього дня строку дії попереднього внутрішнього договору страхування;

перед в'їздом на територію України (крім випадку наявності щодо транспортного засобу чинного страхового сертифіката «Зелена картка», що діє на території України).

2. Керування на території України транспортним засобом, щодо якого відсутній чинний договір обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності, тягне за собою відповідальність, встановлену законом.

Невиконання власником транспортного засобу обов'язку з укладення внутрішнього договору страхування щодо такого транспортного засобу тягне за собою відповідальність, встановлену законом.

3. В'їзд з України до держави — члена міжнародної системи автомобільного страхування «Зелена картка» зареєстрованого в Україні транспортного засобу, щодо якого відсутній міжнародний договір страхування, укладений із страховиком — повним членом МТСБУ і посвідчений відповідним страховим сертифікатом «Зелена картка» або страховим полісом, що посвідчує наявність міжнародного договору страхування, чинного на території такої іноземної держави, забороняється.

Стаття 8. Єдина централізована база даних щодо обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності

1. З метою організації накопичення, зберігання інформації про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності, обміну такою інформацією, забезпечення отримання потерпілими особами інформації щодо договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності, а також забезпечення контролю за здійсненням обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності МТСБУ забезпечує функціонування Єдиної централізованої бази даних щодо обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності (далі — Єдина централізована база даних).

Єдина централізована база даних містить відомості про страховиків, які провадять діяльність з обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності, про договори обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності, укладені страховиками — членами МТСБУ, про страхові випадки, що настали, стан та результати їх врегулювання, про транспортні засоби та їх страховальників, у тому числі персональні дані таких страховальників, а також іншу інформацію щодо обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності.

Особами, які вносять інформацію до Єдиної централізованої бази даних, є страховики, МТСБУ, а також органи державної влади, інші державні органи та установи у випадках, визначених законодавством.

Вимоги до функціонування Єдиної централізованої бази даних та переліку інформації, що міститься в Єдиній централізованій базі даних, встановлюються Національним банком України. МТСБУ має право надавати пропозиції та зауваження до таких вимог (проектів таких вимог) з обґрунтуванням необхідності їх врахування. Національний банк України розглядає пропозиції та зауваження МТСБУ протягом 30 днів після їх отримання та повідомляє МТСБУ про подальше їх врахування у відповідному нормативно-правовому акті або про відхилення (з обґрунтуванням відхилення).

Порядок внесення інформації до Єдиної централізованої бази даних затверджується МТСБУ.

2. МТСБУ з метою надання доступу до інформації, що міститься в Єдиній централізованій базі даних, забезпечує використання інформаційних ресурсів Єдиної централізованої бази даних відповідно до законодавства.

Інформація, що міститься в Єдиній централізованій базі даних, надається безоплатно і відповідно до порядку доступу до неї поділяється на відкриту інформацію та інформацію з обмеженим доступом.

До відкритої інформації належать відомості про наявність чи відсутність в Єдиній централізованій базі даних інформації про чинний на запитовану дату (крім майбутньої) договір обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності щодо конкретного транспортного засобу, відомості про страховика, який уклав відповідний договір страхування, а також відомості щодо укладення договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності з особливостями, визначеними статтею 13 цього Закону, та/або обмеження щодо умов використання забезпеченого транспортного засобу (для внутрішніх договорів страхування).

МТСБУ забезпечує можливість постійного цілодобового доступу користувачів до відкритої інформації, що міститься в Єдиній централізованій базі даних у мережі Інтернет.

МТСБУ забезпечує можливість отримання страховиками та Національним банком України інформації (у тому числі з обмеженим доступом), що міститься в Єдиній централізованій базі даних.

Перелік інформації з обмеженим доступом, що міститься в Єдиній централізованій базі даних, та порядок її надання визначаються МТСБУ відповідно до закону.

МТСБУ надає інформацію з обмеженим доступом, що міститься в Єдиній централізованій базі даних, на письмову вимогу органів судової влади, органів прокуратури, органів дізнання і досудового слідства та інших органів державної влади (посадових осіб) у зв'язку із здійсненням ними повноважень, визначених законом.

3. МТСБУ з метою забезпечення функціонування системи обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності здійснює обробку даних, що зберігаються в Єдиній централізованій базі даних, у тому числі персональних даних, без згоди суб'єкта таких даних.

МТСБУ зобов'язано забезпечувати зберігання інформації про договір обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності в Єдиній централізованій базі даних не менше семи років з дати припинення такого договору.

4. Фінансування створення та функціонування Єдиної централізованої бази даних здійснюється за рахунок коштів МТСБУ.

Власником, держателем та адміністратором Єдиної централізованої бази даних є МТСБУ. МТСБУ зобов'язано забезпечувати відповідність Єдиної централізованої бази даних порядку, вимогам та заходам із забезпечення захисту інформації, встановленим законодавством.

5. МТСБУ зобов'язано оприлюднювати на своєму веб-сайті узагальнену інформацію про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності згідно з переліком та в порядку, встановленими Національним банком України.

Стаття 9. Перевірка наявності договорів обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності

1. Перевірка наявності чинних договорів обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності здійснюється:

1) відповідними підрозділами Національної поліції України під час здійснення регулювання дорожнього руху та здійснення контролю за дотриманням Правил дорожнього руху його учасниками та за правомірністю експлуатації транспортних засобів на вулично-дорожній мережі (у тому числі з використанням працюючих в автоматичному режимі спеціальних технічних засобів та в режимі фотозйомки, відеозапису), а також під час оформлення документів щодо порушення Правил дорожнього руху та оформлення матеріалів дорожньо-транспортної пригоди;

2) органами Державної прикордонної служби України в місцях здійснення ними прикордонного контролю незалежно від належності та місця реєстрації транспортного засобу;

3) посадовими особами центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики з питань безпеки на наземному транспорті, під час здійснення заходів державного нагляду (контролю).

Перевірка наявності чинного договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності, визначеного статтею 6 цього Закону, здійснюється на підставі інформації, що міститься в Єдиній централізованій базі даних.

2. У разі використання зареєстрованого в іноземній державі транспортного засобу, щодо якого не укладено внутрішнього договору страхування, належним доказом наявності міжнародного договору страхування є чинний на території України страховий сертифікат «Зелена картка», виданий іноземним страховиком відповідно до правил міжнародної системи автомобільного страхування «Зелена картка». Водій такого транспортного засобу зобов'язаний пред'явити зазначений сертифікат посадовим особам органів, визначених частиною першою цієї статті, на їхню вимогу.

3. Під час в'їзду на територію України водій транспортного засобу, зареєстрованого в іноземній державі, зобов'язаний мати на весь строк перебування такого транспортного засобу на території України страховий сертифікат «Зелена картка», виданий іноземним страховиком відповідно до правил міжнародної системи автомобільного страхування «Зелена картка», або внутрішній договір страхування та пред'явити документ, що посвідчує наявність чинного на території України договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності, посадовим особам органів Державної прикордонної служби України на їхню вимогу.

У разі недотримання водієм транспортного засобу вимог абзацу першого цієї частини пропуск посадовими особами Державної прикордонної служби України такого транспортного засобу на територію України не здійснюється.

4. У разі в'їзду транспортного засобу, зареєстрованого в Україні, до держави — члена міжнародної системи автомобільного страхування «Зелена картка» водій такого транспортного засобу зобов'язаний мати чинний міжнародний договір страхування, укладений із страховиком — повним членом МТСБУ і посвідчений відповідним страховим сертифікатом «Зелена картка», або страховий поліс, що посвідчує наявність міжнародного договору страхування, чинного на території такої іноземної держави, та пред'явити його посадовим особам органів Державної прикордонної служби України на їхню вимогу.

У разі недотримання водієм транспортного засобу вимог абзацу першого цієї частини пропуск посадовими особами Державної прикордонної служби України такого транспортного засобу до держави — члена міжнародної системи автомобільного страхування «Зелена картка» не здійснюється.

Стаття 10. Право вибору страховика

1. Власник транспортного засобу має право вибору страховика для укладення договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності.

2. Страховик не може відмовити власнику транспортного засобу в укладенні договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності щодо належного такому власнику транспортного засобу, якщо інше не передбачено законом.

3. Нав'язування послуг обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності конкретних страховиків забороняється.

4. Укладення договорів обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності в місцях проведення реєстрації (перереєстрації) транспортних засобів, у місцях оформлення дозвілених документів, у місцях контролю наявності таких договорів (страхових полісів), крім мультимодальних терміналів та зон сервісного обслуговування перед пунктами пропуску через державний кордон України, забороняється.

5. Забороняється вимагати придбання будь-яких інших послуг страховика як обов'язкової умови укладення договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності.

Стаття 11. Укладення та строк дії договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності

1. Договір обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності укладається виключно в електронній формі з дотриманням вимог Цивільного кодексу України до письмової форми правочину та вимог цього Закону та створюється у формі електронного документа з дотриманням вимог законів України «Про електронні документи та електронний документообіг» і «Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги» або в порядку, передбаченому законодавством про електронну комерцію.

Договір страхування цивільно-правової відповідальності укладається відповідно до загальних умов страхового продукту, що відповідає умовам цього Закону, складається із загальних умов страхового продукту та індивідуальної частини договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності. Страховий поліс містить інформацію, що відповідає вимогам до індивідуальної частини договору, та є документом, що посвідчує укладення договору страхування цивільно-правової відповідальності.

2. Особа, яка звернулася за укладенням договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності, надає страховику відомості, що мають істотне зна-

чення для оцінки страхового ризику, та/або інформацію про інші обставини, що враховуються під час визначення розміру страхової премії за договором обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності, у формі та у спосіб, визначені страховиком.

Страховик зобов'язаний розмістити на своєму веб-сайті перелік відомостей, що мають істотне значення для оцінки страхового ризику, та/або інформації про інші обставини, що враховуються під час визначення розміру страхової премії за договором обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності.

Якщо особа звернулася за укладенням договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності до страхового посередника, страховий посередник зобов'язаний ознайомити її з відомостями, передбаченими абзацом другим цієї частини.

3. Внутрішній договір страхування набирає чинності з дати і часу початку строку його дії, визначених у такому договорі, але не раніше дати і часу внесення запису про такий договір до Єдиної централізованої бази даних, та припиняється о 24 годині дати, визначеної таким договором як дата припинення строку дії договору.

Міжнародний договір страхування набирає чинності з 0 годин дати початку строку його дії, визначеної таким договором, але не раніше початку доби, наступної після внесення запису про такий договір до Єдиної централізованої бази даних, та припиняється о 24 годині дати, визначеної таким договором як дата припинення строку дії договору.

Страхове покриття за договором обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності діє протягом усього строку дії договору страхування цивільно-правової відповідальності.

Страхова премія у повному обсязі сплачується до або під час укладення договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності.

У разі сплати страхової премії у повному обсязі страховик зобов'язаний внести до Єдиної централізованої бази даних у порядку, встановленому МТСБУ, запис про договір обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності до або під час укладення такого договору.

У разі несплати у встановлений строк або сплати не в повному обсязі страхової премії запис до Єдиної централізованої бази даних про договір обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності не вноситься.

4. Після укладення договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності страховик зобов'язаний не пізніше дати і часу початку строку його дії надіслати (надати) страхувальнику страховий поліс у спосіб, обраний таким страхувальником із запропонованих страховиком, з використанням контактних даних, зазначених страхувальником під час укладення договору.

5. У страховому полісі обов'язково зазначаються:

- 1) номер договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності в Єдиній централізованій базі даних;
- 2) дата і час початку дії, строк дії договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності;
- 3) інформація про страхувальника та забезпечений транспортний засіб;
- 4) найменування страховика, його місцезнаходження, у тому числі поштова адреса, номер телефону, адреса електронної пошти для подання письмових вимог та заяв;
- 5) розмір страхової премії;
- 6) розмір страхової суми;
- 7) посилання на запис про договір обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності в Єдиній централізованій базі даних про такий договір;
- 8) відомості про укладення договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності з особливостями, визначеними статтею 13 цього Закону, та/або обмеження щодо умов використання забезпеченого транспортного засобу (для внутрішніх договорів страхування);
- 9) територія дії договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності (для міжнародного договору страхування);
- 10) інша інформація, обов'язковість зазначення якої встановлено МТСБУ.

Після укладення міжнародного договору страхування страховик зобов'язаний не пізніше дати і часу початку строку його дії також надіслати (надати) страхувальнику страховий сертифікат «Зелена картка».

Страховик зобов'язаний надати на вимогу страхувальника безоплатно у паперовій формі бланк повідомлення про дорожньо-транспортну пригоду та інструкцію із заповнення такого бланка.

6. Форми страхових полісів, страхового сертифіката «Зелена картка», бланка повідомлення про дорожньо-транспортну пригоду, інструкція із заповнення такого бланка затверджуються МТСБУ та розміщуються на його веб-сайті у відкритому доступі.

7. Внутрішній договір страхування укладається строком на шість місяців або один рік, крім випадків, передбачених цією частиною.

Укладення внутрішнього договору страхування на строк менше шести місяців (строком на 15 календарних днів, 21 календарний день, один місяць, два місяці, три місяці, чотири місяці, п'ять місяців) допускається виключно щодо транспортного засобу:

- 1) незареєстрованого відповідно до Закону України «Про дорожній рух» — на час до його реєстрації;
  - 2) який тимчасово перебуває на території України та зареєстрований в іноземній державі, — на час його перебування на території України.
8. Міжнародний договір страхування може укладатися строком на 15 календарних днів, 21 календарний день, один місяць, два місяці, три місяці, чотири місяці, п'ять місяців, шість місяців, сім місяців, вісім місяців, дев'ять місяців, десять місяців, одинадцять місяців або один рік.
9. Усі заяви і вимоги, пов'язані з укладенням та розірванням договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності, складаються у письмовій формі, у тому числі у формі електронного документа, відповідно до законодавства.
10. Укладення внутрішнього договору страхування щодо одного й того самого забезпеченого транспортного за-

собу достроково припиняє дію попереднього укладеного внутрішнього договору страхування щодо такого транспортного засобу з дати і часу набрання чинності новим внутрішнім договором страхування.

Стаття 12. Визначення розміру страхової премії

1. Розмір страхової премії за договором обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності визначається страховиком самостійно на підставі методики розрахунку страхового тарифу за відповідним страховим продуктом, розробленої та затвердженої страховиком з дотриманням вимог законодавства у сфері страхування, у тому числі з урахуванням потреби забезпечення виконання вимог законодавства щодо платоспроможності страховика, формування гарантійних фондів МТСБУ та інших встановлених законодавством вимог. Під час визначення розміру страхової премії страховик може враховувати історію дорожньо-транспортних пригод з вини страхувальника та/або власника (власників) транспортного засобу (транспортних засобів) за обов'язковим страхуванням цивільно-правової відповідальності.

2. За договором обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності застосування франшизи забороняється.

3. Страхова премія за договором обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності сплачується одноразово у повному обсязі.

Стаття 13. Особливості визначення розміру страхової премії для окремих категорій фізичних осіб

1. Розмір страхової премії за внутрішнім договором страхування зменшується на 50 відсотків для страхувальника, який є:

- 1) громадянином України — учасником бойових дій, постраждалим учасником Революції Гідності, учасником війни, особою з інвалідністю II групи, особою, яка постраждала внаслідок Чорнобильської катастрофи, віднесеною до I або II категорії, пенсіонером, — щодо транспортного засобу, який має робочий об'єм двигуна до 2500 сантиметрів кубічних або потужність електродвигуна до 100 кіловат включно та належить йому на праві власності, за умови керування таким транспортним засобом виключно страхувальником або особою, яка також належить до категорій, визначених цією частиною, та використання транспортного засобу без мети надання платних послуг з перевезення пасажирів та/або вантажу;

- 2) громадянином України — особою з інвалідністю I групи, — щодо транспортного засобу, який має робочий об'єм двигуна до 2500 сантиметрів кубічних або потужність електродвигуна до 100 кіловат включно та належить йому на праві власності (володіння), за умови керування таким транспортним засобом виключно страхувальником або іншою особою за присутності страхувальника, або особою, яка також належить до категорій, визначених цією частиною, та використання транспортного засобу без мети надання платних послуг з перевезення пасажирів та/або вантажу.

2. Зменшення розміру страхової премії, визначене частиною першою цієї статті, може бути застосовано одночасно лише щодо одного транспортного засобу страхувальника.

3. У разі порушення умов використання транспортного засобу, щодо якого укладено внутрішній договір страхування відповідно до частин першої і другої цієї статті, у страховика (МТСБУ) виникає право зворотної вимоги до особи, відповідальної за заподіяння шкоди, відповідно до пункту 4 частини першої статті 37 цього Закону.

4. Страховик за внутрішніми договорами страхування, укладеними з урахуванням особливостей, визначених цією статтею, має право на отримання компенсації з Державного бюджету України у розмірі не більше страхової премії за внутрішнім договором страхування, укладеним на умовах, передбачених частиною першою цієї статті, у випадках та в порядку, встановлених Кабінетом Міністрів України.

Кабінет Міністрів України може встановлювати особливості визначення розміру страхової премії на відповідний рік для інших, ніж зазначені у частині першій цієї статті, категорій фізичних осіб, за умови що у Державному бюджеті України на відповідний рік передбачені захищені видатки бюджету для компенсації страховикам неотриманої страхової премії (частини страхової премії).

Стаття 14. Страхова сума

1. У разі настання страхового випадку страховик зобов'язаний здійснити страхову виплату в межах страхової суми відповідно до цього Закону.

2. Розміри страхових сум за внутрішніми договорами страхування встановлюються за шкоду, заподіяну:

- 1) життю та здоров'ю потерпілих осіб, — у розмірі, еквівалентному не менше 1,3 мільйона євро на одну потерпілу фізичну особу, та у розмірі, еквівалентному не менше 6,45 мільйона євро на один страховий випадок незалежно від кількості потерпілих осіб;
- 2) майну потерпілих осіб, — у розмірі, еквівалентному не менше 1,3 мільйона євро на один страховий випадок незалежно від кількості потерпілих осіб.

Національний банк України кожні п'ять років, починаючи з року введення в дію положень цієї частини, перераховує розміри страхових сум за внутрішніми договорами страхування відповідно до процентної зміни Гармонізованого індексу споживчих цін Європейського Союзу за відповідний період та затверджує їх своїм нормативно-правовим актом.

Розміри страхових сум, кратні 50 тисячам гривень, встановлюються Національним банком України у гривні за офіційним курсом Національного банку України станом на 1 жовтня року, в якому здійснено перегляд, починають застосовуватися для всіх договорів, укладених з 1 січня року, наступного за роком, у якому здійснено перегляд, та оприлюднюються на веб-сайті МТСБУ та веб-сайтах страховиків — членів МТСБУ.

3. Страхові (регламентні) виплати за внутрішнім договором страхування, крім регламентних виплат, що здійснюються МТСБУ відповідно до пунктів 1—3 і 5 частини першої статті 43 цього Закону, обмежуються страховими сумами, встановленими відповідно до законодавства на день укладення такого договору.

Регламентна виплата, що здійснюється МТСБУ відповідно до пунктів 1—3 і 5 частини першої статті 43 цього Закону, обмежується страховими сумами, встановленими відповідно до законодавства на день настання страхового випадку.

4. У разі якщо внаслідок дорожньо-транспортної пригоди заподіяно шкоду життю, здоров'ю та/або майну декількох потерпілих осіб і страхової суми недостатньо для відшкодування шкоди таким особам у повному обсязі, страхова (регламентна) виплата здійснюється у межах страхової суми пропорційно до розміру шкоди, заподіяної кожній потерпілій особі, яка звернулася за страховою виплатою протягом 30 днів після дорожньо-транспортної пригоди.

5. Якщо після здійснення страхової (регламентної) виплати виявлено інших потерпілих осіб, які мають право на отримання страхової (регламентної) виплати внаслідок дорожньо-транспортної пригоди і не отримали її, відповідний страховик або МТСБУ зобов'язані здійснити страхову (регламентну) виплату таким потерпілим особам пропорційно до розміру шкоди, заподіяної кожній такій потерпілій особі, яка звернулася за страховою (регламентною) виплатою, у межах залишку відповідної страхової суми.

Стаття 15. Дострокове припинення договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності

1. Дія договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності достроково припиняється:

- 1) за згодою страхувальника та страховика з ініціативи будь-якої із сторін;
- 2) в односторонньому порядку за письмовою вимогою страхувальника у випадку, передбаченому частиною другою цієї статті;
- 3) у випадку, передбаченому частиною десятою статті 11 цього Закону.

Дія договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності не може бути припинена достроково за вимогою страховика, крім випадків, встановлених законом.

2. У разі подання страхувальником письмової вимоги про дострокове припинення договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності у зв'язку з виходом забезпеченого транспортного засобу з володіння страхувальника проти його волі або знищення такого транспортного засобу дія такого договору припиняється з дня отримання страховиком такої вимоги.

3. У разі дострокового припинення внутрішнього договору страхування відповідно до пункту 3 частини першої цієї статті страхувальник протягом трьох років з дати дострокового припинення внутрішнього договору страхування має право звернутися до страховика із заявою про повернення частини страхової премії, а страховик зобов'язаний повернути страхувальнику частину страхової премії протягом 30 днів з дня отримання ним відповідної заяви.

4. Дострокове припинення договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності відповідно до пункту 1 частини першої цієї статті здійснюється у порядку, встановленому Законом України «Про страхування».

5. У разі дострокового припинення договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності відповідно до пунктів 1—3 частини першої цієї статті страховик зобов'язаний повернути страхувальнику страхову премію (її частину) у розмірі, визначеному відповідно до Закону України «Про страхування».

6. У разі дострокового припинення договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності відповідно до пунктів 1 і 2 частини першої цієї статті страховик зобов'язаний забезпечити внесення до Єдиної централізованої бази даних інформації про факт, дату і час припинення строку дії такого договору страхування не пізніше дати і часу припинення дії такого договору.

У разі дострокового припинення внутрішнього договору страхування відповідно до пункту 3 частини першої цієї статті МТСБУ зобов'язано під час внесення до Єдиної централізованої бази даних інформації про укладення нового договору забезпечити одночасне відображення інформації про дату і час припинення строку дії попереднього договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності та її надсилання (передавання) страховику, з яким укладено такий договір.

Страховик за дострокове припинення внутрішнім договором страхування повідомляє про дострокове припинення такого договору страхувальника за таким договором (якщо страхувальник є іншим, ніж страхувальник за новим договором).

7. У разі дострокового припинення міжнародного договору страхування страховик сплачує належну до повернення частину страхової премії після повернення страховику страхового сертифіката «Зелена картка» (якщо його видає у паперовій формі).

Стаття 16. Чинність договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності у разі зміни власника забезпеченого транспортного засобу

1. У разі зміни власника забезпеченого транспортного засобу в результаті його правомірного відчуження договір обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності зберігає чинність до закінчення строку його дії, а права та обов'язки страхувальника переходять до нового власника зазначеного транспортного засобу.

2. У разі смерті страхувальника — фізичної особи його права та обов'язки за договором обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності переходять до особи, яка одержала транспортний засіб, зазначений у такому договорі, у спадок та/або яка у випадку, передбаченому Цивільним кодексом України, вважається особою, яка прийняла спадщину.

Право на отримання частини страхової премії у разі дострокового припинення договору страхування у зв'язку із смертю страхувальника — фізичної особи переходить до особи, яка одержала транспортний засіб, зазначений у такому договорі, у спадок та/або яка у випадку, передбаченому Цивільним кодексом України, вважається особою, яка прийняла спадщину.

3. У разі зміни власника забезпеченого транспортного засобу новий власник зобов'язаний протягом 15 календар-

них днів з дня набуття права власності на транспортний засіб письмово повідомити про це страховика та надати страховику свої особисті дані.

Стаття 17. Інформаційна взаємодія

1. Власник транспортного засобу має право на безоплатне отримання від МТСБУ наявної в Єдиній централізованій базі даних інформації про історію страхових випадків за договорами обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності, укладеними щодо транспортного засобу, яким він володів, а також про історію дорожньо-транспортних пригод за участю транспортних засобів, якими така особа володіла протягом останніх семи років, за період такого володіння. МТСБУ зобов'язане надати відповідь на такий запит не пізніше 15 календарних днів з дня його отримання. МТСБУ може визначати зміст і форму запиту про історію страхових випадків.

2. Органи державної влади, органи місцевого самоврядування та юридичні особи зобов'язані безоплатно надавати на запит страховиків та/або МТСБУ інформацію, якою вони володіють, у тому числі інформацію з обмеженим доступом у визначеному законом порядку, необхідну для укладення договорів обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності (у тому числі про реєстрацію транспортних засобів, про порушення особою Правил дорожнього руху, про належність фізичних осіб до категорій громадян України, зазначених у статті 13 цього Закону) та яка пов'язана із страховими випадками щодо обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності або з подіями, що стали підставою для подання потерпілими особами заяв про страхові виплати. Надання та обробка запитів страховиків та МТСБУ можуть здійснюватися за використанням автоматизованих засобів обміну інформацією.

Міністерство внутрішніх справ України надає безоплатно за запитом страховика та/або МТСБУ інформацію про реєстрацію транспортних засобів, щодо яких такі страховики укладають договори обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності або за участю яких сталися страхові випадки, інформацію про дорожньо-транспортні пригоди.

Міністерство внутрішніх справ України забезпечує безоплатне надання МТСБУ інформації про зареєстровані транспортні засоби, їхніх власників та належних користувачів з Єдиного державного реєстру транспортних засобів у зв'язку із здійсненням МТСБУ повноважень, визначених цим Законом, у порядку та обсязі, встановлених Кабінетом Міністрів України.

3. Страховики та МТСБУ за порушення вимог щодо збереження, захисту та обробки інформації несуть відповідальність, встановлену законом.

Розділ III.

ПОРЯДОК ЗДІЙСНЕННЯ СТРАХОВОЇ (РЕГЛАМЕНТНОЇ) ВИПЛАТИ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ

Стаття 18. Здійснення страхової (регламентної) виплати

1. У разі настання страхового випадку страховик у межах страхових сум та згідно з умовами, зазначеними у внутрішньому договорі страхування, зобов'язаний у встановленому цим Законом порядку здійснити страхову виплату у зв'язку із шкодою, заподіяною внаслідок дорожньо-транспортної пригоди життю, здоров'ю та/або майну потерпілої особи, або прийняти обгрунтоване рішення про відмову в її здійсненні.

2. У разі настання події, що є підставою для здійснення регламентної виплати, МТСБУ у межах страхових сум, чинних на день настання такої події, а для регламентної виплати, визначеної пунктом 4 частини першої статті 43 цього Закону, — у межах страхових сум, встановлених на день укладення внутрішнього договору страхування, за яким здійснюється така виплата, зобов'язано у встановленому цим Законом порядку здійснити регламентну виплату у зв'язку із шкодою, заподіяною внаслідок дорожньо-транспортної пригоди життю, здоров'ю та/або майну потерпілої особи.

Стаття 19. Пряме врегулювання страхового випадку

1. У разі дорожньо-транспортної пригоди, що сталася за участю лише двох забезпечених транспортних засобів або за участю лише двох транспортних засобів, з яких безпечним є транспортний засіб, власником якого є потерпіла особа, і в якій потерпілій особі заподіяно шкоду виключно у вигляді пошкодження або фізичного знищення такого транспортного засобу, потерпіла особа має право на пряме врегулювання страхового випадку.

Пряме врегулювання страхового випадку передбачає виконання страховиком потерпілої особи визначених цим Законом прав і обов'язків страховика відповідальної особи щодо розгляду заяви про страхову виплату, прийняття рішення за результатами її розгляду та здійснення страхової виплати в разі прийняття відповідного рішення.

У разі якщо шкоду забезпеченому транспортному засобу потерпілої особи заподіяно транспортним засобом у випадках, передбачених пунктами 1, 3—5 частини першої статті 43 цього Закону, обов'язки страховика відповідальної особи покладаються на МТСБУ.

Потерпіла особа, яка скористалася правом на пряме врегулювання страхового випадку і звернулася із заявою про страхову виплату до страховика потерпілої особи, втрачає право на звернення до страховика відповідальної особи за отриманням страхової виплати. Потерпіла особа, яка не скористалася правом на пряме врегулювання страхового випадку і звернулася із заявою про страхову виплату до страховика відповідальної особи, втрачає право на звернення до страховика потерпілої особи за отриманням страхової виплати.

У разі настання іншої дорожньо-транспортної пригоди, ніж визначено абзацом першим цієї частини, заява про страхову виплату подається виключно страховику відповідальної особи, а у випадках, передбачених статтею 43 цього Закону, — до МТСБУ.

2. Страховик потерпілої особи, якому подано заяву про страхову виплату, зобов'язаний прийняти таку заяву, якщо на момент її подання такий страховик є членом МТСБУ, обставини дорожньо-транспортної пригоди відповідають умовам, визначеним абзацом першим частини першої цієї

статті, і потерпіла особа письмово повідомила про те, що заява про страхову виплату не подавалася страховику відповідальної особи.

Страховик потерпілої особи, який прийняв заяву про страхову виплату відповідно до цього Закону, зобов'язаний її розглянути, прийняти рішення за результатами розгляду та, за умови відсутності випадків, визначених статтею 30 цього Закону, здійснити страхову виплату.

У разі виявлення страховиком потерпілої особи факту подання заяви про страхову виплату страховику відповідальної особи раніше дня подання заяви про страхову виплату страховику потерпілої особи такий страховик потерпілої особи має право повернути відповідній потерпілій особі заяву про страхову виплату без розгляду.

3. Відповідальним за дотримання вимог цього Закону під час прямого врегулювання страхового випадку є страховик, який здійснив таке врегулювання.

4. Страховик потерпілої особи, який здійснив пряме врегулювання страхового випадку, має право зворотної вимоги до страховика відповідальної особи у розмірі фактично здійснених витрат на врегулювання страхового випадку та здійсненої страхової виплати з урахуванням положень частини п'ятої цієї статті. Розмір такої вимоги не може перевищувати розміру витрат, розрахованих відповідно до вимог цього Закону.

5. Страховик відповідальної особи зобов'язаний на вимогу страховика потерпілої особи, який здійснив пряме врегулювання страхового випадку, компенсувати заявлений ним розмір вимог, визначений частиною четвертою цієї статті, протягом п'яти робочих днів з дня отримання вимоги, якщо інший розмір компенсації чи строк її здійснення не передбачено положенням про пряме врегулювання страхових випадків.

Положення про пряме врегулювання страхових випадків затверджується радою МТСБУ із загальних питань та оприлюднюється на веб-сайті МТСБУ.

Положення про пряме врегулювання страхових випадків може визначати особливості взаємодії страховиків, а також МТСБУ та страховиків при здійсненні прямого врегулювання страхових випадків, у тому числі порядок та умови розрахунків, порядок визначення розміру компенсації, порядок та умови функціонування компенсаційного фонду МТСБУ для забезпечення безперервності виконання зобов'язань у процесі прямого врегулювання страхових випадків (у разі необхідності його створення), а також порядок вирішення спорів між ними.

Стаття 20. Страхова (регламентна) виплата у разі заподіяння шкоди життю та здоров'ю потерпілої фізичної особи

1. У разі заподіяння внаслідок дорожньо-транспортної пригоди шкоди життю та здоров'ю потерпілої фізичної особи здійснюється страхова (регламентна) виплата у зв'язку з:

- 1) лікуванням потерпілої фізичної особи;
- 2) тимчасовою втратою працездатності потерпілою фізичною особою;
- 3) стійкою втратою чи зменшенням професійної або загальної працездатності потерпілої фізичної особи;
- 4) моральною шкодою, що полягає у фізичному болю та стражданнях, яких зазнала потерпіла фізична особа у зв'язку з каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я;
- 5) смертю потерпілої фізичної особи.

2. Розмір страхової (регламентної) виплати у разі заподіяння шкоди життю та здоров'ю потерпілої фізичної особи зменшується на документально підтверджену суму отриманого потерпілою фізичною особою (особою, яка має право на отримання відшкодування) від відповідальної за заподіяння шкоди особи, чи від іншої особи відшкодування (компенсації), здійсненого у зв'язку з дорожньо-транспортною пригодою. У такому разі компенсація витрат особи, яка здійснила таке відшкодування (компенсацію), здійснюється на умовах та в порядку, визначених статтею 34 цього Закону.

3. Загальний розмір усіх здійснених страхових (регламентних) виплат у разі заподіяння шкоди життю та здоров'ю однієї потерпілої фізичної особи не може перевищувати розмір страхової суми за таку шкоду, встановлений цим Законом.

Стаття 21. Страхова (регламентна) виплата у зв'язку з лікуванням потерпілої фізичної особи

1. Страхова (регламентна) виплата у зв'язку з лікуванням потерпілої фізичної особи здійснюється страховиком, а у випадках, передбачених частиною першою і пунктом 3 частини другої статті 43 цього Закону, — МТСБУ, у розмірі витрат, пов'язаних з доправленням, розміщенням, утриманням, діагностикою, лікуванням, протезуванням та реабілітацією потерпілої фізичної особи у відповідному закладі охорони здоров'я, включаючи витрати на спеціальний медичний, постійний сторонній догляд та придбання лікарських засобів (лікарських препаратів). Необхідність здійснення таких витрат документально підтверджується відповідним закладом охорони здоров'я, а розмір витрат — розрахунковим документом.

Витрати, пов'язані з лікуванням потерпілої фізичної особи в іноземній державі, відшкодовуються за умови їх попереднього узгодження із страховиком, який має здійснити страхову виплату, або із МТСБУ (у разі здійснення регламентної виплати).

2. Якщо страховику (МТСБУ) не надано документи на підтвердження розміру витрат, зазначених у частині першій цієї статті, або їх документально підтверджений розмір є меншим за мінімальний розмір, визначений відповідно до частини третьої цієї статті, страховик (МТСБУ) здійснює страхову (регламентну) виплату в розмірі, передбаченому частиною третьою цієї статті.

3. Мінімальний розмір страхової (регламентної) виплати у зв'язку з лікуванням потерпілої фізичної особи становить 1/30 розміру мінімальної місячної заробітної плати, встановленої законом на дату настання страхового випадку, за кожний день лікування (тимчасової непрацездатності), але не більше ніж за 120 днів.

4. Не підлягають відшкодуванню витрати на лікування захворювань, клінічних станів потерпілої фізичної особи, які не мають клінічно вираженої картини перебігу, не під-

тверджені клінічними методами діагностики та/або не є наслідком дорожньо-транспортної пригоди.

Стаття 22. Страхова (регламентна) виплата у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності потерпілою фізичною особою

1. Страхова (регламентна) виплата у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності потерпілою фізичною особою здійснюється страховиком, а у випадках, передбачених частиною першою і пунктом 3 частини другої статті 43 цього Закону, — МТСБУ, у розмірі суми втрачених (неотриманих) доходів за підтверджений відповідним закладом охорони здоров'я період втрати працездатності.

2. Втрачені (неотримані) доходи потерпілої фізичної особи оцінюються у розмірі:

1) для працюючої особи (особи, яка працює за трудовим договором) — неотриманою середньою заробітної плати (середнього розміру доходу) за період втрати працездатності, зазначений у листку непрацездатності, яка визначається відповідно до Цивільного кодексу України в частині визначення заробітку (доходу), втраченого внаслідок каліцтва або іншого ушкодження здоров'я фізичної особи, яка працювала за трудовим договором;

2) для фізичної особи — підприємця чи особи, яка забезпечує себе роботою самостійно, — неотриманого доходу, який визначається відповідно до Цивільного кодексу України в частині визначення доходу, втраченого внаслідок каліцтва або іншого ушкодження здоров'я фізичної особи — підприємця;

3) для непрацюючої повнолітньої особи — 1/30 розміру мінімальної місячної заробітної плати, встановленої законом на дату настання страхового випадку, за кожний день непрацездатності, підтверджений відповідним закладом охорони здоров'я.

Стаття 23. Страхова (регламентна) виплата у зв'язку із стійкою втратою чи зменшенням професійної або загальної працездатності потерпілої фізичної особи

1. Страхова (регламентна) виплата у зв'язку із стійкою втратою чи зменшенням професійної або загальної працездатності потерпілої фізичної особи здійснюється страховиком, а у випадках, передбачених частиною першою і пунктом 3 частини другої статті 43 цього Закону, — МТСБУ, у розмірі заробітку (доходу), втраченого потерпілою фізичною особою, який визначається відповідно до Цивільного кодексу України.

Також у зв'язку із стійкою втратою чи зменшенням професійної або загальної працездатності потерпілої фізичної особи до страхової (регламентної) виплати включаються витрати, пов'язані з необхідністю пристосування до нових умов життя потерпілої особи, а саме місця проживання, робочого місця, транспортного засобу такої особи (за наявності станом на день дорожньо-транспортної пригоди) потерпілої особи, що полягає у здійсненні комплексу заходів для створення умов для роботи, проживання, пересування потерпілої фізичної особи, максимально наближених до таких умов до моменту заподіяння шкоди її життю та здоров'ю внаслідок дорожньо-транспортної пригоди. Порядок розрахунку та перелік витрат, пов'язаних з необхідністю пристосування потерпілої фізичної особи до нових умов життя, визначаються Кабінетом Міністрів України.

Ступінь стійкої втрати чи зменшення професійної або загальної працездатності (у відсотках) потерпілої фізичної особи внаслідок дорожньо-транспортної пригоди визначається у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я. Страхова (регламентна) виплата здійснюється у формі анuitету — рівномірними послідовними щомісячними виплатами, якщо іншу періодичність виплат не узгоджено потерпілою фізичною особою і страховиком (МТСБУ), виплатами у розмірі втраченого (неотриманого) потерпілою фізичною особою середньомісячного заробітку (доходу) у зв'язку із стійкою втратою чи зменшенням професійної або загальної працездатності внаслідок дорожньо-транспортної пригоди протягом строку втрати працездатності (інвалідності) такої особи, але не більше ніж до досягнення нею мінімального віку, з якого особа має право на призначення пенсії за віком (без дотримання вимоги щодо наявності страхового стажу) у солідарній системі відповідно до законодавства про загальнонообов'язкове державне пенсійне забезпечення, та не підлягає подальшому перерахунку.

Розмір страхової (регламентної) виплати у зв'язку із стійкою втратою чи зменшенням професійної або загальної працездатності потерпілої фізичної особи у разі встановлення їй інвалідності (визнання потерпілої особи дитиною з інвалідністю) не може бути менше мінімального розміру, передбаченого частиною другою цієї статті.

2. Мінімальний розмір страхової (регламентної) виплати у зв'язку із стійкою втратою чи зменшенням професійної або загальної працездатності потерпілої фізичної особи у разі встановлення їй інвалідності (визнання малолітньої або неповнолітньої потерпілої особи дитиною з інвалідністю) становить:

- 1) у разі встановлення I групи інвалідності — 36 розмірів мінімальної місячної заробітної плати, встановленої законом на дату настання страхового випадку;
- 2) у разі встановлення II групи інвалідності — 18 розмірів мінімальної місячної заробітної плати, встановленої законом на дату настання страхового випадку;
- 3) у разі встановлення III групи інвалідності — 12 розмірів мінімальної місячної заробітної плати, встановленої законом на дату настання страхового випадку;
- 4) у разі визнання потерпілої особи дитиною з інвалідністю — 36 розмірів мінімальної місячної заробітної плати, встановленої законом на дату настання страхового випадку.

3. Страхова (регламентна) виплата у зв'язку із стійкою втратою чи зменшенням професійної або загальної працездатності потерпілої фізичної особи у мінімальному розмірі, передбаченому частиною другою цієї статті, за письмовим зверненням такої особи здійснюється одноразово.

Стаття 24. Визначення розміру моральної шкоди, заподіяної потерпілій фізичній особі

1. Страховик, а у випадках, передбачених частиною першою та пунктом 3 частини другої статті 43 цього Закону, —

МТСБУ, здійснює потерпілій фізичній особі, яка зазнала ушкодження здоров'я внаслідок дорожньо-транспортної пригоди, відшкодування заподіяної їй моральної шкоди, що полягає у фізичному болю та стражданнях, яких зазнала потерпіла фізична особа у зв'язку з каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я, у розмірі 10 відсотків страхової (регламентної) виплати у зв'язку з її лікуванням та/або втратою нею працездатності, розрахованої відповідно до статей 21—23 цього Закону.

Стаття 25. Страхова (регламентна) виплата у зв'язку із смертю потерпілої фізичної особи

1. Страхова (регламентна) виплата у зв'язку із смертю потерпілої фізичної особи здійснюється, якщо смерть потерпілої фізичної особи настала протягом одного року з дня дорожньо-транспортної пригоди та є прямим її наслідком.

2. Страховик, а у випадках, передбачених частиною першою та пунктом 3 частини другої статті 43 цього Закону, — МТСБУ, у разі смерті потерпілої фізичної особи здійснює страхову (регламентну) виплату у зв'язку із втратою годувальника кожній особі, яка відповідно до Цивільного кодексу України в частині відшкодування шкоди, заподіяної смертю потерпілого, та з урахуванням положень Сімейного кодексу України має право на таке відшкодування, у розмірі, що розраховується відповідно до Цивільного кодексу України в частині відшкодування шкоди, заподіяної смертю потерпілого.

Страхова (регламентна) виплата у зв'язку із втратою годувальника кожній особі, яка має право на таку виплату, здійснюється у формі анuitету — рівномірними послідовними щомісячними виплатами, якщо інше періодичність виплат не узгоджено особою, яка має право на таку страхову (регламентну) виплату, і страховиком (МТСБУ), протягом дії такого права та не підлягає подальшому перерахунку.

Загальний мінімальний розмір страхової (регламентної) виплати особам, які перебували на утриманні одного померлого, за весь період її отримання не може становити менше 36 розмірів мінімальної місячної заробітної плати, встановленої законом на дату настання страхового випадку.

Страхова виплата у зв'язку із смертю потерпілої фізичної особи у мінімальному розмірі, передбаченому абзацом третім цієї частини, за письмовими зверненнями осіб, які мають право на отримання відшкодування у зв'язку із втратою годувальника, здійснюється одноразово.

3. Страховик, а у випадках, передбачених частиною першою та пунктом 3 частини другої статті 43 цього Закону, — МТСБУ, відшкодує моральну шкоду, заподіяну смертю потерпілої фізичної особи, її чоловіку (дружині), батькам (усиновленим) та дітям (усиновленим).

Загальний розмір таких страхових (регламентних) виплат зазначеним особам стосовно одного померлого становить 25 розмірів мінімальної місячної заробітної плати, встановленої законом на дату настання страхового випадку.

4. Страховик (МТСБУ) здійснює страхову (регламентну) виплату особі, яка здійснила витрати на поховання та/або спорудження надгробного пам'ятника, за умови надання йому документів на підтвердження таких фактів та витрат. Загальний розмір такої виплати стосовно одного померлого не може перевищувати 12 розмірів мінімальної місячної заробітної плати, встановленої законом на дату настання страхового випадку, і не залежить від сум, отриманих особою за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням та соціальним забезпеченням.

Стаття 26. Страхова (регламентна) виплата у разі заподіяння шкоди майну потерпілої особи

1. У разі заподіяння внаслідок дорожньо-транспортної пригоди шкоди майну потерпілої особи такій особі відшкодовуються матеріальні збитки, пов'язані з:

1) пошкодженням чи знищенням транспортного засобу потерпілої особи;

2) пошкодженням чи знищенням дороги, дорожніх споруд, технічних засобів регулювання руху;

3) пошкодженням чи знищенням іншого майна потерпілої особи, крім випадків, передбачених пунктом 6 частини першої статті 30 цього Закону;

4) проведенням робіт, необхідних для врятування потерпілих осіб внаслідок дорожньо-транспортної пригоди;

5) пошкодженням транспортного засобу внаслідок його використання для доправлення потерпілої особи до закладу охорони здоров'я, у тому числі забрудненням салону такого транспортного засобу;

6) доставкою (транспортуванням), зокрема з використанням спеціального автомобіля-евакуатора, пошкодженого транспортного засобу потерпілої особи з місця дорожньо-транспортної пригоди, якщо такий транспортний засіб не може рухатися самостійно.

2. Розмір страхової (регламентної) виплати у разі заподіяння шкоди майну потерпілої особи зменшується на суму отриманого потерпілою особою (особою, яка має право на отримання відшкодування) від особи, відповідальної за шкоду, чи від іншої особи відшкодування (компенсації), здійсненого (здійсненої) у зв'язку з дорожньо-транспортною пригодою. Компенсація витрат особи, відповідальності якої застрахована, або іншої особи, яка здійснила таке відшкодування (компенсацію), здійснюється на умовах та в порядку, визначених статтею 35 цього Закону.

3. Загальний розмір усіх здійснених страхових (регламентних) виплат у разі заподіяння шкоди майну потерпілої особи не може перевищувати розмір страхової суми за таку шкоду, встановленої цим Законом.

Стаття 27. Страхова (регламентна) виплата у разі пошкодження транспортного засобу

1. Страхова (регламентна) виплата у разі пошкодження транспортного засобу розраховується як сума документально підтверджених витрат, пов'язаних із:

1) відновлювальним ремонтом пошкодженого транспортного засобу, включаючи пошкодження, зроблені умисно для врятування потерпілих осіб внаслідок дорожньо-транспортної пригоди, у порядку, визначеному частинами другою і третьою цієї статті;

2) евакуацією (доставкою) транспортного засобу в межах 150 кілометрів (якщо інша відстань не погоджена між

страховиком (МТСБУ) та потерпілою особою) від місця дорожньо-транспортної пригоди на території України до місця проживання потерпілої особи або до місця стоянки на території України, або до місця здійснення відновлювального ремонту на території України, а також від місця проживання потерпілої особи або місця стоянки на території України до місця здійснення відновлювального ремонту на території України;

3) оплатою послуг стоянки, якщо транспортний засіб з поважних причин необхідно перемістити на стоянку, але не більше ніж до дати отримання страхової виплати.

2. Витрати, пов'язані з відновлювальним ремонтом пошкодженого транспортного засобу (страхова (регламентна) виплата), відшкодовуються страховиком (МТСБУ) у розмірі вартості відновлювального ремонту, що забезпечує приведення транспортного засобу у стан, який мав такий транспортний засіб до настання дорожньо-транспортної пригоди, та визначається відповідно до частини третьої цієї статті.

3. Вартість відновлювального ремонту пошкодженого транспортного засобу включає:

1) вартість складових частин (деталей) транспортного засобу, що потребують ремонту (заміни) у зв'язку з їх пошкодженням внаслідок дорожньо-транспортної пригоди, відповідно до переліку, визначеного на підставі акта огляду транспортного засобу, складеного представником страховика (у випадках, передбачених частиною першою та пунктом 3 частини другої статті 43 цього Закону, — МТСБУ), або висновку суб'єкта оціночної діяльності, оцінювача, судового експерта, складеного відповідно до частини четвертої статті 31 цього Закону, а також вартість матеріалів, необхідних для здійснення відповідного ремонту;

2) вартість робіт з ремонту (заміни) складових частин (деталей) транспортного засобу, що потребують ремонту (заміни) у зв'язку з їх пошкодженням внаслідок дорожньо-транспортної пригоди, відповідно до переліку, передбаченого пунктом 1 цієї частини.

Для транспортного засобу, строк експлуатації якого до настання дорожньо-транспортної пригоди не перевищує п'ять років або щодо якого є чинними гарантійні зобов'язання виробника транспортного засобу, за умови документального підтвердження їх чинності, до розрахунку вартості складових частин (деталей) транспортного засобу, що потребують заміни новими, включається вартість неживаних складових частин (деталей), дозволених заводом-виробником для обслуговування відповідних транспортних засобів. Для інших транспортних засобів до розрахунку вартості складових частин (деталей) транспортного засобу, що потребують заміни, може включатися вартість складових частин (деталей) транспортного засобу, що відповідають технічним характеристикам такого транспортного засобу та є аналогом оригінальних складових частин (деталей) транспортного засобу.

Під час ремонту транспортного засобу не допускається встановлення складових частин (деталей), що призведе до зміни конструкції транспортного засобу або до невідповідності технічного стану транспортного засобу правилам дорожнього руху та технічної експлуатації.

4. Страховик (МТСБУ) здійснює відшкодування вартості відновлювального ремонту пошкодженого внаслідок дорожньо-транспортної пригоди транспортного засобу на банківський (платіжний) рахунок особи, яка відповідно до своїх установчих документів має право здійснювати діяльність з ремонту транспортних засобів.

Для здійснення відновлювального ремонту транспортного засобу, пошкодженого внаслідок дорожньо-транспортної пригоди, відповідна особа обирається потерпілою особою з визначеного страховиком (МТСБУ) переліку.

Страховик (МТСБУ) у встановленому ним порядку визначає перелік осіб, які відповідно до своїх установчих документів мають право здійснювати діяльність з ремонту транспортних засобів та відповідають його вимогам, та оприлюднює його на своєму веб-сайті.

Страховик (МТСБУ) зобов'язаний надати потерпілій особі інформацію про осіб, включених до переліку, передбаченого цією частиною.

Якщо визначений страховиком (МТСБУ) перелік включає менше трьох осіб, розташованих в межах 150 кілометрів від місця проживання потерпілої особи або місцезнаходження пошкодженого транспортного засобу, потерпіла особа має право самостійно обрати особу, яка відповідно до своїх установчих документів має право здійснювати діяльність з ремонту транспортних засобів.

У разі якщо строк експлуатації транспортного засобу до настання дорожньо-транспортної пригоди не перевищує п'ять років або щодо нього є чинними гарантійні зобов'язання виробника транспортного засобу, за умови документального підтвердження їх чинності, для здійснення відновлювального ремонту на вимогу потерпілої особи має бути визначений авторизований сервісний центр відповідного виробника, якщо визначений страховиком (МТСБУ) перелік не містить такого авторизованого сервісного центру.

За згодою страховика (МТСБУ) відшкодування вартості відновлювального ремонту пошкодженого транспортного засобу може здійснюватися на банківський (платіжний) рахунок особи, яка відповідно до своїх статутних документів має право здійснювати діяльність з ремонту транспортних засобів, за вибором потерпілої особи поза переліком, визначеним страховиком (МТСБУ).

5. У разі відмови потерпілої особи від здійснення страховиком (МТСБУ) відшкодування у порядку, визначеному частиною четвертою цієї статті, така страхова (регламентна) виплата здійснюється страховиком (МТСБУ) на банківський (платіжний) рахунок потерпілої особи в розмірі вартості відновлювального ремонту пошкодженого транспортного засобу, розрахованого страховиком (МТСБУ) з використанням ліцензованих програмно-технічних комплексів із розрахунку вартості відновлювальних ремонтів транспортних засобів чи суб'єктом оціночної діяльності, оцінювачем, судовим експертом на замовлення страховика (МТСБУ), а у випадку, передбаченому абзацом четвертим частини четвертої статті 31 цього Закону, — потерпілої особи, за вирахуванням суми податку на додану вартість

або в розмірі витрат на здійснення відновлювального ремонту, погодженому між страховиком (МТСБУ) і потерпілою особою.

6. Страховик (МТСБУ) разом із здійсненням страхової (регламентної) виплати у зв'язку з пошкодженням транспортного засобу зобов'язаний відшкодувати потерпілій особі її документально підтверджені витрати, пов'язані з оплатою послуг суб'єкта оціночної діяльності, оцінювача, судового експерта, якщо потерпіла особа обрала їх самостійно для визначення розміру вартості відновлювального ремонту транспортного засобу, пошкодженого внаслідок дорожньо-транспортної пригоди, у випадку, передбаченому абзацом четвертим частини четвертої статті 31 цього Закону.

Стаття 28. Страхова (регламентна) виплата у разі знищення транспортного засобу

1. Транспортний засіб вважається знищеним, якщо вартість відновлювального ремонту перевищує ринкову вартість транспортного засобу станом на день настання дорожньо-транспортної пригоди до його пошкодження внаслідок дорожньо-транспортної пригоди.

2. Якщо транспортний засіб вважається знищеним внаслідок дорожньо-транспортної пригоди, страхова (регламентна) виплата розраховується як сума:

матеріальних збитків, що визначаються як різниця між ринковою вартістю транспортного засобу на день настання дорожньо-транспортної пригоди до його пошкодження внаслідок дорожньо-транспортної пригоди та після пошкодження внаслідок дорожньо-транспортної пригоди;

документально підтверджених витрат, пов'язаних з евакуацією транспортного засобу з місця дорожньо-транспортної пригоди до місця проживання потерпілої особи або до місця стоянки такого транспортного засобу на території України.

У разі досягнення згоди між потерпілою особою та страховиком (МТСБУ) щодо відчуження потерпілою особою на користь страховика (МТСБУ) знищеного транспортного засобу страхова (регламентна) виплата розраховується як сума:

ринкової вартості транспортного засобу на день настання дорожньо-транспортної пригоди до його пошкодження внаслідок дорожньо-транспортної пригоди;

документально підтверджених витрат, пов'язаних з евакуацією транспортного засобу з місця дорожньо-транспортної пригоди до місця проживання потерпілої особи або до місця стоянки такого транспортного засобу на території України.

3. Ринкова вартість транспортного засобу до його пошкодження внаслідок дорожньо-транспортної пригоди визначається суб'єктом оціночної діяльності, оцінювачем, судовим експертом або страховиком (МТСБУ) відповідно до положень законодавства про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні.

Ринкова вартість транспортного засобу після його пошкодження внаслідок дорожньо-транспортної пригоди визначається страховиком (МТСБУ) на підставі цінової пропозиції, отриманої щодо заявленого для продажу пошкодженого транспортного засобу на аукціоні з продажу пошкоджених транспортних засобів, у тому числі що проводиться з використанням інформаційно-комунікаційних систем (онлайн-аукціон, торги). За домовленістю між страховиком (МТСБУ) та потерпілою особою вартість транспортного засобу, пошкодженого внаслідок дорожньо-транспортної пригоди, може визначатися страховиком (МТСБУ) відповідно до законодавства про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні.

4. Страховик (МТСБУ) разом із здійсненням страхової (регламентної) виплати у зв'язку із знищенням транспортного засобу зобов'язаний відшкодувати документально підтверджені витрати потерпілої особи на оплату послуг суб'єкта професійної оціночної діяльності, оцінювача, судового експерта, у разі якщо потерпіла особа обрала їх самостійно для визначення розміру вартості відновлювального ремонту, у випадку, передбаченому абзацом четвертим частини четвертої статті 31 цього Закону.

Стаття 29. Страхова (регламентна) виплата у разі пошкодження чи знищення іншого майна, ніж транспортний засіб

1. У разі пошкодження чи знищення дороги, дорожніх споруд, технічних засобів регулювання руху та іншого майна, ніж транспортний засіб, страхова (регламентна) виплата визначається в розмірі матеріальних збитків, заподіяних внаслідок дорожньо-транспортної пригоди, визначеному страховиком (МТСБУ) відповідно до положень законодавства про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні чи суб'єктом оціночної діяльності, оцінювачем, судовим експертом на замовлення страховика (МТСБУ), а у випадку, передбаченому частиною четвертою статті 31 цього Закону, — потерпілої особи або за домовленістю між страховиком (МТСБУ) та потерпілою особою.

Стаття 30. Випадки, у яких страхова (регламентна) виплата не здійснюється

1. Страхова (регламентна) виплата не здійснюється за шкоду:

1) заподіяну життю та здоров'ю особи, яка використовує транспортний засіб (далі — водій) та спричинила дорожньо-транспортну пригоду;

2) заподіяну транспортному засобу, водій якого спричинив дорожньо-транспортну пригоду;

3) заподіяну майну, що перебувало у транспортному засобі, у тому числі вантажу, що перевозився транспортним засобом, водій якого спричинив дорожньо-транспортну пригоду;

4) заподіяну в разі використання транспортного засобу під час треновальної поїздки перед офіційним змаганням чи для участі в такому змаганні, а також участі забезпечених транспортних засобів у спортивних заходах та інших заходах, включаючи перегони, змагання, тренування, тестування та демонстрацію в обмеженій та відмежованій зоні;

5) заподіяну внаслідок масових заворушень і групових порушень громадського порядку, війни або збройного

конфлікту, воєнних дій, терористичного акту, стихійного лиха, вибуху, пожежі, не пов'язаних з дорожньо-транспортною пригодою;

6) заповідню в разі пошкодження або знищення предметів антикваріату, виробів із дорогоцінних металів, дорогоцінного та напівдорогоцінного каміння, біжутерії, предметів релігійного культу, творів мистецтва, рукописів, грошових знаків, валютних цінностей, цінних паперів, документів, філателістичних, нумізматичних та інших колекційних речей (предметів);

7) що перевищує розмір страхової суми, передбачений статтею 14 цього Закону, незалежно від кількості потерпілих осіб та кількості осіб, відповідальних за заповідню шкоду;

8) у частині штрафів та судових витрат, які повинен сплатити водій та/або власник транспортного засобу, який спричинив дорожньо-транспортну пригоду;

9) у частині судових витрат, понесених у кримінальному провадженні, у тому числі якщо у кримінальному провадженні вирішено також цивільний позов;

10) заповідню життю та здоров'ю пасажирів, які перебували у транспортному засобі, яким заволіли внаслідок вчинення протиправних дій, що спричинили дорожньо-транспортну пригоду, якщо страховик (МТСБУ) доведе, що потерпілі особи знали про протиправне заволідіння таким транспортним засобом та попри це добровільно стали його пасажирами;

11) заповідню внаслідок перевезення небезпечного вантажу;

12) у частині втрати товарної вартості транспортного засобу, визначеної відповідно до законодавства;

13) заповідню навколишньому природному середовищу внаслідок забруднення в результаті дорожньо-транспортної пригоди;

14) у частині упущеної вигоди;

15) у частині вимог потерпілих осіб, якщо такі вимоги можуть бути задоволені на підставі чинного договору страхування відповідальності за шкоду, заповідню життю та здоров'ю пасажирів під час користування автомобільним транспортом, та за шкоду, заповідню вантажу, багажу при перевезенні, укладеного підприємством транспорту за класом страхування 10 відповідно до статті 4 Закону України «Про страхування».

2. Страхова (регламентна) виплата не здійснюється також у разі:

1) настання під час використання транспортного засобу дорожньо-транспортної пригоди, внаслідок якої в особи, яка використовувала транспортний засіб, не виникла цивільно-правова відповідальність;

2) умисних дій потерпілої особи, спрямованих на настання дорожньо-транспортної пригоди, крім дій, вчинених у стані крайньої необхідності або необхідної оборони;

3) подання заяви про страхову (регламентну) виплату без документально підтверджених поважних причин після спливу строку, визначеного частиною першою статті 32 цього Закону;

4) подання заяви про компенсацію своїх витрат на відшкодування шкоди, заповідню життю, здоров'ю та/або майну потерпілої особи, після спливу одного року з дня настання дорожньо-транспортної пригоди;

5) якщо вимога стосується здійснення страхової (регламентної) виплати особі, яка не належить до осіб, яким відповідно до цього Закону може бути здійснена така виплата;

6) невиконання потерпілою особою або іншою особою, яка має право на отримання відшкодування, обов'язків, визначених цим Законом, якщо це призвело до неможливості страховика (МТСБУ) встановити факт дорожньо-транспортної пригоди, причини та обставини її настання або розмір заповідної шкоди;

7) припинення зобов'язання у зв'язку з поєднанням боржника і кредитора в одній особі, у тому числі якщо транспортні засоби, що є учасниками дорожньо-транспортної пригоди, належать особі, яка спричинила дорожньо-транспортну пригоду, та потерпілій особі на праві спільної сумісної власності.

3. Страховик (МТСБУ) не має права відмовити у здійсненні страхової (регламентної) виплати в інших випадках, ніж передбачені частинами першою та другою цієї статті.

Стаття 31. Дії у разі настання дорожньо-транспортної пригоди

1. У разі настання дорожньо-транспортної пригоди водія, причетний до такої пригоди, зобов'язаний:

1) дотримуватися передбачених Правилами дорожнього руху обов'язків водія, причетного до дорожньо-транспортної пригоди;

2) вжити заходів з метою запобігання чи зменшення шкоди у подальшому;

3) повідомити іншим особам, причетним до дорожньо-транспортної пригоди, свої прізвище, ім'я, по батькові (за наявності), місце проживання, назву та місцезнаходження страховика, з яким укладено договір обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності щодо транспортного засобу, яким він керував, та надати відомості про чинний договір обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності;

4) не пізніше трьох робочих днів з дня настання дорожньо-транспортної пригоди повідомити про дорожньо-транспортну пригоду страховика, з яким укладено договір обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності щодо транспортного засобу, яким він керував (у випадках, передбачених частиною першою та пунктом 3 частини другої статті 43 цього Закону, — МТСБУ), а також надати відомості про місцезнаходження такого транспортного засобу та пошкодженого майна, контактний телефон та адресу, у тому числі електронну, для листування. Якщо водій з поважних причин не мав змоги виконати такі дії, він має підтвердити це документально.

2. У разі настання контактної (наявне зіткнення) дорожньо-транспортної пригоди за участю лише двох забезпечених транспортних засобів, за умови заповідання шкоди майну виключно у вигляді пошкодження (знищення) транспортного засобу, незаповідання шкоди життю та здоров'ю фізичних осіб, відсутності у водіїв обох транспортних засо-

бів ознак алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння, впливу лікарських засобів (лікарських препаратів), що знижують увагу та швидкість реакції, а також за умови досягнення згоди таких водіїв щодо обставин скоєння дорожньо-транспортної пригоди, такі водії мають право без залучення відповідних підрозділів Національної поліції України спільно скласти для надання страховику (МТСБУ) повідомлення про дорожньо-транспортну пригоду у паперовій чи електронній формі за формою і відповідно до інструкції, затверджених МТСБУ. Після складення такого повідомлення водії транспортних засобів мають право залишити місце дорожньо-транспортної пригоди та звільняються від обов'язку інформування відповідних підрозділів Національної поліції України про настання дорожньо-транспортної пригоди.

У разі встановлення Національним банком України обмеження максимального розміру страхової виплати за внутрішніми договорами страхування при врегулюванні страхових випадків із складенням повідомлення про дорожньо-транспортну пригоду за формою і відповідно до інструкції, затверджених МТСБУ, без участі працівників відповідних підрозділів Національної поліції України розмір страхової виплати за шкоду, заповідню майну потерпілих осіб, не може перевищувати максимальний розмір, встановлений Національним банком України, що діяв на день настання страхового випадку.

3. У разі оформлення документів про дорожньо-транспортну пригоду працівниками відповідних підрозділів Національної поліції України такі працівники зобов'язані встановити та зафіксувати необхідні відомості щодо чинних договорів обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності учасників дорожньо-транспортної пригоди і сприяти проведенню представниками страховиків (МТСБУ) огляду місця дорожньо-транспортної пригоди і транспортних засобів, що стали її учасниками.

4. Водії, причетні до дорожньо-транспортної пригоди, власники пошкодженого (знищеного) майна зобов'язані зберігати пошкоджене (знищене) майно, у тому числі транспортні засоби, у тому стані, в якому воно перебувало після настання дорожньо-транспортної пригоди, до того часу, поки його не огляне представник страховика (у випадках, передбачених статтею 43 цього Закону, — МТСБУ), а також забезпечити можливість проведення огляду пошкодженого (знищеного) майна, у тому числі транспортного засобу, представниками страховика (МТСБУ).

Страховик (МТСБУ) зобов'язаний провести огляд пошкодженого (знищеного) майна, у тому числі транспортного засобу, протягом 10 робочих днів з дня повідомлення страховика (МТСБУ) про дорожньо-транспортну пригоду чи в більший строк за зверненням осіб, зазначених у цій частині, щодо належного ім майна. Зазначені особи звільняються від обов'язку зберігання пошкодженого (знищеного) майна, у тому числі транспортних засобів, у тому стані, в якому воно перебувало після настання дорожньо-транспортної пригоди, якщо з причин, що не залежать від них, їхніх дій чи бездіяльності, представник страховика (у випадках, передбачених статтею 43 цього Закону, — МТСБУ) не провів огляд пошкодженого (знищеного) майна, у тому числі транспортного засобу, у строк, передбачений цим абзацом.

Огляд представником страховика (у випадках, передбачених статтею 43 цього Закону, — МТСБУ) пошкодженого (знищеного) майна, у тому числі транспортного засобу, оформляється актом огляду, що складається у двох примірниках та підписується представником страховика (МТСБУ) та потерпілою особою (її представником), один із яких надається потерпілій особі (її представнику). Акт огляду може оформлюватися у формі електронного документа відповідно до вимог законодавства.

Якщо представник страховика (у випадках, передбачених статтею 43 цього Закону, — МТСБУ) не провів огляд пошкодженого (знищеного) майна, у тому числі транспортного засобу, протягом визначеного абзацом другим цієї частини строку, після повідомлення страховика про дорожньо-транспортну пригоду, такий страховик (МТСБУ) відшкодує потерпілій особі здійснені витрати на визначення розміру шкоди у зв'язку з пошкодженням (знищенням) майна. Визначення розміру шкоди у зв'язку з пошкодженням (знищенням) майна здійснюється відповідно до законодавства про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні. У разі якщо представник страховика (МТСБУ) не провів огляд пошкодженого (знищеного) майна, у тому числі транспортного засобу, з причини незабезпечення потерпілою особою можливості для проведення такого огляду, зазначене відшкодування не здійснюється.

Стаття 32. Заява про страхову (регламентну) виплату та її розгляд страховиком (МТСБУ)

1. Для отримання страхової (регламентної) виплати потерпіла особа чи інша особа, яка має право на її отримання (далі — заявник), подає страховику, а у випадках, передбачених статтею 43 цього Закону, — до МТСБУ, заяву про страхову виплату, заяву про регламентну виплату у строк, що не перевищує:

1) один рік з дня настання дорожньо-транспортної пригоди (у випадках, передбачених пунктом 4 частини першої статті 43 цього Закону, — з дня припинення членства страховика в МТСБУ), — якщо шкоду заповідню майну потерпілої особи;

2) три роки з дня настання дорожньо-транспортної пригоди (у випадках, передбачених пунктом 4 частини першої статті 43 цього Закону, — з дня припинення членства страховика в МТСБУ), — якщо шкоду заповідню життю або здоров'ю потерпілої фізичної особи.

2. Заява про страхову (регламентну) виплату має містити такі відомості:

1) найменування страховика, якому подається заява, або МТСБУ;

2) прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) або найменування заявника, місце його фактичного проживання та місце реєстрації або місцезнаходження, адресу електронної пошти (адресу для листування), номер телефону та інші способи обміну повідомленнями між заявником та страховиком;

3) зміст майнової вимоги заявника про відшкодування заповідної шкоди та документи, що підтверджують її розмір (за наявності);

4) інформацію та підтвердні документи про здійснені взаєморозрахунки осіб, відповідальність яких застрахована, або інших осіб, відповідальних за заповідню шкоду, та потерпілих осіб;

5) дату подання заяви, підпис заявника.

3. До заяви про страхову (регламентну) виплату додаються:

1) паспорт громадянина, а в разі його відсутності — інший документ, який відповідно до законодавства України посвідчує особу заявника, якщо заявником є фізична особа;

2) документ, що посвідчує право заявника на отримання страхової виплати (довіреність, яка передбачає повнозначення щодо отримання страхової виплати, договір оренди, свідоцтво про право на спадщину тощо), якщо заявник не є потерпілою особою (її законним представником);

3) довідка про присвоєння заявнику реєстраційного номера облікової картки платника податків, якщо заявником є фізична особа (крім фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовилися від прийняття реєстраційного номера платника податків, офіційно повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку в паспорті), унікальний номер запису в Єдиному державному демографічному реєстрі (за наявності) та серія, номер і назва документа, що його посвідчує;

4) документ, що підтверджує право власності на пошкоджене майно на день настання дорожньо-транспортної пригоди, — у разі вимоги заявника про здійснення страхової виплати за шкоду, заповідню майну потерпілої особи;

5) документи, що підтверджують витрати на евакуацію пошкодженого транспортного засобу та на оплату послуг стоянки, — у разі вимоги заявника про відшкодування таких витрат;

6) документи, що підтверджують заповідання шкоди майну внаслідок пошкодження чи знищення дороги, дорожніх споруд, технічних засобів регулювання руху та іншого майна, — у разі вимоги заявника про здійснення відшкодування такої шкоди;

7) у разі вимоги про здійснення страхової (регламентної) виплати за шкоду, заповідню здоров'ю потерпілої фізичної особи:

а) документи, що згідно із законодавством підтверджують тимчасову втрату працездатності, або інші документи, що підтверджують заповідання шкоди здоров'ю потерпілої фізичної особи внаслідок дорожньо-транспортної пригоди, а також документи, що підтверджують строк лікування та/або здійснення витрат на лікування (за наявності) відповідно до частини першої статті 21 цього Закону, — у разі вимоги заявника про здійснення такого відшкодування;

б) витяг з Електронного реєстру листків непрацездатності (копія паперового листка непрацездатності, засвідчена підписом керівника і печаткою (за наявності) за основним місцем роботи потерпілої фізичної особи) відповідно до статті 22 цього Закону — у разі вимоги заявника про здійснення такого відшкодування;

в) документи, що підтверджують встановлення інвалідності потерпілій фізичній особі, а також (за наявності) документи, що підтверджують ступінь стійкої втрати чи зменшення професійної або загальної працездатності (у відсотках), суму середньомісячного заробітку (доходу) потерпілої фізичної особи до настання дорожньо-транспортної пригоди відповідно до частини першої статті 23 цього Закону, — у разі вимоги заявника про здійснення такого відшкодування;

8) у разі вимоги про страхову (регламентну) виплату у зв'язку із смертю потерпілої фізичної особи:

а) свідоцтво про смерть потерпілої фізичної особи;

б) документи, що посвідчують право осіб на отримання від померлої потерпілої фізичної особи або перебування осіб на утриманні потерпілої фізичної особи згідно з частиною другою статті 25 цього Закону, та документи, що підтверджують доходи померлої потерпілої фізичної особи за календарний рік, що передує року настання дорожньо-транспортної пригоди (за наявності), — у разі вимоги заявника про виплату страхового відшкодування у зв'язку із втратою годувальника;

в) документи, що підтверджують сімейні, родинні відносини відповідно до частини другої статті 25 цього Закону, — у разі вимоги про відшкодування моральної шкоди у зв'язку із смертю годувальника;

г) документи, що підтверджують факт поховання потерпілого та/або спорудження надгробного пам'ятника та здійснення відповідних витрат, — у разі вимоги заявника про виплату відшкодування у зв'язку із здійсненням витрат на поховання потерпілого;

9) відомості про реквізити банківського (платіжного) рахунку чи унікальний ідентифікатор отримувача страхової (регламентної) виплати — у випадках, передбачених частиною п'ятою статті 27 цього Закону;

10) документи про дорожньо-транспортну пригоду, оформлені працівниками відповідних підрозділів Національної поліції України відповідно до законодавства, або повідомлення про дорожньо-транспортну пригоду за формою і відповідно до інструкції, затверджених МТСБУ, без участі працівників відповідних підрозділів Національної поліції України відповідно до частини другої статті 31 цього Закону;

11) документи, необхідні для ідентифікації та верифікації юридичної особи, якщо потерпілою особою є юридична особа, у випадках та в обсязі, встановлених Законом України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення»;

12) копія постанови суду по справі про адміністративне правопорушення, що набрала законної сили, якщо порушено провадження у справі про адміністративне правопорушення та дослідження обставин дорожньо-транспортної пригоди здійснювалося відповідно до Кодексу України про адміністративні правопорушення, — на вимогу страховика (МТСБУ) у межах строку, передбаченого частиною четвер-

тою цієї статті. Страховик (МТСБУ) має право вимагати копію постанови суду по справі про адміністративне правопорушення, що набрала законної сили, лише у разі складення протоколу про вчинення порушення Правил дорожнього руху стосовно двох або більше осіб за одним фактом дорожньо-транспортної пригоди або у разі наявності в документі про дорожньо-транспортну пригоду, оформленому працівниками відповідних підрозділів Національної поліції України відповідно до законодавства, чи в інших документах повідомлення учасника дорожньо-транспортної пригоди про його незгоду з обставинами такої дорожньо-транспортної пригоди;

13) копія вироку суду чи іншого рішення, що набрало законної сили, що підтверджує завершення кримінального провадження, якщо дослідження обставин дорожньо-транспортної пригоди здійснювалося у кримінальному провадженні та страховик (МТСБУ) у межах строку, передбаченого частиною четвертою цієї статті, вимагає надання такого документа;

14) документи, що підтверджують здійснення отримувачем страхової (регламентної) виплати витрат на оплату послуг з лікування потерпілої фізичної особи або ремонт її транспортного засобу у випадку, передбаченому абзацом сьомим частини четвертої статті 27 цього Закону, — у разі вимоги заявника про здійснення виплати на банківській (платіжній) рахунки таких осіб.

Заявник має право надати документи, передбачені пунктами 1, 3, 4 та підпунктом «а» пункту 8 цієї частини, у вигляді засвідчених ним копій. Страховик (МТСБУ) має право вимагати для ознайомлення оригінали зазначених документів. Інші документи, передбачені цією частиною, надаються в оригіналах чи копіях, засвідчених органом, установою чи організацією, що їх видала, або страховиком (МТСБУ), або нотаріально, чи в іншій формі та у спосіб, рекомендовані страховиком (МТСБУ).

4. Якщо страховик (МТСБУ) протягом 30 календарних днів з дня отримання заяви про страхову (регламентну) виплату не повідомив заявника у зазначений у заяві спосіб про відсутність одного чи кількох документів, передбачених частиною третьою цієї статті, вважається, що заявник виконав вимоги частини третьої цієї статті та разом із заявою про страхову (регламентну) виплату подав усі передбачені цим Законом документи для здійснення такої виплати.

5. Граничний строк для прийняття рішення за заявою про страхову (регламентну) виплату становить 60 календарних днів з дня подання заяви та всіх необхідних у відповідному страховому випадку документів, передбачених частиною третьою цієї статті, з урахуванням положень цієї частини та частини сьомої цієї статті.

У разі повідомлення страховиком (МТСБУ) заявника протягом строку, встановленого частиною четвертою цієї статті, про неподання ним одного чи кількох документів, передбачених частиною третьою цієї статті, перебіг граничного строку для прийняття рішення за заявою про страхову (регламентну) виплату зупиняється з дня надання (надсилання) такого повідомлення та поновлюється з наступного робочого дня після отримання страховиком (МТСБУ) таких документів у повному обсязі (останнього документа з усіх необхідних у разі надання їх не в повному обсязі).

У разі проведення страховиком (МТСБУ) заходів з визначення (з'ясування) причин, обставин та наслідків дорожньо-транспортної пригоди, які включають здійснення експертиз та/або досліджень, граничний строк прийняття рішення за заявою про страхову (регламентну) виплату продовжується до отримання результатів таких експертиз та/або досліджень, але не може перевищувати 90 календарних днів з дня подання заяви та всіх необхідних у відповідному страховому випадку документів, передбачених частиною третьою цієї статті.

6. Перебіг строків, передбачених частиною п'ятою цієї статті, зупиняється з моменту отримання страховиком (МТСБУ) інформації про те, що дорожньо-транспортна пригода розглядається у цивільному, господарському, кримінальному провадженні або у справі про адміністративне правопорушення, у разі якщо страховик (МТСБУ) вимагав надання документів, передбачених пунктами 12 і 13 частини третьої цієї статті, до дня, коли страховику (МТСБУ) стало відомо про набрання рішенням у такій справі законної сили.

7. Страховик (МТСБУ) безоплатно забезпечує:

1) надання заявнику консультацій щодо подання повідомлення про дорожньо-транспортну пригоду та заяви про страхову (регламентну) виплату;

2) ознайомлення заявника (на його вимогу) з нормативно-правовими актами, що регулюють відносини у сфері страхування цивільно-правової відповідальності власників транспортних засобів, з порядком обчислення розміру страхової (регламентної) виплати;

3) надання заявнику (на його вимогу) копій документів щодо визначення розміру шкоди, порядку розрахунку та/або розміру страхової (регламентної) виплати.

8. Усі заяви (у тому числі заява про страхову (регламентну) виплату та додані до неї документи, передбачені частиною третьою цієї статті) та вимоги при врегулюванні страхового випадку складаються у письмовій формі, у тому числі у формі електронного документа, електронного повідомлення, що надсилається на адресу електронної пошти страховика (МТСБУ) або з використанням мобільного застосунку, або через веб-сайт страховика (МТСБУ).

9. Страховик (МТСБУ) зобов'язаний зберігати подані йому документи, що стосуються дорожньо-транспортної пригоди, протягом не менше семи років з дня здійснення страхової (регламентної) виплати або прийняття рішення про відмову у здійсненні страхової (регламентної) виплати.

Стаття 33. Сприяння страховику (МТСБУ) у визначенні (з'ясуванні) причин, обставин та наслідків дорожньо-транспортної пригоди

1. Страховик (МТСБУ) має право для визначення (з'ясування) причин, обставин настання страхового випадку та визначення розміру шкоди, заподіяної внаслідок дорожньо-транспортної пригоди, залучати своїх працівників або осіб, які здійснюють професійну оціночну діяльність

відповідно до законодавства про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні.

2. Страхувальник, інша особа, цивільно-правова відповідальність якої застрахована, водій, учасник дорожньо-транспортної пригоди, особа, яка має право на отримання страхової (регламентної) виплати (потерпіла особа), зобов'язані сприяти страховику та МТСБУ у визначенні (з'ясуванні) причин, обставин дорожньо-транспортної пригоди, а саме надати для огляду належний такій особі транспортний засіб або інше пошкоджене майно, повідомити страховика (у випадках, передбачених статтею 43 цього Закону, — МТСБУ) про всі відомі їй обставини та надати для огляду та зняття копій наявні у неї документи щодо дорожньо-транспортної пригоди протягом семи робочих днів з дня отримання нею відповідної інформації або документа. Якщо зазначені особи з поважних причин не мали змоги виконати такі дії, вони мають підтвердити це документально.

3. На підставі письмового запиту страховику (МТСБУ) надається:

1) відповідним підрозділом Національної поліції України — довідка про дорожньо-транспортну пригоду, форма та порядок видачі якої визначаються Міністерством внутрішніх справ України;

2) закладом охорони здоров'я (за наявності згоди потерпілої особи — суб'єкта персональних даних) — документи, що підтверджують тимчасову втрату працездатності згідно із законодавством, відомості про діагноз, лікування та прогноз можливого розвитку захворювання потерпілої особи, а також інша інформація, необхідна для вирішення питання щодо здійснення страхової (регламентної) виплати;

3) судово-медичною установою (за наявності згоди замовника експертизи) — висновки судово-медичних експертиз;

4) медико-соціальною експертною комісією (за наявності згоди потерпілої особи — суб'єкта персональних даних) — документи, що підтверджують ступінь стійкої втрати чи зменшення професійної чи загальної працездатності потерпілої особи (група інвалідності та/або відсоток втрати працездатності);

5) лікарсько-консультативною комісією закладу охорони здоров'я (за наявності згоди уповноваженого представника потерпілої дитини — суб'єкта персональних даних) — документи, що підтверджують наявність стійкого розладу функцій організму дитини та можливі обмеження її життєдіяльності при взаємодії із зовнішнім середовищем;

6) правоохоронними органами — копії документів щодо обставин настання дорожньо-транспортної пригоди, розміру заподіяної та відшкодуваної шкоди;

7) судом — копії рішень (ухвал, постанов, вироків), прийнятих у справах про адміністративні правопорушення, у кримінальному, цивільному чи господарському провадженні.

Страховик (МТСБУ) може запитувати в інших державних органів, органів місцевого самоврядування, інших юридичних осіб інформацію, якою вони володіють щодо обставин настання дорожньо-транспортної пригоди, розміру заподіяної та відшкодуваної шкоди.

Передбачені цією частиною документи та інформація надаються безоплатно.

Строк надання передбачених цією частиною документів державними органами (у тому числі судовими та правоохоронними органами), органами місцевого самоврядування, закладами охорони здоров'я, іншими юридичними особами не може перевищувати 30 календарних днів з дня надходження запиту страховика (МТСБУ). Запити та відповіді на них можуть передаватися автоматизованими засобами інформаційної взаємодії між страховиком (МТСБУ) та відповідними органами, закладами, організаціями.

Стаття 34. Повідомлення заявника про прийняте рішення за заявою про страхову (регламентну) виплату та порядок здійснення такої виплати

1. Страховик (МТСБУ) зобов'язаний у строк, передбачений частиною п'ятою статті 32 цього Закону, письмово у спосіб, зазначений у заяві про страхову (регламентну) виплату, повідомити заявника про прийняте за його заявою рішення.

2. Страховик (МТСБУ) зобов'язаний здійснити страхову (регламентну) виплату протягом трьох робочих днів з дня направлення заявнику повідомлення про прийняте рішення за його заявою про здійснення такої виплати.

3. У разі прийняття рішення про відмову у здійсненні страхової (регламентної) виплати страховик (МТСБУ) зобов'язаний у повідомленні про прийняте рішення зазначити підстави для його прийняття.

4. Страховик (МТСБУ) вносить інформацію про прийняте рішення за заявою про страхову (регламентну) виплату до Єдиної централізованої бази даних у строк протягом п'яти робочих днів після його прийняття.

5. У разі якщо відповідальними за заподіяння шкоди взаємопов'язаними, спільними діями є декілька осіб, розмір страхової (регламентної) виплати за кожною з таких осіб визначається страховиком, якому подано заяву про страхову виплату, а в разі подання заяви про регламентну виплату — МТСБУ, шляхом поділу розміру заподіяної шкоди пропорційно до кількості таких осіб.

6. Якщо дорожньо-транспортна пригода сталася за участю декількох транспортних засобів, що перебували у з'єднанні (у складі одного транспортного составу або під час буксирування із застосуванням жорсткого зчеплення чи з частковим навантаженням буксированого транспортного засобу на платформу або на спеціальний опорний пристрій), а також якщо транспортний засіб, що буксировався, від'єднався від транспортного засобу — тягача та продовжив рух, страхова виплата здійснюється страховиком, який уклав договір обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності щодо транспортного засобу — тягача, а якщо такий транспортний засіб є незабезпеченим — МТСБУ.

7. Страхова (регламентна) виплата здійснюється безпосередньо потерпілій особі, іншій особі, яка має право на її отримання, її спадкоємцю чи правонаступнику, їхнім законним представникам або погодженим з ними особам,

які проводять чи провели лікування потерпілої фізичної особи, особі, яка здійснила витрати на лікування потерпілої фізичної особи, особі, яка здійснює чи здійснила ремонт транспортного засобу, шляхом переказу на банківський (платіжний) рахунок відповідної особи.

8. У разі прострочення здійснення страхової (регламентної) виплати з вини страховика (МТСБУ) особи, яка має право на її отримання, крім страхових виплат особі, яка проводить чи провела лікування потерпілої фізичної особи, особі, яка здійснює чи здійснила ремонт транспортного засобу, та регламентних виплат, які здійснюються МТСБУ відповідно до пункту 4 частини першої статті 43 цього Закону, страховик (МТСБУ) сплачує пеню у розмірі подвійної облікової ставки Національного банку України, яка діє протягом періоду, за який нараховується пеня, за кожний день прострочення.

У разі здійснення страхової виплати особі, яка проводить чи провела лікування потерпілої фізичної особи, або особі, яка здійснює чи здійснила ремонт транспортного засобу, у разі прострочення здійснення страхової (регламентної) виплати з вини страховика (МТСБУ) особи, яка має право на її отримання, така пеня сплачується на її вимогу.

Стаття 35. Компенсація страховиком витрат особі, цивільно-правова відповідальність якої застрахована

1. Особа, цивільно-правова відповідальність якої застрахована та яка спричинила дорожньо-транспортну пригоду, має право протягом одного року з дати настання дорожньо-транспортної пригоди звернутися до страховика, який застрахував відповідальність такої особи, а особа, відповідальність якої застрахована іноземною страховою компанією відповідно до умов міжнародної системи автомобільного страхування «Зелена картка», — до МТСБУ, із заявою про компенсацію своїх витрат з відшкодуванням шкоди, заподіяної здоров'ю, життю та/або майну потерпілої особи, визначених відповідно до цього Закону, якщо такі витрати здійснені за згодою страховика (МТСБУ) або на виконання рішення суду у справі, в якій учасником був страховик (МТСБУ).

2. Страховик (МТСБУ) за наявності документів, передбачених частиною третьою статті 32 цього Закону, та документів, що підтверджують витрати заявника, протягом 20 робочих днів з дня отримання заяви повідомляє особу, зазначену в частині першій цієї статті, про прийняте за її заявою рішення про здійснення компенсації витрат або про відмову в компенсації витрат у випадках, передбачених статтею 30 цього Закону.

3. Страховик (МТСБУ) протягом трьох робочих днів з дня повідомлення особі, зазначеній у частині першій цієї статті, про прийняте рішення про здійснення компенсації витрат здійснює страхову (регламентну) виплату шляхом перерахування коштів на банківський рахунок такої особи.

Стаття 36. Правові наслідки порушення умов договору страхування та вимог цього Закону

1. Страхувальник, який під час укладення внутрішнього договору страхування надав відомості, передбачені частиною другою статті 11 цього Закону, які виявилися недостовірними, що призвело до зменшення розміру страхової премії за таким договором, зобов'язаний сплатити страховику, який здійснив страхову виплату, штраф у п'ятикратному розмірі страхової премії за таким договором, але не більше 50 відсотків розміру страхової виплати.

2. Якщо умовами внутрішнього договору страхування передбачені обмеження щодо умов використання забезпеченого транспортного засобу, крім передбачених статтею 13 цього Закону, особа, яка спричинила дорожньо-транспортну пригоду та використовувала забезпечений транспортний засіб з порушенням таких умов, зобов'язана сплатити страховику, який здійснив страхову виплату, штраф у десятикратному розмірі страхової премії за таким договором, але не більше 50 відсотків такої страхової виплати.

3. У разі якщо невиконання (неналежне виконання) відповідною особою обов'язку, передбаченого частиною другою статті 33 цього Закону, призвело до порушення строку здійснення страхової (регламентної) виплати, страховик (МТСБУ), який здійснив страхову (регламентну) виплату, має право отримати від такої особи відшкодування в розмірі збитків, понесених страховиком відповідно до частини восьмої статті 34 цього Закону.

4. Якщо після здійснення страхової (регламентної) виплати з'ясувалося, що страховику (МТСБУ) було надано неправдиву, неповну або недостовірну інформацію, внаслідок чого розмір страхової (регламентної) виплати був розрахований неправильно та/або страхова (регламентна) виплата була здійснена безпідставно чи потерпіла особа отримала відшкодування від особи, відповідальної за заподіяну шкоду, або страховика, на вимогу страховика (МТСБУ), який здійснив страхову (регламентну) виплату, така особа зобов'язана повернути отриману страхову (регламентну) виплату або відповідну частину такої виплати у розмірі, сплаченому безпідставно, або різницю між здійсненою виплатою та отриманим такою особою відшкодуванням від особи, відповідальної за заподіяну шкоду, або страховика. Якщо неправдиву, неповну або недостовірну інформацію надано з вини особи, яка отримала виплату, у тому числі відповідно до статті 25 цього Закону, така особа зобов'язана відшкодувати страховику (МТСБУ) збитки, понесені ним у зв'язку із здійсненням страхової (регламентної) виплати.

Стаття 37. Право зворотної вимоги страховика (МТСБУ) до особи, відповідальної за заподіяння шкоди

1. Страховик після здійснення страхової виплати має право зворотної вимоги до:

1) особи, цивільно-правова відповідальність якої застрахована, яка спричинила дорожньо-транспортну пригоду (особа, яка відповідно до закону несе цивільну відповідальність за заподіяну шкоду), якщо:

а) така особа керувала транспортним засобом у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських засобів (лікарських препаратів), що знижують увагу та швидкість реакції;

б) така особа керувала транспортним засобом без права на керування транспортним засобом, у тому числі відповідної категорії;

в) така особа після дорожньо-транспортної пригоди за її участю самовільно залишила місце дорожньо-транспортної пригоди (крім випадку, передбаченого частиною другою статті 31 цього Закону) чи відмовилася від проходження відповідно до встановленого порядку огляду щодо стану алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або щодо вживання лікарських засобів (лікарських препаратів), що знижують увагу та швидкість реакції, або така особа до проведення зазначеного огляду вжила алкоголь, наркотичні засоби, психотропні речовини, їх аналоги, а також лікарські засоби (лікарські препарати), виготовлені на їх основі (крім тих, що входять до офіційно затвердженого складу аптечки або призначені медичним працівником);

г) дорожньо-транспортна пригода визнана у встановленому законодавством порядку безпосереднім наслідком невідповідності технічного стану та обладнання транспортного засобу вимогам стандартів, що стосуються безпеки дорожнього руху та охорони навколишнього середовища, правил дорожнього руху та технічної експлуатації;

1) така особа використовувала транспортний засіб для вчинення кримінального правопорушення;

2) органів управління автомобільними дорогами (вулицями), інших осіб, на балансі або у власності яких перебуває автомобільна дорога, якщо шкоду внаслідок дорожньо-транспортної пригоди заподіяно через невідповідний стан такої дороги;

3) страховальника, особи, цивільно-правова відповідальність якої застрахована, особи, яка отримала страхову виплату, якщо її дії або дії її працівників були умисно спрямовані на настання страхового випадку, крім дій, вчинених у стані крайньої необхідності або необхідної оборони;

4) особи, яка спричинила дорожньо-транспортну пригоду, або особи, яка відповідно до закону несе цивільну відповідальність за заподіяну шкоду, у разі використання транспортного засобу з недотриманням умов, визначених статтею 13 цього Закону, якщо внутрішній договір страхування укладено з особливостями, визначеними статтею 13 цього Закону.

2. МТСБУ після здійснення регламентної виплати має право зворотної вимоги до:

1) особи, яка спричинила дорожньо-транспортну пригоду, керуючи транспортним засобом, щодо якого на дату настання дорожньо-транспортної пригоди був відсутній чинний договір обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності, або особи, яка відповідно до закону несе цивільну відповідальність за заподіяну шкоду;

2) особи, яка керувала транспортним засобом, що вийшов із володіння власника внаслідок вчинення протиправних дій;

3) органів управління автомобільними дорогами (вулицями), інших осіб, на балансі або у власності яких перебуває автомобільна дорога, якщо шкоду внаслідок дорожньо-транспортної пригоди заподіяно через невідповідний стан такої дороги;

4) особи, яка отримала регламентну виплату, якщо її дії або дії її працівників були умисно спрямовані на настання страхового випадку, крім дій, вчинених у стані крайньої необхідності або необхідної оборони;

5) страховика, якщо встановлено, що на дату настання дорожньо-транспортної пригоди транспортний засіб, який спричинив дорожньо-транспортну пригоду, був забезпечений;

6) страховика, якщо регламентну виплату здійснено відповідно до пункту 4 частини першої чи пункту 1 або 2 частини другої статті 43 цього Закону.

3. Вимоги, передбачені частинами першою і другою цієї статті, встановлюються у розмірі суми страхової (регламентної) виплати та фактичних витрат, понесених страховиком (МТСБУ) у зв'язку з її здійсненням. У разі якщо виплату здійснено страховиком потерпілої особи відповідно до статті 19 цього Закону, право вимоги з підстав, передбачених частиною першою цієї статті, належить страховику відповідальної особи (МТСБУ) і визначається у розмірі суми страхової виплати, здійсненої страховиком потерпілої особи, та витрат, понесених такими страховиками у зв'язку з її здійсненням.

Стаття 38. Право звернення до суду

1. Рішення страховика (МТСБУ) про здійснення або про відмову у здійсненні страхової (регламентної) виплати може бути оскаржено страховальником або потерпілою особою, або іншою особою, яка має на неї право, у судовому порядку.

Стаття 39. Здійснення страхової (регламентної) виплати у разі виникнення спору між страховиком та МТСБУ

1. У разі виникнення спору між страховиком та МТСБУ щодо того, хто має здійснити страхову (регламентну) виплату потерпілій особі, така виплата здійснюється МТСБУ.

2. Страховик зобов'язаний компенсувати МТСБУ здійснену ним виплату та всі документально підтвержені витрати, пов'язані з врегулюванням страхового випадку, якщо в результаті вирішення спору буде встановлено, що така виплата мала бути здійснена страховиком.

Розділ IV.

МОТОРНЕ (ТРАНСПОРТНЕ) СТРАХОВЕ БЮРО УКРАЇНИ

Стаття 40. Моторне (транспортне) страхове бюро України

1. МТСБУ є єдиним обов'язковим об'єднанням страховиків, які здійснюють обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності. Участь страховиків у МТСБУ є умовою здійснення діяльності щодо обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності.

МТСБУ є юридичною особою, належить до неприбуткових організацій, за умови відповідності вимогам, встановленим Податковим кодексом України, і здійснює свою діяльність відповідно до цього Закону, Закону України «Про страхування», інших актів законодавства та свого статуту.

2. Статут МТСБУ та зміни до нього затверджуються загальними зборами членів МТСБУ, погоджуються Національним банком України у встановленому його нормативно-правовими актами порядку та реєструються відповідно до вимог законодавства.

Національний банк України погоджує статут МТСБУ та зміни до нього або відмовляє в погодженні протягом одного місяця з дня подання МТСБУ всіх документів, визначених нормативно-правовими актами Національного банку України.

Національний банк України відмовляє в погодженні статуту МТСБУ (змін до статуту МТСБУ) у разі невідповідності поданих МТСБУ до Національного банку України документів вимогам законодавства.

3. МТСБУ не може бути засновником чи співзасновником юридичних осіб, що здійснюють підприємницьку діяльність та/або мають на меті одержання прибутку.

4. Припинення МТСБУ здійснюється виключно на підставах та в порядку, визначених законом, що передбачає забезпечення безперервності виконання функцій та завдань МТСБУ, визначених цим Законом, а також передачі коштів централізованих страхових резервних фондів від МТСБУ до іншої юридичної особи (осіб), до повноважень якої (яких) належить забезпечення виконання функцій національного бюро міжнародної системи автомобільного страхування «Зелена картка» та інших функцій, покладених на МТСБУ відповідно до цього Закону.

Стаття 41. Основні завдання та функції МТСБУ

1. До основних завдань МТСБУ належить:

1) гарантування відшкодування шкоди: заподіяної на території України забезпеченими транспортними засобами за внутрішніми договорами страхування у випадках, визначених цим Законом;

2) заподіяної на території держав — членів міжнародної системи автомобільного страхування «Зелена картка» власниками транспортних засобів, якщо такі власники надали іноземним компетентним органам страховий сертифікат «Зелена картка», виданий від імені страховиків — членів МТСБУ;

3) заподіяної на території України волями транспортних засобів, зареєстрованих в іноземних країнах, на умовах та в обсязі, визначених законодавством про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності, з урахуванням принципів взаємного врегулювання шкоди на території держав — членів міжнародної системи автомобільного страхування «Зелена картка»;

4) забезпечення членства України в міжнародній системі автомобільного страхування «Зелена картка» та виконання зобов'язань перед уповноваженими організаціями іноземних держав — членів зазначеної системи;

5) здійснення регламентних виплат у випадках, передбачених цим Законом;

6) організація взаємодії між страховиками, страховиками і МТСБУ щодо виконання їхніх зобов'язань з обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності;

7) виконання функцій інформаційного центру (інформаційна взаємодія) у сфері обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності.

2. До функцій МТСБУ належить:

1) співробітництво з уповноваженими організаціями іноземних держав у галузі страхування цивільно-правової відповідальності;

2) координація обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників та/або водіїв транспортних засобів, зареєстрованих в іноземних державах, у разі їх в'їзду на територію України та власників транспортних засобів, зареєстрованих в Україні, у разі їх виїзду за межі України;

3) здійснення регламентних виплат та компенсацій із централізованих страхових резервних фондів на умовах, визначених цим Законом;

4) управління централізованими страховими резервними фондами МТСБУ;

5) ведення (адміністрування) Єдиної централізованої бази даних, забезпечення актуальності, достовірності, повноти та захисту інформації, що міститься в ній;

6) збирання, накопичення, оброблення та зберігання інформації про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності відповідно до статті 8 цього Закону, необхідної для узагальнення та внесення пропозицій щодо удосконалення механізму здійснення обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності;

7) співпраця з органами Національної поліції України, Державним прикордонною службою України, Національним банком України та іншими державними органами, установами, організаціями, підприємствами з питань обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності;

8) затвердження форм страхових полісів, страхового сертифіката «Зелена картка», форми бланка повідомлення про дорожньо-транспортну пригоду, інструкції щодо його заповнення з типовими схемами дорожньо-транспортних пригод та розміщення їх у відкритому доступі на своєму веб-сайті;

9) координація діяльності страховиків — членів МТСБУ у сфері страхування цивільно-правової відповідальності в Україні і за її межами, у тому числі затвердження порядку розрахунків між страховиками — членами МТСБУ під час здійснення прямого врегулювання страхових випадків та порядку вирішення спорів між ними.

3. Діяльність МТСБУ, пов'язана із здійсненням регламентних виплат та компенсацій, визначених цим Законом, регулюється положеннями цього Закону щодо діяльності страховиків із здійснення страхових виплат за договором обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності.

Стаття 42. Централізовані страхові резервні фонди МТСБУ

1. Для забезпечення виконання визначених цим Законом завдань МТСБУ при ньому створюються такі централізовані страхові резервні фонди:

1) фонд страхових гарантій, призначений для забезпечення взаєморозрахунків страховиків — повних членів МТСБУ, МТСБУ та уповноважених організацій іноземних держав у галузі страхування цивільно-правової відповідальності, з якими укладено договір про взаємне визнання договорів страхування цивільно-правової відповідальності та взаємне врегулювання питань щодо відшкодування шкоди. Мінімальний розмір фонду страхових гарантій

встановлюється на рівні визначеного Законом України «Про страхування» мінімального розміру капіталу страховика для здійснення діяльності з прямого страхування за видом страхування 10 відповідно до пункту 10 частини першої статті 4 Закону України «Про страхування»;

2) фонд захисту потерпілих осіб у дорожньо-транспортних пригодах (далі — фонд захисту потерпілих), призначений для здійснення розрахунків із потерпілими особами, особами, які мають право на отримання страхової виплати, між страховиками у випадках, визначених цим Законом.

2. Джерелами формування централізованих страхових резервних фондів МТСБУ є виключно:

1) базовий та додатковий гарантійні внески;

2) відрахування страховиків із премій обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності;

3) кошти здійснених МТСБУ виплат, повернуті МТСБУ за регресною вимогою;

4) добровільні внески та благодійні пожертви.

3. Розмір внесків та відрахувань, порядок та умови формування, управління активами та використання коштів централізованих страхових резервних фондів МТСБУ встановлюються органами управління та контролю МТСБУ відповідно до розподілу компетенцій з дотриманням вимог цього Закону.

Кошти централізованих страхових резервних фондів МТСБУ обліковуються окремо залежно від їх цільового призначення та в розрізі кожного члена МТСБУ.

4. Кошти централізованих страхових резервних фондів МТСБУ розміщуються з урахуванням безпечності, прибутковості та ліквідності і мають бути представлені активами таких категорій: кошти, розміщені на банківських рахунках, банківські депозити (вклади), державні цінні папери. Вимоги до якості та диверсифікованості таких активів встановлюються рішенням органів управління та контролю МТСБУ відповідно до розподілу компетенцій та з дотриманням вимог щодо якості та диверсифікованості активів страховиків, встановлених нормативно-правовими актами Національного банку України.

Кошти, сплачені страховиками до централізованих страхових резервних фондів МТСБУ як базові та додаткові гарантійні внески, є активами, прийнятими для покриття технічних резервів з обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів таких страховиків. Надходження від розміщення коштів централізованих страхових резервних фондів перераховуються МТСБУ страховикам, які внесли кошти до таких фондів, відповідно до цього Закону та рішень ради МТСБУ.

Рішення про використання активів централізованих страхових резервних фондів відповідно до встановленої мети приймає правління МТСБУ.

Кошти, сплачені страховиками як базовий гарантійний внесок до централізованих страхових резервних фондів МТСБУ, використовуються виключно для здійснення виплат, визначених відповідно пунктом 4 частини першої та пунктами 1 і 2 частини другої статті 43 цього Закону. У першу чергу використовується базовий гарантійний внесок того страховика, для виконання зобов'язань якого він сплачений.

Кошти, сплачені страховиком як додатковий гарантійний внесок до централізованих страхових резервних фондів МТСБУ, використовуються для здійснення виплат, визначених пунктом 4 частини першої та пунктами 1 і 2 частини другої статті 43 цього Закону, виключно для виконання зобов'язань такого страховика перед МТСБУ.

Кошти, сплачені страховиком як додатковий гарантійний внесок до фонду захисту потерпілих, можуть також використовуватися для:

забезпечення безперервності виконання зобов'язань страховика перед іншим страховиком у процесі прямого врегулювання страхових випадків за внутрішніми договорами страхування — у разі створення із відповідного компенсаційного фонду МТСБУ;

забезпечення перестрахування за зобов'язаннями страховиків — асоційованих членів МТСБУ за внутрішніми договорами страхування (за згодою таких страховиків).

Кошти, сплачені страховиком як додатковий гарантійний внесок до фонду страхових гарантій, можуть також використовуватися для:

виконання зобов'язань такого страховика за міжнародними договорами страхування;

забезпечення перестрахування за зобов'язаннями страховиків — повних членів МТСБУ за міжнародними договорами страхування (за згодою таких страховиків).

Кошти, сплачені страховиком як відрахування з премій обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності до централізованих страхових резервних фондів МТСБУ, використовуються для здійснення МТСБУ регламентних виплат, визначених пунктами 1—3 і 5 частини першої та пунктом 3 частини другої статті 43 цього Закону.

5. Розмір базового гарантійного внеску до фонду захисту потерпілих встановлюється загальними зборами членів МТСБУ на економічно обґрунтованому рівні та не може бути меншим за 20 мільйонів гривень.

Розмір базового гарантійного внеску до фонду страхових гарантій встановлюється загальними зборами у складі повних членів МТСБУ на економічно обґрунтованому рівні та не може бути меншим за 40 мільйонів гривень.

Розмір додаткових гарантійних внесків до централізованих страхових резервних фондів МТСБУ встановлюється відповідною радою МТСБУ на економічно обґрунтованому рівні, за потреби — із застосуванням актуарних методів розрахунків.

Розмір відрахувань страховиків з премій обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності до централізованих страхових резервних фондів МТСБУ встановлюється відповідною радою МТСБУ на економічно обґрунтованому рівні із застосуванням актуарних методів розрахунків для здійснення визначених цим Законом регламентних виплат.

Обсяг базових гарантійних внесків страховиків до фонду захисту потерпілих за рішенням ради МТСБУ із загаль-

них питань може збільшуватися на частину суми наявних на кінець календарного кварталу інших коштів фонду захисту потерпілих, ніж базовий гарантійний внесок. Обсяг інших коштів фонду захисту потерпілих, ніж базовий гарантійний внесок, після збільшення обсягу базових гарантійних внесків не може бути меншим за мінімальний обсяг, встановлений радою МТСБУ із загальних питань.

6. МТСБУ зобов'язано не менше одного разу на рік проводити оцінювання достатності розміру централізованих страхових резервних фондів для здійснення визначених цим Законом регламентних виплат. У разі виявлення ознак недостатності розміру централізованих страхових резервних фондів, що створює ризик недостатності коштів для здійснення регламентних виплат, МТСБУ зобов'язано невідкладно вжити заходів для усунення виявлених ризиків, зокрема переглянути розміри внесків та/або відрхувати до централізованих страхових резервних фондів МТСБУ в порядку та строки, визначені відповідною радою МТСБУ.

7. Забороняються будь-які стягнення з централізованих страхових резервних фондів МТСБУ, крім стягнень, пов'язаних з регламентними виплатами, що здійснюються відповідно до цього Закону за рахунок коштів такого фонду. У разі внесення до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань запису про рішення засновників (учасників) страховика про його ліквідацію, якщо такий запис відсутній, то при відкритті провадження у справі про банкрутство страховика залишки коштів, сплачених ним як базовий та додатковий гарантійні внески до централізованих страхових резервних фондів МТСБУ, не включаються до ліквідаційної маси, залишаються у централізованих страхових резервних фондах МТСБУ та використовуються для здійснення регламентних виплат згідно з пунктом 4 частини першої та пунктами 1 і 2 частини другої статті 43 цього Закону за зобов'язаннями такого страховика та інших страховиків, виключених із членів МТСБУ. У разі недостатності коштів, сплачених страховиком як базовий та додатковий гарантійні внески до централізованих страхових резервних фондів МТСБУ, для здійснення виплат за всіма зобов'язаннями цього страховика МТСБУ має право вимоги до страховика на суму перевищення виплат за такими зобов'язаннями.

8. Про результати формування, управління активами та використання коштів централізованих страхових резервних фондів правління МТСБУ щороку звітує перед відповідною радою МТСБУ та загальними зборами членів МТСБУ.

Затверджений радою МТСБУ звіт правління МТСБУ про результати формування, управління активами та використання коштів централізованих страхових резервних фондів МТСБУ разом із аудиторським звітом за результатами обов'язкового аудиту фінансової звітності МТСБУ, звітом суб'єкта аудиторської діяльності за результатами надання аудиторських послуг подаються до Національного банку України за встановленими ним формою та в порядку не пізніше 30 квітня року, наступного за звітним, та оприлюднюються на веб-сайті МТСБУ.

Стаття 43. Регламентні виплати з централізованих страхових резервних фондів МТСБУ

1. МТСБУ за рахунок коштів фонду захисту потерпілих здійснює регламентну виплату на умовах, визначених цим Законом, у разі заподіяння шкоди на території України:

1) транспортним засобом, щодо якого на дату настання дорожньо-транспортної пригоди був відсутній чинний договір обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності, крім шкоди, заподіяної транспортному засобу, щодо якого на дату настання дорожньо-транспортної пригоди був відсутній чинний договір обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності, та майну, яке перебувало в ньому;

2) невідшкодованим транспортним засобом життю або здоров'ю потерпілої фізичної особи. Шкода, заподіяна майну потерпілої фізичної особи, відшкодовується, якщо шкода здоров'ю потерпілої фізичної особи заподіяна у вигляді стійкої втрати чи зменшення професійної або загальної працездатності або якщо внаслідок дорожньо-транспортної пригоди настала смерть потерпілої фізичної особи. У разі спричинення дорожньо-транспортної пригоди на території України невідшкодованим транспортним засобом для цілей цього Закону вважається, що відповідний невідшкодований транспортний засіб є транспортним засобом, зареєстрованим в Україні;

3) транспортним засобом, який вийшов із володіння власника внаслідок вчинення протиправних дій іншою особою;

4) транспортним засобом, щодо якого на дату настання дорожньо-транспортної пригоди укладено внутрішній договір страхування із страховиком, який на дату подання заяви про регламентну виплату не мав права здійснювати обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності у зв'язку з припиненням членства в МТСБУ, і такий страховик (його правонаступник) із закінченням строку, визначеного цим Законом для прийняття рішення щодо здійснення страхової виплати, не прийняв відповідного рішення або прийняв рішення про здійснення страхової виплати, але не здійснив її, а також у разі відкриття провадження у справі про банкрутство такого страховика чи ліквідації такого страховика — для виконання його зобов'язань за внутрішніми договорами страхування;

5) забезпеченим транспортним засобом під керуванням поліцейського, військового чи працівника закладу охорони здоров'я, якому водій на виконання вимог законодавства надав такий транспортний засіб, якщо страховиком не здійснено страхової виплати.

Регламентні виплати, передбачені цією частиною, здійснюються виключно безопередливо потерпілій особі, її законним представником або спадкоємцям, правонаступнику потерпілої юридичної особи, погодженим з потерпілою особою особам, які надають послуги з ремонту пошкодженого майна, особам, які провадять лікування потерпілої фізичної особи, або особам, які здійснили витрати з лікування потерпілої фізичної особи. Допускається здійснення регламентної виплати, визначеної пунктом 4 частини пер-

шої цієї статті, страховику потерпілої особи, який здійснив страхову виплату відповідно до статті 19 цього Закону, або страховику, який здійснив страхову виплату у зв'язку з пошкодженням транспортного засобу внаслідок дорожньо-транспортної пригоди за іншим договором страхування щодо відповідних транспортних засобів та дорожньо-транспортної пригоди.

Будь-які правочини, що передбачають надання (перехід) права на отримання визначених цією частиною регламентних виплат, є нікчемними.

2. МТСБУ за рахунок коштів фонду страхових гарантій здійснює регламентні виплати на умовах, визначених цим Законом, у разі заподіяння шкоди:

1) на території держав — членів міжнародної системи автомобільного страхування «Зелена картка» — особою, цивільно-правова відповідальність якої застрахована за міжнародним договором страхування страховиком (його правонаступником), який на дату настання дорожньо-транспортної пригоди не мав права здійснювати обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності у зв'язку з припиненням членства в МТСБУ, та із закінченням строку, визначеного правилами, встановленими радою Бюро міжнародної системи автомобільного страхування «Зелена картка», не здійснив страхову виплату за міжнародним договором страхування, або в разі відкриття провадження у справі про банкрутство такого страховика, або якщо такий страховик ліквідований — для виконання його зобов'язань за міжнародними договорами страхування;

2) на території держав — членів міжнародної системи автомобільного страхування «Зелена картка» — власником транспортного засобу, який надав відповідним уповноваженим органам іноземних держав страховий сертифікат «Зелена картка», виданий від імені страховика — повного члена МТСБУ, за умови що такий страховик відповідно до правил, встановлених радою Бюро міжнародної системи автомобільного страхування «Зелена картка», не здійснив страхову виплату за міжнародним договором страхування;

3) на території України — транспортним засобом, зареєстрованим в іноземній державі, щодо якого видано іноземний страховий сертифікат «Зелена картка», що діяв на дату настання дорожньо-транспортної пригоди на території України.

Регламентні виплати, передбачені цією частиною, здійснюються на умовах та в розмірах, визначених законодавством про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів держави, в якій сталася дорожньо-транспортна пригода, якщо інші умови та розміри не передбачені міжнародною системою автомобільного страхування «Зелена картка».

3. МТСБУ за рахунок коштів відповідного централізованого страхового резервного фонду здійснює оплату послуг осіб, залучених для визначення (з'ясування) причин, обставин настання подій, які є підставою для здійснення регламентних виплат, визначення розміру заподіяної внаслідок таких подій шкоди (у тому числі здійснює оплату послуг осіб, які надають МТСБУ інформацію чи інші послуги для визначення розміру регламентної виплати), оплату банківських витрат, судових зборів та інших обов'язкових платежів, пов'язаних із здійсненням та компенсацією регламентних виплат, оплату послуг осіб, які на договірній основі надають МТСБУ юридичні послуги щодо компенсації здійснених регламентних виплат.

4. МТСБУ не здійснює регламентні виплати, визначені частиною першою та пунктом 3 частини другої цієї статті, якщо потерпілі особи можуть задовольнити свої вимоги на підставі інших договорів страхування. У таких випадках МТСБУ відшкодує частину шкоди, не компенсованої таким особам за іншими договорами страхування.

5. Якщо МТСБУ відповідно до правил міжнародної системи автомобільного страхування «Зелена картка» здійснило відшкодування шкоди за страховика — члена МТСБУ або за власника транспортного засобу, зареєстрованого в Україні, який використовував за кордоном підроблений або змінений у незаконний спосіб страховий сертифікат «Зелена картка» та спричинив дорожньо-транспортну пригоду, відповідні витрати МТСБУ та регламентні виплати з фонду страхових гарантій компенсуються такими особами МТСБУ в повному обсязі.

6. МТСБУ має право вимагати від страховика (його правонаступника) компенсації регламентних виплат (з урахуванням фактичних витрат для їх здійснення), здійснених МТСБУ для виконання зобов'язань такого страховика за рахунок коштів відповідного фонду МТСБУ, внесених іншими страховиками, а такий страховик (його правонаступник) зобов'язаний задовольнити таку вимогу протягом семи днів з дати її пред'явлення.

Стаття 44. Фінансове забезпечення діяльності МТСБУ

1. Фінансування статутної діяльності МТСБУ, у тому числі адміністрування Єдиної централізованої бази даних та виконання визначених цим Законом планів діяльності МТСБУ, здійснюється за рахунок фонду фінансування діяльності МТСБУ.

Джерелами формування фонду фінансування діяльності МТСБУ є членські внески страховиків, пасивні доходи МТСБУ, крім пасивних доходів від розміщення коштів централізованих страхових резервних фондів МТСБУ, та інші джерела, не заборонені законодавством.

2. Розпорядження коштами для фінансування статутної діяльності МТСБУ здійснює правління МТСБУ відповідно до кошторису витрат на утримання МТСБУ, що затверджується радою МТСБУ.

Затверджений радою МТСБУ звіт правління МТСБУ про використання коштів фонду фінансування діяльності МТСБУ подається до Національного банку України у встановленому ним порядку не пізніше 30 квітня року, наступного за звітним, та оприлюднюється на веб-сайті МТСБУ. Національний банк України може встановлювати вимоги до обсягу інформації, що подається у зазначеному звіті.

Стаття 45. Органи управління та контролю МТСБУ

1. Органами управління та контролю МТСБУ є:

1) загальні збори членів МТСБУ;

2) наглядова рада МТСБУ з питань внутрішнього страхування та загальних питань діяльності МТСБУ (далі — рада МТСБУ із загальних питань);

3) наглядова рада МТСБУ з питань діяльності МТСБУ як члена міжнародної системи автомобільного страхування «Зелена картка» (далі — рада МТСБУ з міжнародних питань);

4) правління МТСБУ.

2. Склад, функції, компетенція, порядок формування та діяльності органів управління та контролю МТСБУ визначаються статутом МТСБУ з дотриманням вимог цього Закону.

Стаття 46. Загальні вимоги до системи управління МТСБУ

1. Система управління МТСБУ має відповідати вимогам щодо:

1) прозорості організаційної структури з чітким розподілом обов'язків та повноважень органів управління та контролю МТСБУ;

2) ефективності системи внутрішнього контролю відповідно до цього Закону, у тому числі в разі передачі таких функцій на аутсорсинг;

3) належного рівня системи стримувань та противаг;

4) відповідності членів органів управління та контролю МТСБУ, ризик-менеджера, комплаєнс-менеджера, внутрішнього аудитора та відповідального актуарія (далі — особи, відповідальні за виконання ключових функцій в МТСБУ) кваліфікаційним та іншим вимогам, встановленим нормативно-правовими актами Національного банку України;

5) високого рівня корпоративної культури.

2. Рада МТСБУ із загальних питань та рада МТСБУ з міжнародних питань відповідно до розподілу своїх компетенцій зобов'язані забезпечити належне функціонування системи внутрішнього контролю, що складається з управління ризиками, контролю за дотриманням норм (комплаєнс), внутрішнього аудиту та актуарної функції (далі — ключові функції МТСБУ), зокрема шляхом:

1) затвердження положення про систему внутрішнього контролю: стратегії управління ризиками, політики управління комплаєнс-ризиком, політики системи внутрішнього контролю;

2) забезпечення здійснення актуарної функції, у тому числі забезпечення адекватності та прийнятності методології та моделей розрахунку розміру внесків та відрхувати із премій до централізованих страхових резервних фондів МТСБУ, розміру періодичних регламентних виплат у випадках, передбачених статтями 23 і 25 цього Закону, оцінювання достатності та якості даних, що використовуються для розрахунку розмірів внесків та відрхувати до централізованих страхових резервних фондів МТСБУ, отримання відповідними радами МТСБУ інформації про надійність розрахунків та достатність розмірів внесків і відрхувати до централізованих страхових резервних фондів МТСБУ, забезпечення достатності сформованих розмірів централізованих страхових резервних фондів, перевірки адекватності і прийнятності механізмів та умов перестраховування;

3) призначення осіб, відповідальних за виконання ключових функцій в МТСБУ, відповідно до вимог цього Закону та нормативно-правових актів Національного банку України;

4) забезпечення підпорядкування раді МТСБУ із загальних питань та звітування перед нею осіб, відповідальних за виконання ключових функцій в МТСБУ;

5) забезпечення організаційного та функціонального відокремлення діяльності осіб, відповідальних за виконання ключових функцій в МТСБУ, від інших підрозділів (керівників підрозділів);

6) забезпечення права осіб, відповідальних за виконання ключових функцій в МТСБУ, на ознайомлення з усією документацією МТСБУ та інформацією щодо діяльності будь-якого підрозділу МТСБУ, а також витребування письмового пояснення від керівників та інших працівників МТСБУ з питань, що належать до їхньої компетенції;

7) забезпечення функціонування механізмів врахування виявлених у межах виконання актуарної функції відповідальним актуарієм недоліків та/або ознак невідповідності вимогам цього Закону та іншим положенням законодавства у сфері страхування, а також виконання рекомендацій відповідального актуарія про усунення таких недоліків та/або ознак невідповідності;

8) проведення щорічного оцінювання ефективності діяльності та оцінювання відповідності кваліфікаційним вимогам правління МТСБУ загалом та кожної особи, яка входить до його складу, зокрема, а також осіб, відповідальних за виконання ключових функцій в МТСБУ, та за результатами такого оцінювання вжиття заходів для удосконалення діяльності правління МТСБУ, ризик-менеджера, комплаєнс-менеджера, відповідального актуарія, внутрішнього аудитора;

9) проведення щорічного самооцінювання ефективності діяльності відповідної ради МТСБУ, оцінювання ефективності діяльності комітетів відповідної ради МТСБУ, за результатами такого оцінювання вжиття заходів для удосконалення механізмів діяльності відповідної ради МТСБУ, а також інформування загальних зборів членів МТСБУ про результати проведення щорічного самооцінювання та заходи, вжиті відповідно до цього пункту.

3. Ризик-менеджер, комплаєнс-менеджер, внутрішній аудитор повинен відповідати кваліфікаційним та іншим вимогам, встановленим нормативно-правовими актами Національного банку України.

Ризик-менеджер, комплаєнс-менеджер, внутрішній аудитор приступає до виконання своїх обов'язків після погодження його кандидатури Національним банком України у визначеному його нормативно-правовими актами порядку.

Ризик-менеджер, комплаєнс-менеджер, внутрішній аудитор у разі виявлення пів час виконання своїх функцій фактів, що свідчать про невідповідність діяльності МТСБУ вимогам цього Закону та іншим вимогам законодавства у сфері страхування, а також у разі перешкоджання йому у здійсненні його повноважень зобов'язаний протягом двох робочих днів з дня виявлення таких фактів письмово повідомити про це раду МТСБУ із загальних питань та Національний банк України.

4. Відповідальний актуарій повинен відповідати вимогам до осіб, які можуть виконувати обов'язки відповідального актуарія, встановленим нормативно-правовими актами Національного банку України.

Відповідальний актуарій у разі виявлення під час виконання актуарної функції фактів, що свідчать про невідповідність діяльності МТСБУ вимогам цього Закону, у тому числі щодо достатності розміру централізованих страхових резервних фондів, та іншим вимогам законодавства у сфері страхування, а також у разі перешкоджання йому у виконанні актуарної функції зобов'язаний протягом двох робочих днів з дня виявлення таких фактів письмово повідомити про це відповідну раду МТСБУ та Національний банк України.

Відповідальний актуарій за неналежне виконання своїх обов'язків несе персональну відповідальність, передбачену законодавством.

5. Рада МТСБУ із загальних питань має право покласти на одну особу виконання обов'язків ризик-менеджера, комплаєнс-менеджера та відповідального актуарія або передати виконання відповідних функцій на аутсорсинг.

Виконання функцій внутрішнього аудиту не може поєднуватися з виконанням інших ключових функцій МТСБУ та/або передаватися на аутсорсинг.

У разі передання на аутсорсинг виконання функції до особи, яка надає послуги за договором аутсорсингу, передають права та обов'язки особи, відповідальні за виконання такої функції в МТСБУ. Відповідальність за належне виконання функцій, переданих на аутсорсинг, несе МТСБУ.

До фізичної особи — підприємця, яка надає послуги за договором аутсорсингу, а якщо послуги за договором аутсорсингу надаються юридичною особою — до працівника такої юридичної особи, який безпосередньо надає послуги МТСБУ, застосовуються вимоги до особи, відповідальній за виконання відповідної ключової функції, встановлені нормативно-правовими актами Національного банку України.

У разі передання виконання своїх функцій на аутсорсинг МТСБУ призначає (покладає обов'язки) з числа своїх працівників особу (осіб), відповідальну (відповідальних) за аутсорсинг, яка повинна (які повинні) відповідати вимогам, встановленим Національним банком України.

Порядок взаємодії особи (осіб), відповідальної (відповідальних) за аутсорсинг, з Національним банком України встановлюється Національним банком України.

МТСБУ зобов'язано повідомити Національний банк України у встановленому ним порядку про передачу на аутсорсинг виконання своїх ключових функцій, про призначення особи (осіб), відповідальної (відповідальних) за аутсорсинг, а також про всі зміни щодо такого аутсорсингу.

6. Голова та члени ради МТСБУ із загальних питань, ради МТСБУ з міжнародних питань, голова та члени правління МТСБУ, а також особи, відповідальні за виконання ключових функцій в МТСБУ, зобов'язані запобігати виникненню конфлікту інтересів та сприяти його врегулюванню. Зазначені особи зобов'язані утримуватися від вчинення дій та/або прийняття рішень, що можуть призвести до виникнення конфлікту інтересів та/або перешкоджати належному виконанню такими особами своїх посадових обов'язків в інтересах МТСБУ. Політика виявлення, запобігання та управління конфліктами інтересів встановлюється радою МТСБУ із загальних питань.

7. Голова та члени ради МТСБУ із загальних питань, ради МТСБУ з міжнародних питань, голова та члени правління МТСБУ, винні у невиконанні визначених цим Законом обов'язків, несуть відповідальність за збитки, завдані МТСБУ їхніми діями або бездіяльністю. У разі якщо відповідальність згідно із цією статтею несуть декілька осіб, їхня відповідальність перед МТСБУ є солідарною.

Відшкодування збитків, завданих діями або бездіяльністю осіб, визначених абзацом першим цієї частини, здійснюється за рішенням суду.

Правочин, що передбачає звільнення від відповідальності або обмеження обсягу відповідальності голови та членів ради МТСБУ із загальних питань, ради МТСБУ з міжнародних питань, голови та членів правління МТСБУ за вчинення недобросовісних дій, є нікчемним.

8. МТСБУ забезпечує укладення договорів страхування відповідальності голови та членів ради МТСБУ із загальних питань, ради МТСБУ з міжнародних питань, голови та членів правління МТСБУ перед МТСБУ, його членами та третіми особами за шкоду, заподіяну внаслідок невиконання (неналежного виконання) своїх обов'язків (допущення помилок, вчинення інших неумисних дій під час здійснення повноважень), за часом страхування 13 відповідно до пункту 13 частини першої статті 4 Закону України «Про страхування» із страховою сумою в розмірі не менше 40 мільйонів гривень на одну посадову особу протягом усього строку виконання обов'язків.

9. МТСБУ розміщує на своєму веб-сайті:

1) інформацію про склад ради МТСБУ із загальних питань, ради МТСБУ з міжнародних питань та правління МТСБУ;

2) відомості про процедуру отримання власником транспортних засобів інформації про його історію страхових випадків за договорами обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності, історію страхових випадків за участю транспортних засобів, якими він володів протягом останніх семи років, за період такого володіння, а також інформації про транспортний засіб, яким він володіє;

3) загальні відомості про правила міжнародної системи автомобільного страхування «Зелена картка» та рекомендації щодо дій власників забезпечених транспортних засобів у разі настання дорожньо-транспортної пригоди на території держав — членів міжнародної системи автомобільного страхування «Зелена картка»;

4) відомості про процедуру отримання регламентних виплат та механізми захисту прав споживачів фінансових послуг;

5) інформацію про максимальний розмір страхової виплати за внутрішнім договором страхування у разі врегулювання страхового випадку з оформленням повідомлення

про дорожньо-транспортну пригоду за формою і відповідно до інструкції, затверджених МТСБУ, без участі працівників відповідних підрозділів Національної поліції України (у разі встановлення Національним банком України обмеження максимального розміру такої страхової виплати);

6) положення про пряме врегулювання страхових випадків;

7) інформацію, обов'язковість оприлюднення якої на веб-сайті МТСБУ встановлена цим Законом;

8) іншу інформацію за рішеннями органів управління та контролю МТСБУ.

МТСБУ зобов'язане забезпечувати актуальність та достовірність інформації, розміщеної на своєму веб-сайті.

Стаття 47. Загальні збори членів МТСБУ

1. Загальні збори членів МТСБУ є вищим органом МТСБУ та складаються з усіх страховиків — асоційованих та повних членів МТСБУ.

Загальні збори членів МТСБУ можуть вирішувати будь-які питання діяльності МТСБУ, крім питань, віднесених законом чи статутом МТСБУ до компетенції ради МТСБУ із загальних питань, ради МТСБУ з міжнародних питань або правління МТСБУ.

Загальні збори членів МТСБУ можуть скликатися у складі всіх членів МТСБУ (далі — загальні збори членів МТСБУ), а для вирішення питань щодо діяльності МТСБУ як члена міжнародної системи автомобільного страхування «Зелена картка» — у складі лише повних членів МТСБУ (далі — загальні збори у складі повних членів МТСБУ).

2. Чергові загальні збори членів МТСБУ скликаються радою МТСБУ із загальних питань не менше одного разу на рік. Чергові загальні збори у складі повних членів МТСБУ скликаються радою МТСБУ з міжнародних питань і проводяться з періодичністю, визначеною статутом МТСБУ, але не менше одного разу на рік.

Позачергові загальні збори членів МТСБУ, загальні збори у складі повних членів МТСБУ скликаються за потреби на вимогу відповідної ради МТСБУ, правління МТСБУ або за ініціативою не менше 25 відсотків загальної кількості членів МТСБУ для скликання загальних зборів членів МТСБУ та не менше 25 відсотків загальної кількості повних членів МТСБУ для скликання загальних зборів у складі повних членів МТСБУ.

Статутом МТСБУ може передбачатися можливість проведення загальних зборів членів МТСБУ шляхом опитування або шляхом проведення аудіо- чи відеоконференції, зокрема з використанням програмно-технічного комплексу, а також визначатися порядок проведення таких зборів.

3. Загальні збори членів МТСБУ є повноважними, за умови участі в них більше 50 відсотків загальної кількості членів МТСБУ, обсяг відрхувань яких до централізованих страхових резервних фондів МТСБУ становить більш як 50 відсотків загального обсягу таких відрхувань протягом останніх шести місяців поспіль до місяця, що передує місяцю проведення засідання загальних зборів членів МТСБУ. У разі розгляду загальними зборами МТСБУ також питань діяльності МТСБУ як члена міжнародної системи автомобільного страхування «Зелена картка» такі загальні збори є повноважними, за додаткової умови участі в них більше 50 відсотків загальної кількості повних членів МТСБУ, обсяг відрхувань яких до фонду страхових гарантій перевищує 50 відсотків загального обсягу таких відрхувань протягом останніх шести місяців поспіль до місяця, що передує місяцю проведення таких загальних зборів членів МТСБУ.

Загальні збори у складі повних членів МТСБУ є повноважними, за умови участі в них більше 50 відсотків загальної кількості повних членів МТСБУ, обсяг відрхувань яких до фонду страхових гарантій перевищує 50 відсотків загального обсягу таких відрхувань протягом останніх шести місяців поспіль до місяця, що передує місяцю проведення таких загальних зборів у складі повних членів МТСБУ.

4. До компетенції загальних зборів членів МТСБУ належить вирішення таких питань:

1) визначення стратегічних напрямів діяльності МТСБУ на три календарні роки, що передбачає обов'язковий розгляд внесених до МТСБУ пропозицій Національного банку України та їх щорічна актуалізація;

2) затвердження статуту МТСБУ, внесення змін до нього;

3) обрання, відкликання, відсторонення від виконання обов'язків члена ради МТСБУ із загальних питань з дотриманням вимог цього Закону;

4) встановлення розміру базового гарантійного внеску до фонду захисту потерпілих;

5) визначення процедури встановлення радою МТСБУ із загальних питань розмірів відрхувань із премій обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності та додаткових гарантійних внесків до фонду захисту потерпілих;

6) встановлення правил повернення страховику базового гарантійного внеску до фонду захисту потерпілих;

7) затвердження порядку виключення страховика з членів МТСБУ за поданням ради МТСБУ із загальних питань;

8) затвердження розміру, порядку та строків сплати членських внесків;

9) вирішення інших питань діяльності МТСБУ, крім питань, віднесених до компетенції інших органів управління та контролю МТСБУ згідно з цим Законом і статутом МТСБУ.

5. До компетенції загальних зборів у складі повних членів МТСБУ належить вирішення таких питань:

1) прийняття рішення про укладення договорів про взаємне визнання договорів страхування цивільно-правової відповідальності та взаємне врегулювання питань щодо відшкодування шкоди з уповноваженими організаціями іноземних держав із страхування цивільно-правової відповідальності;

2) обрання, відкликання, відсторонення від виконання обов'язків, поновлення на посаді члена ради МТСБУ з міжнародних питань з дотриманням вимог цього Закону;

3) встановлення розміру базового гарантійного внеску до фонду страхових гарантій;

4) визначення процедури встановлення радою МТСБУ з міжнародних питань розмірів відрхувань із премій

обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності та додаткових гарантійних внесків до фонду страхових гарантій;

5) встановлення правил повернення страховику базового гарантійного внеску до фонду страхових гарантій;

6) вирішення інших питань діяльності МТСБУ та його членів щодо дотримання зобов'язань МТСБУ як члена міжнародної системи автомобільного страхування «Зелена картка», крім питань, віднесених до компетенції інших органів управління та контролю МТСБУ згідно з цим Законом і статутом МТСБУ.

Порядок прийняття рішень загальними зборами у складі повних членів МТСБУ визначається статутом МТСБУ.

6. Загальні збори членів МТСБУ можуть делегувати свої повноваження раді МТСБУ із загальних питань, крім повноважень, визначених пунктами 2 і 3 частини четвертої цієї статті. Статутом МТСБУ можуть встановлюватися інші обмеження щодо делегування повноважень загальних зборів членів МТСБУ.

7. Рішення загальних зборів членів МТСБУ приймаються простою більшістю присутніх на таких зборах членів МТСБУ, крім випадків, якщо на голосування ставляться питання, визначені пунктами 1 і 2 частини четвертої цієї статті. Рішення з питань, визначених пунктами 1 і 2 частини четвертої цієї статті, приймаються кваліфікованою більшістю — не менш як 2/3 голосів членів МТСБУ, присутніх на таких зборах.

8. Під час голосування з усіх питань, що розглядаються загальними зборами членів МТСБУ, кожний член МТСБУ має один голос.

9. У разі відсутності кворуму загальні збори членів МТСБУ повторно скликаються в порядку, встановленому статутом МТСБУ. На таких загальних зборах членів МТСБУ рішення приймаються з питань, визначених проектом порядку денного для загальних зборів, на яких не було кворуму, незалежно від кількості членів МТСБУ, які беруть участь у повторно скликаних загальних зборах.

Стаття 48. Рада МТСБУ із загальних питань та рада МТСБУ з міжнародних питань

1. Рада МТСБУ із загальних питань та рада МТСБУ з міжнародних питань є колегіальними органами, що в межах компетенції, визначеної цим Законом та статутом МТСБУ, здійснюють управління МТСБУ, а також контролюють та регулюють діяльність правління МТСБУ.

2. До виключної компетенції ради МТСБУ із загальних питань належить вирішення таких питань:

1) затвердження плану діяльності МТСБУ на один календарний рік відповідно до стратегічних напрямів діяльності, затверджених загальними зборами членів МТСБУ;

2) прийняття і скасування документів (положень, правил), необхідних для виконання основних завдань і функцій МТСБУ відповідно до цього Закону, у тому числі положення про пряме врегулювання страхових випадків (крім документів, затвердження яких належить до компетенції загальних зборів членів МТСБУ), а також внесення змін до таких документів та здійснення контролю за їх виконанням;

3) затвердження і скасування документів, якими регулюється діяльність МТСБУ, крім документів, затвердження яких відповідно до цього Закону належить до компетенції загальних зборів членів МТСБУ, у тому числі щодо організаційної структури, положень щодо стратегії управління ризиками, політики управління комплаєнс-ризиком, політики системи внутрішнього контролю, а також внесення змін до них;

4) прийняття рішення про утворення комітетів ради МТСБУ із загальних питань та затвердження положення про такі комітети;

5) призначення членів правління МТСБУ відповідно до встановлених Національним банком України вимог до професійної придатності та ділової репутації за погодженням із Національним банком України у встановленому його нормативно-правовими актами порядку та звільнення членів правління МТСБУ;

6) призначення та звільнення ризик-менеджера, комплаєнс-менеджера, внутрішнього аудитора, укладення та припинення договору аутсорсингу за погодженням із Національним банком України у встановленому ним порядку, а також відповідального актуарія згідно з вимогами встановленими нормативно-правовими актами Національного банку України;

7) запровадження та скасування додаткових гарантійних внесків до фонду захисту потерпілих, встановлення розмірів, порядку їх внесення та повернення страховикам відповідно до визначених цим Законом завдань і вимог, а також згідно з процедурою встановлення розмірів таких внесків, визначеною загальними зборами членів МТСБУ;

8) встановлення розміру відрхувань із премій обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності до фонду захисту потерпілих відповідно до визначених цим Законом завдань і вимог, а також згідно з процедурою встановлення розмірів таких відрхувань і додаткових гарантійних внесків до фонду захисту потерпілих, визначеною загальними зборами членів МТСБУ;

9) встановлення порядку (порядків) використання коштів фонду захисту потерпілих відповідно до основних завдань і функцій МТСБУ, визначених цим Законом;

10) затвердження інвестиційної політики щодо розміщення коштів фонду захисту потерпілих з дотриманням вимог цього Закону та коштів фонду фінансування діяльності МТСБУ, здійснення контролю за її реалізацією;

11) встановлення порядку (порядків) використання коштів фонду фінансування діяльності МТСБУ відповідно до основних завдань і функцій МТСБУ, визначених цим Законом;

12) встановлення порядку здійснення розрахунків між МТСБУ та страховиком, який припинив членство в МТСБУ, відповідно до правил повернення базового гарантійного внеску до фонду захисту потерпілих, затверджених загальними зборами членів МТСБУ;

13) здійснення контролю за використанням активів фонду захисту потерпілих, фонду фінансування діяльності МТСБУ та інших фондів МТСБУ (крім фонду страхових гарантій), створених відповідно до цього Закону;

14) призначення суб'єкта аудиторської діяльності для проведення зовнішнього аудиту, у тому числі для проведення обов'язкового аудиту фінансової звітності та надання інших послуг відповідно до цього Закону, затвердження умов договору про надання аудиторських послуг, що укладається із суб'єктом аудиторської діяльності, відповідно до рекомендацій комітету з питань аудиту;

15) затвердження річного звіту правління МТСБУ про результати формування, управління активами та використання коштів централізованих страхових резервних фондів МТСБУ разом із аудиторським звітом за результатами обов'язкового аудиту фінансової звітності МТСБУ, звітом суб'єкта аудиторської діяльності за результатами надання аудиторських послуг, а також звітів правління МТСБУ про використання коштів інших фондів МТСБУ;

16) скликання загальних зборів членів МТСБУ;

17) затвердження кошторису МТСБУ, у тому числі фонду заробітної плати, а також граничної чисельності працівників МТСБУ;

18) забезпечення дотримання вимог, виконання рішень та обов'язкових до виконання розпоряджень Національного банку України і здійснення контролю за їх дотриманням/виконанням;

19) проведення щорічного оцінювання ефективності діяльності та оцінювання відповідності кваліфікаційним вимогам правління МТСБУ загалом та кожної особи, яка входить до його складу, зокрема, а також ризик-менеджера, комплаєнс-менеджера, відповідального актуарія, внутрішнього аудитора та за результатами проведеного оцінювання вжиття заходів для підвищення ефективності діяльності правління МТСБУ;

20) затвердження умов примірної угоди про співпрацю між МТСБУ та страховиком за внутрішніми договорами страхування;

21) затвердження положення про винагороду членів правління МТСБУ, вимоги до якого встановлюються Національним банком України;

22) затвердження звіту про винагороду членів правління МТСБУ, вимоги до якого встановлюються Національним банком України;

23) затвердження умов цивільно-правових договорів, трудових договорів (контрактів), що укладаються з головою та членами правління МТСБУ, встановлення розміру їхньої винагороди, обрання особи, уповноваженої на підписання таких договорів (контрактів);

24) затвердження форми страхового поліса, що посвідчує укладення внутрішнього договору страхування, інструкції із заповнення такого поліса, форми бланка повідомлення про дорожньо-транспортну пригоду, інструкції з його заповнення з типовими схемами дорожньо-транспортних пригод;

25) інших питань, вирішення яких належить до компетенції ради МТСБУ із загальних питань відповідно до статуту МТСБУ.

3. До виключної компетенції ради МТСБУ з міжнародних питань належить вирішення таких питань:

1) прийняття і скасування документів (положень, правил) з питань щодо діяльності МТСБУ як члена міжнародної системи автомобільного страхування «Зелена картка», необхідних для виконання завдань і функцій МТСБУ відповідно до цього Закону (крім документів, затвердження яких належить до компетенції загальних зборів у складі повних членів МТСБУ відповідно до цього Закону та/або статуту МТСБУ), а також внесення змін до таких документів та здійснення контролю за їх виконанням;

2) запровадження та скасування додаткових гарантійних внесків до фонду страхових гарантій, встановлення розмірів, порядку їх внесення та повернення страховикам відповідно до визначених цим Законом завдань і вимог, а також згідно з процедурою встановлення розмірів таких внесків, визначеною загальними зборами у складі повних членів МТСБУ;

3) встановлення розміру відрахувань із премій обов'язкового страхування відповідальності до фонду страхових гарантій відповідно до визначених цим Законом завдань і вимог, а також згідно з процедурою встановлення розмірів відрахувань і додаткових гарантійних внесків до фонду страхових гарантій, визначеною загальними зборами у складі повних членів МТСБУ;

4) встановлення порядку (порядків) використання коштів фонду страхових гарантій (здійснення регламентних виплат із фонду страхових гарантій);

5) затвердження інвестиційної політики щодо розміщення коштів фонду страхових гарантій з дотриманням вимог цього Закону, здійснення контролю за її реалізацією;

6) прийняття рішення щодо порядку сплати будь-яких внесків, пов'язаних із членством МТСБУ у міжнародній системі автомобільного страхування «Зелена картка»;

7) затвердження пропозицій до кошторису МТСБУ в частині витрат, пов'язаних із виконанням повноважень МТСБУ як члена міжнародної системи автомобільного страхування «Зелена картка»;

8) здійснення контролю за використанням активів фонду страхових гарантій та фонду фінансування діяльності МТСБУ в частині витрат, пов'язаних із виконанням повноважень МТСБУ як члена міжнародної системи автомобільного страхування «Зелена картка»;

9) встановлення порядку здійснення розрахунків між МТСБУ та страховиком, який подав заяву про припинення статусу повного члена МТСБУ, відповідно до правил повернення базового гарантійного внеску до фонду страхових гарантій, затверджених загальними зборами у складі повних членів МТСБУ;

10) скликання загальних зборів у складі повних членів МТСБУ;

11) затвердження умов примірної угоди про співпрацю між МТСБУ та страховиком за міжнародними договорами страхування;

12) прийняття рішення про утворення комітетів ради МТСБУ з міжнародних питань та затвердження положення про такі комітети;

13) затвердження з дотриманням вимог, визначених міжнародною системою автомобільного страхування «Зе-

лена картка», форм страхового сертифіката «Зелена картка» та документа, що посвідчує наявність міжнародного договору страхування (страхового поліса), та інструкції з їх заповнення;

14) інших питань, вирішення яких належить до компетенції ради МТСБУ з міжнародних питань відповідно до статуту МТСБУ.

4. Членом ради МТСБУ із загальних питань може бути керівник страховика — члена МТСБУ або інша посадова особа страховика — члена МТСБУ, призначення якої у страховику погоджує Національний банк України. Членом ради МТСБУ з міжнародних питань може бути керівник страховика — повного члена МТСБУ або інша посадова особа страховика — повного члена МТСБУ, призначення якої у страховику погоджує Національний банк України.

Член ради МТСБУ із загальних питань, член ради МТСБУ з міжнародних питань виконує свої обов'язки особисто і не може передавати свої повноваження іншій особі.

Член ради МТСБУ із загальних питань, член ради МТСБУ з міжнародних питань виконує свої обов'язки на безоплатній основі.

5. Рада МТСБУ із загальних питань складається з семи членів. До ради МТСБУ із загальних питань може входити лише один керівник (посадова особа) будь-якого страховика — члена МТСБУ.

Рада МТСБУ з міжнародних питань складається з п'яти членів. До ради МТСБУ з міжнародних питань може входити лише один керівник (посадова особа) будь-якого страховика — повного члена МТСБУ.

Керівник (посадова особа) страховика — члена МТСБУ може входити одночасно до ради МТСБУ із загальних питань та ради МТСБУ з міжнародних питань.

Склад ради МТСБУ із загальних питань, ради МТСБУ з міжнародних питань формується строком на два роки.

Порядок формування складу ради МТСБУ із загальних питань, ради МТСБУ з міжнародних питань визначається статутом МТСБУ з дотриманням вимог цього Закону.

6. Рада МТСБУ із загальних питань для попереднього вивчення і підготовки до розгляду питань, що належать до її компетенції, з числа своїх членів утворює такі постійно діючі комітети:

1) комітет з питань аудиту;

2) комітет з питань призначень та визначення винагороди посадовим особам МТСБУ (далі — комітет з питань винагород).

Рада МТСБУ із загальних питань, рада МТСБУ з міжнародних питань має право утворювати інші постійно чи тимчасово діючі комітети. Перелік та спосіб утворення постійно діючих комітетів ради МТСБУ визначаються статутом МТСБУ.

7. Засідання ради МТСБУ із загальних питань, ради МТСБУ з міжнародних питань проводяться за потреби, з періодичністю, визначеною статутом МТСБУ, але не менше одного разу на квартал. Позачергові засідання ради МТСБУ із загальних питань, ради МТСБУ з міжнародних питань скликаються за ініціативою голови відповідної ради МТСБУ або на вимогу члена відповідної ради МТСБУ. Позачергові засідання ради МТСБУ із загальних питань, ради МТСБУ з міжнародних питань можуть скликатися на вимогу голови правління МТСБУ.

Статутом МТСБУ може передбачатися можливість проведення засідання ради МТСБУ із загальних питань, ради МТСБУ з міжнародних питань та/або прийняття нею рішень шляхом опитування, шляхом проведення аудіо- чи відеоконференції, зокрема з використанням програмно-технічного комплексу, а також визначитися порядок проведення таких засідань.

8. Засідання ради МТСБУ із загальних питань вважається повноважним, за умови присутності не менше п'яти її членів. У разі присутності на засіданні ради МТСБУ із загальних питань менше п'яти її членів таке засідання вважається повноважним виключно для прийняття рішення про скликання загальних зборів членів МТСБУ.

Засідання ради МТСБУ з міжнародних питань вважається повноважним, за умови присутності не менше трьох її членів. У разі присутності на засіданні ради МТСБУ з міжнародних питань менше трьох її членів таке засідання вважається повноважним виключно для прийняття рішення про скликання загальних зборів у складі повних членів МТСБУ.

Рішення відповідної ради МТСБУ приймаються більшістю членів такої ради, присутних на засіданні.

9. Голова ради МТСБУ із загальних питань, голова ради МТСБУ з міжнародних питань обирається з числа членів відповідної ради МТСБУ на засіданні простою більшістю голосів.

Голова ради МТСБУ із загальних питань, голова ради МТСБУ з міжнародних питань головує на засіданнях, організовує роботу відповідної ради МТСБУ та виконує інші обов'язки, визначені статутом МТСБУ.

Статутом МТСБУ визначається порядок обрання, переобрання та строк повноважень голови ради МТСБУ із загальних питань, голови ради МТСБУ з міжнародних питань, а також може визначатися порядок обрання заступника голови відповідної ради МТСБУ або порядок обрання головуючого на засіданні у разі відсутності голови відповідної ради МТСБУ.

Інші питання організації роботи визначаються відповідною радою МТСБУ.

10. Національний банк України має право в будь-який час відсторонити від виконання обов'язків голову та/або члена ради МТСБУ із загальних питань, ради МТСБУ з міжнародних питань чи всіх членів відповідної ради МТСБУ, у тому числі на підставі професійного судження, у разі:

1) невідповідності дій голови та/або членів ради МТСБУ вимогам законодавства або статуту МТСБУ;

2) невиконання вимоги Національного банку України, визначеної пунктом 3 частини другої статті 51 цього Закону;

3) невиконання розпорядження Національного банку України, прийнятого відповідно до пункту 7 частини другої статті 51 цього Закону;

4) ненадання Національному банку України двічі протягом одного року обґрунтованої відповіді про результати розгляду рекомендацій, наданих відповідно до пункту 8 частини другої статті 51 цього Закону, у 10-денний строк з дня їх отримання.

11. Член ради МТСБУ із загальних питань, член ради МТСБУ з міжнародних питань припиняє повноваження у разі:

1) подання заяви про складення повноважень;

2) припинення ним повноважень керівника страховика — члена МТСБУ або іншої посадової особи страховика — члена МТСБУ, призначення якої у страховику погоджує Національний банк України;

3) обмеження його цивільної дієздатності або смерті;

4) його відкликання чи відсторонення загальними зборами членів МТСБУ у порядку, визначеному статутом МТСБУ, крім випадку, передбаченого пунктом 2 цієї частини;

5) висування Національним банком України вимоги щодо припинення ним повноважень у страховику;

6) анулювання чи звуження ліцензії на здійснення діяльності із страхування за ризиками з обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів у межах класу страхування 10 відповідно до пункту 10 частини першої статті 4 Закону України «Про страхування» страховика, представником якого він є;

7) прийняття Національним банком України рішення про відсторонення його від виконання обов'язків члена відповідної ради МТСБУ.

12. Член ради МТСБУ із загальних питань, член ради МТСБУ з міжнародних питань втрачає право голосу на засіданні відповідної ради МТСБУ у разі:

1) якщо до страховика, представником якого він є, застосовано захід впливу у виді тимчасової заборони укладати нові договори страхування (перестраховування) та/або продовжувати строк дії укладених договорів страхування (перестраховування) за класом страхування 10 відповідно до пункту 10 частини першої статті 4 Закону України «Про страхування», — на строк дії такої заборони;

2) відсторонення його від обов'язків члена відповідної ради МТСБУ із зазначенням строку відсторонення — на строк до поновлення його повноважень;

3) в інших випадках, передбачених статутом МТСБУ.

13. Вичерпний перелік компетенцій ради МТСБУ із загальних питань, ради МТСБУ з міжнародних питань, а також порядок їхньої роботи, права та обов'язки членів відповідної ради МТСБУ визначаються цим Законом та статутом МТСБУ.

Стаття 49. Правління МТСБУ

1. Правління МТСБУ є колегіальним виконавчим органом МТСБУ, що утворюється у складі не менше трьох осіб та очолюється головою правління МТСБУ.

Правління МТСБУ здійснює оперативне керівництво діяльністю МТСБУ, пов'язаною з виконанням основних завдань і функцій МТСБУ, відповідно до цього Закону та статуту МТСБУ.

Голова та члени правління МТСБУ призначаються радою МТСБУ із загальних питань після погодження їхніх кандидатур Національним банком України у встановленому ним порядку та здійснюють свої повноваження на підставі трудового договору (контракту).

2. До компетенції правління МТСБУ належить:

1) прийняття рішень про використання коштів фондів відповідно до визначених цим Законом цілей, затвердження положень про такі фонди;

2) забезпечення фінансування діяльності МТСБУ відповідно до кошторису МТСБУ, затвердженого радою МТСБУ із загальних питань;

3) забезпечення виконання завдань, функцій і планів діяльності МТСБУ відповідно до документів (положень, правил), затверджених іншими органами управління та контролю МТСБУ;

4) підготовка та подання до ради МТСБУ із загальних питань звіту про результати формування, управління активами та використання коштів централізованих страхових резервних фондів МТСБУ разом з аудиторським звітом за результатами обов'язкового аудиту фінансової звітності МТСБУ та звітом суб'єкта аудиторської діяльності за результатами надання інших аудиторських послуг;

5) підготовка та подання до ради МТСБУ із загальних питань звіту про використання коштів фонду фінансування діяльності МТСБУ;

6) забезпечення проведення зовнішнього аудиту;

7) забезпечення взаємодії з членами МТСБУ, Національним банком України та іншими органами державної влади, органами, установами, організаціями в Україні та за кордоном;

8) скликання позачергових загальних зборів членів МТСБУ, позачергових загальних зборів у складі повних членів МТСБУ. Скликання позачергових загальних зборів членів МТСБУ, позачергових загальних зборів у складі повних членів МТСБУ у разі дострокового припинення повноважень відповідною радою МТСБУ або відсторонення від виконання обов'язків усіх членів відповідної ради МТСБУ є обов'язком правління МТСБУ;

9) вирішення інших питань, пов'язаних з оперативним керівництвом діяльністю МТСБУ відповідно до статуту МТСБУ;

10) повідомлення Національного банку України про проведення засідань загальних зборів членів МТСБУ, ради МТСБУ із загальних питань, ради МТСБУ з міжнародних питань;

11) формування та ведення переліку асоційованих і повних членів МТСБУ з розміщенням таких відомостей на веб-сайті МТСБУ;

12) вирішення інших питань, що належать до компетенції правління МТСБУ згідно із статутом МТСБУ, крім питань, що відповідно до цього Закону віднесені до виключної компетенції загальних зборів членів МТСБУ, ради МТСБУ із загальних питань, ради МТСБУ з міжнародних питань.

Компетенція, порядок роботи правління МТСБУ визначаються статутом МТСБУ.

Стаття 50. Звітність та зовнішній аудит МТCSБУ

1. МТCSБУ зобов'язано подавати до Національного банку України фінансову звітність, а також іншу звітність та інформацію у порядку, обсягах та строки, визначені цим Законом та нормативно-правовими актами Національного банку України.

2. МТCSБУ зобов'язано не пізніше 30 квітня року, наступного за звітним, подавати до Національного банку України щорічну фінансову звітність разом з аудиторським звітом та оприлюднювати таку інформацію в повному обсязі на своєму веб-сайті.

3. У випадках та порядку, визначених цим Законом та нормативно-правовими актами Національного банку України, інформація та звіти щодо діяльності МТCSБУ подаються до Національного банку України разом із звітом суб'єкта аудиторської діяльності.

4. Для надання аудиторських послуг з дотриманням вимог закону або нормативно-правових актів Національного банку України МТCSБУ зобов'язано залучати суб'єкта аудиторської діяльності, який має право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес.

Відбір суб'єкта аудиторської діяльності для надання послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності МТCSБУ та інших аудиторських послуг, визначених цим Законом, здійснюється в порядку, встановленому Законом України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» для підприємств, що становлять суспільний інтерес, за погодженням з Національним банком України у визначеному ним порядку.

МТCSБУ повідомляє Національний банк України про суб'єктів аудиторської діяльності, які надаватимуть визначені цим Законом послуги з обов'язкового аудиту фінансової звітності МТCSБУ та інші аудиторські послуги відповідно до закону, за формою та в порядку, визначеними нормативно-правовими актами Національного банку України.

5. Суб'єкт аудиторської діяльності зобов'язаний невідкладно, але не пізніше дня підписання аудиторського звіту або звіту суб'єкта аудиторської діяльності, інформувати Національний банк України у визначеному його нормативно-правовими актами порядку про встановлення під час надання передбачених цією статтею аудиторських послуг факту:

1) суттєвого порушення цього Закону, Закону України «Про страхування», інших актів законодавства з питань, що належать до компетенції Національного банку України;

2) суттєвої загрози або сумнівів щодо можливості МТCSБУ продовжувати діяльність на безперервній основі;

3) наявності модифікованої думки (думки із застереженням, негативної думки або відмови від висловлення думки).

6. Рада МТCSБУ та правління МТCSБУ зобов'язані забезпечити умови для надання аудиторських послуг МТCSБУ відповідно до законодавства та на вимогу суб'єкта аудиторської діяльності надати аудиторські звіти, звіти суб'єктів аудиторської діяльності, звіти внутрішнього аудиту МТCSБУ, інші необхідні для здійснення аудиторської перевірки документи та інформацію.

7. Голова та члени ради МТCSБУ із загальних питань, ради МТCSБУ з міжнародних питань, голова та члени правління МТCSБУ, особи, відповідальні за виконання ключових функцій МТCSБУ, суб'єкт аудиторської діяльності за результатами надання аудиторських послуг МТCSБУ зобов'язані надавати Національному банку України на його вимогу пояснення, у тому числі у письмовій формі. Суб'єкт аудиторської діяльності зобов'язаний надавати Національному банку України доступ до робочих документів з питань аудиту МТCSБУ.

8. Суб'єкт аудиторської діяльності не несе відповідальності за розкриття Національному банку України інформації у випадках, передбачених цією статтею.

Стаття 51. Повноваження Національного банку України у сфері державного регулювання та нагляду за діяльністю МТCSБУ

1. Національний банк України здійснює нагляд за діяльністю МТCSБУ щодо дотримання вимог цього Закону, інших законів щодо регулювання діяльності на ринку фінансових послуг та нормативно-правових актів Національного банку України, прийнятих відповідно до таких законів, у межах своїх повноважень, визначених цією статтею, та в порядку, встановленому цим Законом та нормативно-правовими актами Національного банку України.

2. Національний банк України у сфері нагляду за діяльністю МТCSБУ:

1) затверджує перелік інформації, що подається страховиками до Єдиної централізованої бази даних з дотриманням вимог цього Закону;

2) приймає рішення про погодження статуту МТCSБУ та всіх змін до нього або про відмову в їх погодженні у визначеному ним порядку;

3) має право вимагати скликання позачергового засідання органу управління та контролю МТCSБУ;

4) встановлює форму, порядок, строки та періодичність подання до Національного банку України звітів МТCSБУ (крім фінансової звітності та аудиторського звіту), визначених цим Законом;

5) встановлює вимоги до професійної придатності та ділової репутації голови та членів правління МТCSБУ, кваліфікаційні та інші вимоги до ризик-менеджера, комплаєнс-менеджера та внутрішнього аудитора;

6) погоджує кандидатури голови та членів правління МТCSБУ, а також ризик-менеджера, комплаєнс-менеджера, внутрішнього аудитора та встановлює порядок такого погодження;

7) надає МТCSБУ обов'язкові до виконання розпорядження про припинення порушення цього Закону, інших законів України щодо регулювання діяльності на ринку фінансових послуг та/або нормативно-правових актів Національного банку України, прийнятих відповідно до таких законів;

8) надає обов'язкові до розгляду рекомендації щодо вчинення дій та/або утримання від вчинення дій з метою

усунення виявлених ризиків для виконання основних завдань та/або функцій МТCSБУ, визначених цим Законом;

9) має право відсторонити від виконання обов'язків голову, члена або всіх членів ради МТCSБУ із загальних питань, ради МТCSБУ з міжнародних питань у випадках, передбачених частиною десятою статті 48 цього Закону, та зобов'язати МТCSБУ у встановлений строк сформуувати новий склад відповідної ради МТCSБУ, якщо за відсутності кворуму засідання такої ради МТCSБУ не може вважатися повноважним;

10) має право вимагати від ради МТCSБУ із загальних питань відсторонити від виконання обов'язків голову та/або члена правління, ризик-менеджера, комплаєнс-менеджера, внутрішнього аудитора, відповідального актуарія в разі недотримання такою особою вимог законодавства та/або статуту МТCSБУ, виявлення невідповідності особи вимогам до професійної придатності та ділової репутації, встановленим Національним банком України, та подати до Національного банку України для погодження кандидатури на посади осіб, відсторонення від виконання обов'язків яких вимагається, у встановлений ним строк;

11) має право визначати вимоги до МТCSБУ щодо подання ним звітів разом із звітом (звітами) суб'єкта аудиторської діяльності за результатами надання аудиторських послуг;

12) має право встановлювати додаткові вимоги до інформації, що стосується аудиту та обов'язково має міститися в аудиторському звіті за результатами обов'язкового аудиту (або в окремому розділі відповідного звіту) МТCSБУ;

13) має право вимагати подання за рахунок коштів фонду фінансування діяльності МТCSБУ додаткових звітів суб'єктів аудиторської діяльності (звітів суб'єкта аудиторської діяльності за результатами надання інших аудиторських послуг, передбачених міжнародними стандартами аудиту) щодо централізованих страхових резервних фондів МТCSБУ, а також встановлювати перелік таких звітів із визначенням видів завдань, за результатами виконання яких подаються такі звіти, а також визначати підстави та порядок подання суб'єктами аудиторської діяльності таких додаткових звітів до Національного банку України;

14) має право встановлювати порядок погодження призначення та відсторонення суб'єкта аудиторської діяльності від надання аудиторських послуг, передбачених цим Законом, з дотриманням вимог Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність»;

15) визначає перелік та порядок оприлюднення МТCSБУ узагальноної інформації про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності;

16) має право вимагати надання інформації та документів щодо діяльності МТCSБУ, що здійснюється відповідно до цього Закону;

17) має право щороку, до 1 листопада поточного року, надавати пропозиції щодо стратегічних напрямів діяльності МТCSБУ або їх актуалізації;

18) встановлює вимоги до положення та звіту про винагороду членів правління МТCSБУ;

19) має право встановлювати максимальний розмір страхової виплати за внутрішніми договорами страхування у разі врегулювання страхових випадків із складенням повідомлення про дорожньо-транспортну пригоду, оформленого за формою і відповідно до інструкції, затверджених МТCSБУ, без участі працівників відповідних підрозділів Національної поліції України відповідно до частини другої статті 31 цього Закону.

3. Уповноважений представник Національного банку України має право брати участь у засіданнях загальних зборів членів МТCSБУ, загальних зборів у складі повних членів МТCSБУ та ради МТCSБУ без права голосу під час прийняття рішень.

Розділ V.
ВИМОГИ
ДО СТРАХОВИКІВ
ТА ЧЛЕНСТВО В МТCSБУ

Стаття 52. Умови здійснення обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності

1. Обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності має право здійснювати страховик, який відповідає одночасно двом таким умовам:

1) має ліцензію на здійснення діяльності із страхування за відповідними ризиками в межах класу страхування 10 відповідно до пункту 10 частини першої статті 4 Закону України «Про страхування»;

2) є членом МТCSБУ.

2. Забороняється укладення договорів обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності від імені страховика, який позбавлений права на здійснення діяльності із страхування за відповідними ризиками в межах класу страхування 10 відповідно до пункту 10 частини першої статті 4 Закону України «Про страхування» або членство в МТCSБУ якого припинено. Договори обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності, укладені страховиком до припинення його членства в МТCSБУ, є чинними.

3. Страховики можуть бути членами МТCSБУ як асоційовані або повні члени МТCSБУ.

Права та обов'язки асоційованих та повних членів МТCSБУ визначаються цим Законом та статутом МТCSБУ.

4. Право на укладення міжнародних договорів страхування мають виключно повні члени МТCSБУ.

Стаття 53. Умови і порядок набуття членства в МТCSБУ

1. Страховик після отримання ліцензії на здійснення діяльності із страхування за відповідними ризиками в межах класу страхування 10 відповідно до Закону України «Про страхування» для отримання права на здійснення діяльності з обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності звертається до МТCSБУ із заявою про набуття статусу асоційованого члена МТCSБУ.

Страховик, який отримав ліцензію, передбачену абзацом першим цієї частини, вважається таким, що набув статус асоційованого члена МТCSБУ, після подання ним відповідної заяви, укладення з МТCSБУ договору про співпрацю за внутрішніми договорами страхування та сплати вступного внеску до фонду фінансування діяльності МТCSБУ і базового гарантійного внеску до фонду захисту потерпілих.

МТCSБУ включає страховика до переліку асоційованих членів МТCSБУ не пізніше наступного робочого дня після виконання ним усіх вимог, визначених абзацом другим цієї частини.

2. Страховик — асоційований член МТCSБУ має право звернутися до МТCSБУ із заявою про надання йому статусу повного члена МТCSБУ.

Страховик — член МТCSБУ вважається таким, що набув статус повного члена МТCSБУ, після подання ним відповідної заяви, укладення з МТCSБУ договору про співпрацю за міжнародними договорами страхування та сплати базового гарантійного внеску до фонду страхових гарантій.

МТCSБУ включає страховика до переліку повних членів МТCSБУ не пізніше наступного робочого дня після виконання ним усіх вимог, визначених абзацом другим цієї частини.

3. Повний член МТCSБУ зобов'язаний здійснювати страхову виплату за укладеним ним міжнародним договором страхування. Якщо таку виплату за зобов'язаннями страховика здійснило МТCSБУ, повний член МТCSБУ відшкодовує йому таку виплату, витрати, понесені МТCSБУ у зв'язку із здійсненням такої виплати, та сплачує пеню за період від дня виплати, здійсненої МТCSБУ, до дня здійснення повним членом МТCSБУ компенсаційного платежу на користь МТCSБУ з розрахунку подвійної облікової ставки Національного банку України, що діяла в період, за який нараховується пеня.

4. Члени МТCSБУ зобов'язані виконувати вимоги договорів про співпрацю, укладених з МТCSБУ, а повні члени МТCSБУ — також угод, укладених МТCSБУ з уповноваженими організаціями іноземних держав із страхування цивільно-правової відповідальності.

5. У разі відкриття провадження у справі про банкрутство страховика — члена МТCSБУ або ухвалення судом постанови про визнання страховика банкрутом і відкриття ліквідаційної процедури арбітражний керуючий (розпорядник майна, ліквідатор боржника) зобов'язаний подавати до МТCSБУ завірені у встановленому порядку копії всіх наявних документів щодо виконання зобов'язань за договорами обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності.

6. Члени МТCSБУ зобов'язані сплачувати:

1) членські внески в розмірах та у строки, визначені загальними зборами членів МТCSБУ;

2) гарантійні внески до централізованих страхових резервних фондів МТCSБУ та внески до інших фондів МТCSБУ (у разі їх створення);

3) компенсацію здійснених МТCSБУ витрат за зобов'язаннями страховиків.

Розміри базових гарантійних внесків страховика до централізованих страхових резервних фондів МТCSБУ станом на останній день кожного кварталу не можуть бути меншими за розміри, встановлені загальними зборами членів МТCSБУ у фонді захисту потерпілих та загальними зборами у складі повних членів МТCSБУ у фонді страхових гарантій;

4) відрахування з премій обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності відповідно до цього Закону.

У разі несвоєчасного внесення платежів у повному обсязі до фонду страхових гарантій, фонду захисту потерпілих та фонду фінансування діяльності МТCSБУ страховик сплачує на користь МТCSБУ пеню за кожний календарний день прострочення такої плати, включаючи день сплати, у розмірі подвійної облікової ставки Національного банку України, що діяла на кожний день такого прострочення.

7. Умови та порядок укладення міжнародних договорів страхування, дія яких поширюється на територію держав — членів міжнародної системи автомобільного страхування «Зелена картка», встановлюються страховиками — повними членами МТCSБУ в порядку, визначеному статутом МТCSБУ.

8. Положення статуту МТCSБУ та рішення органів управління та контролю МТCSБУ, прийняті в межах їхньої компетенції, є обов'язковими до виконання всіма членами МТCSБУ.

У разі порушення членом МТCSБУ вимог законодавства, положень статуту МТCSБУ, рішень органів управління та контролю МТCSБУ або договорів про співпрацю з МТCSБУ органи МТCSБУ можуть застосовувати до такого страховика заходи впливу, визначені статутом МТCSБУ у порядку, встановленому внутрішнім документом МТCSБУ.

Стаття 54. Припинення членства в МТCSБУ

1. Виключення страховика з членів МТCSБУ здійснюється за наявності однієї чи декількох таких підстав:

1) наявність у страховика протягом двох місяців поспіль заборгованості перед МТCSБУ щодо сплати в повному обсязі внесків, відрахувань до фондів МТCSБУ, створених відповідно до цього Закону, або щодо компенсації витрат, здійснених МТCSБУ за його зобов'язаннями, крім заборгованості, передбаченої пунктом 2 частини другої цієї статті;

2) систематичне (два і більше разів протягом 12 місяців) порушення страховиком — членом МТCSБУ вимог законодавства, положень статуту МТCSБУ, договору про співпрацю, рішень органів управління та контролю МТCSБУ у випадках, визначених статутом МТCSБУ;

3) анулювання ліцензії на здійснення діяльності із страхування страховика — члена МТCSБУ;

4) звуження обсягу ліцензії на здійснення діяльності за ризиком обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів у межах класу страхування 10 відповідно до пункту 10 частини першої статті 4 Закону України «Про страхування».

Національний банк України не пізніше наступного робочого дня після прийняття рішення про анулювання ліцензії на здійснення діяльності із страхування страховика — члена МТCSБУ або про звуження обсягу ліцензії на здійснення діяльності за ризиком обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів у межах класу страхування 10 відповідно до пункту 10 частини першої статті 4 Закону України «Про страхування» страховика — члена МТCSБУ повідомляє МТCSБУ про таке рішення.

2. Позбавлення статусу повного члена МТСБУ здійснюється у разі:

1) подання страховиком заяви про припинення статусу повного члена МТСБУ;

2) наявності у страховика — повного члена МТСБУ протягом двох місяців поспіль заборгованості перед МТСБУ щодо сплати в повному обсязі внесків, відрахованих до фонду страхових гарантій або щодо компенсації витрат, здійснених МТСБУ за його зобов'язаннями за міжнародними договорами страхування, за умови відсутності у такого страховика іншої заборгованості, зазначеної у пункті 1 частини першої цієї статті.

3. Залишок базового та додаткового гарантійних внесків, сплачених страховиком до централізованих страхових резервних фондів МТСБУ, розрахованих МТСБУ відповідно до цього Закону та рішення органів управління та контролю МТСБУ, підлягає поверненню страховику в разі припинення його членства в МТСБУ, за умови що стосовно укладених таким страховиком внутрішніх договорів страхування МТСБУ не здійснювало та/або не планує здійснювати регламентні виплати відповідно до пункту 4 частини першої статті 43 цього Закону. Строк повернення такого залишку з фонду захисту потерпілих становить три роки з дня припинення асоційованого членства страховика в МТСБУ, з фонду страхових гарантій — п'ять років з дня припинення повного членства страховика в МТСБУ, але не раніше наступного дня після виконання ним зобов'язань за міжнародними договорами страхування або передачі зобов'язань іншому страховику — повному члену МТСБУ.

Повернення страховику залишку базового та додаткового гарантійних внесків не здійснюється у разі внесення до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань запису про рішення засновників (учасників) такого страховика про його ліквідацію або у разі відкриття провадження у справі про банкрутство такого страховика.

Якщо страховик не виконує свої зобов'язання за договорами обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності, МТСБУ припиняє повернення залишку базового та додаткового гарантійних внесків до надання страховиком документального підтвердження повного виконання таких зобов'язань.

4. Розрахунки між МТСБУ та страховиком, якого позбавлено статусу повного члена МТСБУ або виключено з членів МТСБУ, здійснюються у порядку, встановленому відповідно радою МТСБУ з міжнародних питань чи радою МТСБУ із загальних питань.

5. Порядок прийняття рішення про виключення страховика із членів МТСБУ, процедура та строк прийняття такого рішення, що не може перевищувати 30 календарних днів з дня виявлення підстави для його прийняття, обов'язково визначає орган (органи) управління та контролю МТСБУ, уповноважений (уповноважені) на прийняття такого рішення.

6. Прийняття МТСБУ рішення про виключення страховика із членів МТСБУ відповідно до пункту 1 або 2 частини першої цієї статті є підставою для прийняття Національним банком України рішення про звуження обсягу його ліцензії за ризиком з обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів у межах класу страхування 10 відповідно до пункту 10 частини першої статті 4 Закону України «Про страхування».

МТСБУ повідомляє Національний банк України про прийняття ним рішення про виключення страховика із членів МТСБУ не пізніше наступного робочого дня після його прийняття.

Позбавлення статусу повного члена МТСБУ позбавляє страховика права укладати міжнародні договори страхування з дня, наступного за днем припинення такого членства.

7. Страховик до припинення членства в МТСБУ за рішенням відповідного органу управління та контролю страховика зобов'язаний передати страховий портфель за ризиком з обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів у межах класу страхування 10 відповідно до пункту 10 частини першої статті 4 Закону України «Про страхування» з дотриманням вимог Закону України «Про страхування» щодо передачі страхового портфеля або здійснити реорганізацію.

Страховик, який припинив статус повного члена МТСБУ, але не припинив статус асоційованого члена МТСБУ, зобов'язаний виконувати зобов'язання за укладеними ним міжнародними договорами страхування. Страховик, який припинив статус асоційованого та/або повного члена МТСБУ, зобов'язаний інформувати МТСБУ про стан виконання зобов'язань за договорами обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності та надавати документи на запит МТСБУ.

8. МТСБУ виключає страховика з переліку страховиків — членів МТСБУ наступного робочого дня після припинення членства в МТСБУ.

9. Тимчасовий адміністратор, призначений Національним банком України у страховику, про анулювання ліцензії якого прийнято рішення Національним банком України (далі — страховик, ліцензію якого анульовано), зобов'язаний протягом 30 днів забезпечити передання до МТСБУ інформації та документів, необхідних для здійснення МТСБУ виплат за зобов'язаннями, у тому числі інформації та документів, що містять персональні дані та становлять таємницю страхування, відповідно до договорів обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності, укладених таким страховиком.

Виплати за зобов'язаннями за договорами обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності, укладеними страховиком, ліцензію якого анульовано, здійснюються МТСБУ за рахунок коштів відповідного централізованого страхового резервного фонду МТСБУ у порядку, встановленому відповідною радою МТСБУ, з дотриманням вимог цього Закону.

10. МТСБУ оприлюднює на своєму веб-сайті інформацію про можливість отримання потерпілими особами стра-

хових (регламентних) виплат за договорами обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності, укладеними страховиком, ліцензію якого анульовано.

11. МТСБУ набуває право вимоги до страховика, ліцензію якого анульовано, у розмірі частини витрат, понесених МТСБУ у зв'язку із здійсненням виплат за договорами обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності такого страховика, що перевищує залишок коштів зазначеного страховика в централізованих страхових резервних фондах МТСБУ, призначених для таких виплат відповідно до цього Закону.

Розділ VI.

ПРИКІНЦЕВІ

ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування, та вводиться в дію з 1 січня 2025 року, крім:

статті 11, яка вводиться в дію з 1 січня 2026 року;

частини другої статті 14, яка вводиться в дію з 1 січня року, що настає через п'ять років після вступу України до Європейського Союзу;

абзацу другого частини першої статті 23, який вводиться в дію з 1 січня 2028 року;

підпунктів 2, 5, 9—14 пункту 3, пунктів 8, 9, 12—16 цього розділу, які набирають чинності та вводяться в дію з дня, наступного за днем опублікування цього Закону.

2. Визнати таким, що втратив чинність з дня введення в дію цього Закону, Закон України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» (Відомості Верховної Ради України, 2005 р., № 1, ст. 1 із наступними змінами).

3. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1) у статті 92 Кодексу України з процедур банкрутства (Відомості Верховної Ради України, 2019 р., № 19, ст. 74):

абзац першої частини першої доповнити словами «а, якщо такий страховик має непогашені зобов'язання за договорами обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів, — також Моторне (транспортне) страхове бюро України (далі — МТСБУ), яке набуває права кредитора за задоволенням ним вимогами за такими договорами»;

частини восьмої у дев'яту викласти в такій редакції:

«8. Страхувальники та інші особи, які мають право на отримання страхових виплат за договорами страхування, за якими страховий випадок настав до дня прийняття господарським судом постанови про визнання страховика банкрутом та відкриття ліквідаційної процедури, мають право вимагати такі страхові виплати. МТСБУ має право вимагати компенсацію регламентних виплат (з урахуванням понесених витрат для їх здійснення), здійснених ним за рахунок коштів відповідного фонду МТСБУ, внесених іншими страховиками, для виконання зобов'язань такого страховика відповідно до частини одинадцятої статті 54 Закону України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів».

9. У разі визнання господарським судом страховика банкрутом та відкриття ліквідаційної процедури вимоги кредиторів за договорами страхування першої черги підлягають задоволенню в такому порядку:

у першу чергу — передбачені частиною восьмою цієї статті вимоги за договорами страхування, об'єктом страхування за якими є життя, здоров'я, працездатність та/або пенсійне забезпечення, відповідальність за заподіяну шкоду особі (її життю та здоров'ю), та за договорами обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів, якщо шкода заподіяна життю та/або здоров'ю потерпілої особи, а також вимоги МТСБУ щодо здійснених МТСБУ страхових виплат за зобов'язаннями страховика, якщо шкода заподіяна життю та/або здоров'ю потерпілої особи;

у другу чергу — передбачені частиною восьмою цієї статті вимоги фізичних осіб за договорами страхування, об'єктом страхування за якими є майно на праві володіння, користування і розпорядження та/або можливі збитки чи витрати, відповідальність за заподіяну шкоду майну фізичної особи, та за договорами обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів, якщо шкода заподіяна майну потерпілої фізичної особи, а також вимоги МТСБУ щодо здійснених МТСБУ страхових виплат за зобов'язаннями страховика, якщо шкода заподіяна майну потерпілої фізичної особи;

у третю чергу — передбачені частиною восьмою цієї статті вимоги юридичних осіб за договорами страхування, об'єктом страхування за якими є майно на праві володіння, користування і розпорядження та/або можливі збитки чи витрати, відповідальність за заподіяну шкоду майну юридичної особи, та за договорами обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів, якщо шкода заподіяна майну потерпілої юридичної особи;

у четверту чергу — передбачені частиною сьомою цієї статті вимоги за договорами страхування, об'єктом страхування за якими є життя, здоров'я, працездатність та/або пенсійне забезпечення, та за договорами обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів;

у п'яту чергу — передбачені частиною сьомою цієї статті вимоги фізичних осіб за іншими договорами страхування;

у шосту чергу — передбачені частиною сьомою цієї статті вимоги юридичних осіб за іншими договорами страхування»;

доповнити частиною десятою такого змісту:

«10. У разі порушення провадження у справі про банкрутство страховика, який має непогашені зобов'язання за договорами обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів, чи прийняття судом рішення про ліквідацію страховика арбітражний керуючий зобов'язаний надати МТСБУ ін-

формацію про кредиторів, права вимоги яких стосуються здійснення страхових виплат за такими договорами страхування, та про виконання зазначених зобов'язань до та під час провадження у справі про банкрутство такого страховика»;

2) частину першу статті 10 Закону України «Про заставу» (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 47, ст. 642; 2004 р., № 11, ст. 140; 2005 р., № 48, ст. 480) викласти в такій редакції:

«Предмет застави може бути застрахований за згодою сторін на погоджених такими сторонами умовах, якщо інше не передбачено законом»;

3) у Законі України «Про дорожній рух» (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 31, ст. 338 із наступними змінами):

а) частину третю статті 34¹ після слів «Національного антикорупційного бюро України» доповнити словами «Моторного (транспортного) страхового бюро України»;

б) в абзаці одинадцятому частини першої статті 52¹ слова «та інформації про укладення договорів обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів, що підлягають обов'язковому технічному контролю, що надається страховиками» виключити;

4) у Законі України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 47, ст. 251 із наступними змінами):

а) статтю 4 доповнити новою частиною такого змісту:

«Діяльність страховиків та Моторного (транспортного) страхового бюро України, пов'язана з визначенням розміру страхової (регламентної) виплати, здійснюється відповідно до Закону України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» у визначеному цим Законом порядку щодо методичного регулювання оцінки майна. Дія інших положень цього Закону не поширюється на страховиків та Моторне (транспортне) страхове бюро України»;

б) частину другу статті 11 після слів «у яких майно перебуває на законних підставах» доповнити словами «страховики, Моторне (транспортне) страхове бюро України»;

5) у Законі України «Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою» (Відомості Верховної Ради України, 2012 р., № 41, ст. 491 із наступними змінами):

а) у частині першій статті 1:

у пункті 1 слова «страхового платежу (страхової премії)» замінити словами «страхової премії (страхового платежу)»; у пункті 2 слова «виплату страхового відшкодування» замінити словами «страхову виплату»;

б) у статті 4:

у частині другій слова «страхування сільськогосподарської продукції і відповідають вимогам Закону України «Про страхування» замінити словами і цифрами «діяльності із страхування за класами страхування 8 і 9, визначеними статтею 4 Закону України «Про страхування», і відпо-відають вимогам законодавства»;

частину третю викласти в такій редакції:

«3. Страховик зобов'язаний дотримуватися вимог, встановлених цим Законом, та додаткових вимог, встановлених нормативно-правовими актами Національного банку України, до страховиків, які здійснюють страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою»;

у частині четвертій слова «які отримали ліцензію на здійснення страхування сільськогосподарської продукції» замінити словами і цифрами «які отримали ліцензію на здійснення діяльності із страхування за класами страхування 8 і 9, визначеними статтею 4 Закону України «Про страхування»»;

частину шосту викласти в такій редакції:

«6. Інформація про кожний укладений, продовжений або припинений договір страхування, кожний випадок здійснення страхової виплати або відмови у здійсненні страхової виплати подається страховиками у паперовій або електронній формі до центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну аграрну політику, у встановленому ним порядку»;

в) у статті 10:

назву викласти в такій редакції: «Стаття 10. Визначення страхової премії (страхового платежу) за договорами страхування та порядок її сплати»;

у частині першій слова «Страховий платіж (страхова премія)» замінити словами «Страхова премія (страховий платіж)»;

г) у статті 11:

у частині третій слова «виплат страхового відшкодування» замінити словами «страхових виплат»;

частину четверту викласти в такій редакції:

«4. Розрахунок збитку здійснюється страховиком на підставі заяви страхувальника відповідно до умов договору страхування і зазначається страховиком у рішенні (страховому акті) про визнання випадку страховим та здійснення страхової виплати. У разі виявлення розбіжностей під час визначення причин і розміру збитку страхувальник і страховик мають право провести незалежну експертизу. Така експертиза проводиться за рахунок сторони, яка вимагала її проведення»;

г) статтю 13 викласти в такій редакції:

«Стаття 13. Порядок повідомлення про страховий випадок та оформлення страхового акта

1. Повідомлення про настання події, яка може бути визнана страховим випадком, та прийняття страховиком рішення про визнання випадку страховим і здійснення страхової виплати, що оформлюється страховим актом, здійснюються в порядку та строки, визначені договором страхування»;

д) абзац перший частини першої статті 20¹ викласти в такій редакції:

«1. Предметом договору страхування є передача страхувальником за плату страховику на умовах, визначених договором страхування та цим Законом, ризиків, пов'язаних з об'єктами страхування, а саме з»;

е) у статті 21:

у частині другій слова «Страховий платіж (страхова премія)» замінити словами «Страхова премія (страховий платіж)»;

у пункті 3 частини четвертої слова «страхового платежу (страхової премії)» замінити словами «страхової премії (страхового платежу)»;

у частині п'ятій:
у пункті 8 слова «страхового платежу» замінити словами «страхової премії (страхового платежу)»;

у пункті 9 слова «страхового відшкодування» замінити словами «страхової виплати»;

е) у статті 24:
у назві слово «Розірвання» замінити словами «Достроково припинення»;

у частині першій слова «розірваний достроково» замінити словами «достроково припинений»;

ж) у частині першій статті 25 слова «страхового платежу (страхової премії)» замінити словами «страхової премії (страхового платежу)»;

з) у статті 26:
у частині другій:

в абзаці четвертому слова «виплати страхового відшкодування» замінити словами «здійснення страхової виплати»;

в абзаці сьомому слова «страхових платежів (страхових премій)» замінити словами «страхових премій (страхових платежів)»;

в абзаці третьому частини третьої слово «страхових» замінити словом «технічних»;

у частині четвертій слова «страхових платежів (страхових премій)» замінити словами «страхових премій (страхових платежів)»;

6) пункт 5² розділу 9 «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» (Відомості Верховної Ради України, 2014 р., № 34, ст. 1173; із змінами, внесеними законами України від 15 березня 2022 року № 2134-IX та від 1 квітня 2022 року № 2175-IX) доповнити абзацом такого змісту:

«Виключення, передбачені цим пунктом, не застосовуються до надання державної допомоги через Фонд розвитку підприємництва. Положення цього Закону застосовуються до такої державної допомоги у повному обсязі»;

7) підпункт «а» пункту 2 частини першої статті 3, пункт 1 частини шостої статті 36, частину шосту статті 45 Закону України «Про запобігання корупції» (Відомості Верховної Ради України, 2014 р., № 49, ст. 2056 із наступними змінами) після слів «державного банку» доповнити словами «Фонду розвитку підприємництва»;

8) частину п'яту статті 15 Закону України «Про виконавче провадження» (Відомості Верховної Ради України, 2016 р., № 30, ст. 542 із наступними змінами) доповнити абзацом такого змісту:

«Заміна страховика, що є боржником у виконавчому провадженні, на Моторне (транспортне) страхове бюро України не допускається»;

9) у пункті 1 статті 5 «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про спрощення процедур реорганізації та капіталізації банків» (Відомості Верховної Ради України, 2017 р., № 21, ст. 241; 2020 р., № 39, ст. 294) цифри «2024» замінити цифрами «2026»;

10) у Законі України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» (Відомості Верховної Ради України, 2018 р., № 9, ст. 50 із наступними змінами):

а) у пункті 5 частини четвертої статті 21 слово «цивільно-правової» виключити;

б) у частині другій статті 36 слова «страхових та» замінити словами «страховиків та інших»;

в) у пункті 2 частини восьмої статті 42 слова «чинного» і «цивільно-правової» виключити;

11) у Законі України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» (Відомості Верховної Ради України, 2020 р., № 25, ст. 171 із наступними змінами):

а) пункт 7 частини першої статті 1 викласти в такій редакції:

«7) вигодонабувач (вигодоодержувач) за договором страхування життя — особа або категорія осіб, які мають право на отримання страхової виплати згідно з умовами договору страхування та/або відповідно до закону»;

б) у пункті 1 частини другої статті 6 слово «(перестраховики)» замінити словами «(у тому числі під час здійснення діяльності з перестраховання)»;

в) у статті 11:
абзац другий частини четвертої викласти в такій редакції:

«встановлення ділових відносин (крім ділових відносин, встановлених на підставі договорів страхування, що не містять накопичувальної складової та загальної страхової премія за якими не перевищує 40 тисяч гривень або її сума еквівалентна зазначеній сумі, у тому числі в іноземній валюті; а також крім встановлення ділових відносин, що умикають на підставі договорів про участь у лотереї, за умови що розмір ставки учасника не перевищує 5 тисяч гривень)»;

частину одинадцяту викласти в такій редакції:

«11. Під час страхування життя страховики, страхові (перестрахові) брокери з метою ідентифікації вигодонабувача (вигодоодержувача) за таким договором додатково до заходів належної перевірки клієнта, визначених частинами восьмою і дев'ятою цієї статті, встановлюють:

1) для вигодонабувачів (вигодоодержувачів), конкретно визначених у договорі, — прізвище, ім'я та по батькові (за наявності) фізичної особи або найменування юридичної особи, трасту або іншого подібного правового утворення;

2) для вигодонабувачів (вигодоодержувачів), визначених через їхні характеристики або категорію (зокрема чоловік, дружина або діти на момент настання страхового випадку) чи в інший спосіб (зокрема за заповітом), — інформацію, достатню для впевненості страховика (перестраховика), страхового (перестрахового) брокера в можливості ідентифікувати вигодонабувача (вигодоодержувача) під час здійснення страхової виплати.

Страховики, страхові (перестрахові) брокери здійснюють верифікацію вигодонабувачів (вигодоодержувачів) за договором страхування життя під час здійснення страхової

виплати. У разі передачі прав на отримання страхової виплати за договором страхування життя (внесення змін до переліку вигодонабувачів (вигодоодержувачів) ідентифікація нових вигодонабувачів (вигодоодержувачів) здійснюється під час передачі таких прав»;

абзац сімнадцятий частини чотирнадцятої викласти в такій редакції:

«Страховики, страхові (перестрахові) брокери, крім заходів, передбачених цією частиною, здійснюють також заходи для встановлення факту про те, чи є політично значуща особа вигодонабувачем (вигодоодержувачем) та/або кінцевим бенефіціарним власником вигодонабувача (вигодоодержувача) за договором страхування життя. У разі встановлення факту, що така особа є вигодонабувачем (вигодоодержувачем) та/або кінцевим бенефіціарним власником вигодонабувача (вигодоодержувача), до здійснення страхової виплати за таким договором інформація про такий факт повідомляється керівнику суб'єкта первинного фінансового моніторингу та проводиться на постійній основі моніторинг ділових відносин з таким вигодонабувачем (вигодоодержувачем) з урахуванням рекомендацій відповідного суб'єкта державного фінансового моніторингу, за результатами якого приймається рішення про інформування спеціально уповноваженого органу»;

г) частину четверту статті 12 викласти в такій редакції:

«4. Страховики, страхові (перестрахові) брокери під час визначення потреби у здійсненні посиленних заходів належної перевірки клієнтів повинні враховувати вигодонабувача (вигодоодержувача) за договором страхування життя як один із критеріїв ризику. Якщо вигодонабувач (вигодоодержувач) за договором страхування життя, який є юридичною особою, трастом або іншим подібним правовим утворенням, становить високий ризик, посилені заходи належної перевірки клієнта на час виплати повинні включати ідентифікацію та верифікацію кінцевого бенефіціарного власника такого вигодонабувача (вигодоодержувача) (за його наявності)»;

г) у пункті 1 частини першої та абзаці третьому частини другої статті 18 слово «(перестраховиків)» замінити словами «(у тому числі під час здійснення діяльності з перестраховання)»;

12) розділ VII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про фінансові послуги та фінансові компанії» (Відомості Верховної Ради України, 2023 р., № 3—4, ст. 10 із наступними змінами) доповнити пунктом 28⁵ такого змісту:

«28⁵. Фонд розвитку підприємництва є юридичною особою приватного права, неприбутковою установою (організацією), яка забезпечує фінансову та іншу підтримку суб'єктів мікро-, малого та середнього підприємництва в Україні.

Фонд розвитку підприємництва здійснює діяльність на комерційній основі, яка може передбачати особливі умови надання фінансових послуг, надання грантів та інші заходи з метою підтримки суб'єктів мікро-, малого та середнього підприємництва в Україні.

Дія цього Закону поширюється на Фонд розвитку підприємництва з 1 січня 2026 року»;

13) у статті 20 Закону України «Про платіжні послуги» (Відомості Верховної Ради України, 2023 р., № 10—11, ст. 26):

у частині третій:
в абзаці першому слово «власної» замінити словом «своєї», а слова «страхової компанії» — словом «страховика»;

абзац другий замінити двома новими абзацами такого змісту:

«Платіжні установи, оператори поштового зв'язку, установи електронних грошей, філії іноземних платіжних установ, фінансові установи, що мають право на надання платіжних послуг, можуть укладати договори страхування відповідальності на випадок неможливості виконання фінансових зобов'язань перед користувачами за класом страхування 13, визначеним статтею 4 Закону України «Про страхування».

Договори страхування можуть укладатися страховиками, які мають ліцензію на здійснення діяльності із страхування за відповідним класом страхування».

У зв'язку з цим абзаці третій — п'ятий вважати відповідно абзацами четвертим — шостим;

частину шосту викласти в такій редакції:

«6. Надавачі нефінансових платіжних послуг зобов'язані страхувати свою відповідальність перед користувачами та надавачами платіжних послуг з обслуговування рахунків за класом страхування 13, визначеним статтею 4 Закону України «Про страхування».

У разі встановлення факту, що така особа є вигодонабувачем (вигодоодержувачем) та/або кінцевим бенефіціарним власником вигодонабувача (вигодоодержувача), до здійснення страхової виплати за таким договором інформація про такий факт повідомляється керівнику суб'єкта первинного фінансового моніторингу та проводиться на постійній основі моніторинг ділових відносин з таким вигодонабувачем (вигодоодержувачем) з урахуванням рекомендацій відповідного суб'єкта державного фінансового моніторингу, за результатами якого приймається рішення про інформування спеціально уповноваженого органу»;

14) у Законі України «Про страхування» (Відомості Верховної Ради України, 2023 р., № 12—13, ст. 28 із наступними змінами):

а) частину першу статті 25 доповнити абзацом другим такого змісту:

«Вимоги законодавства про акціонерні товариства щодо обов'язкової наявності незалежних директорів у наглядовій раді акціонерного товариства поширюються на страховиків у випадках, передбачених цією статтею»;

б) частину другу статті 107 доповнити пунктом 4 такого змісту:

«4) договорів обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності наземних транспортних засобів»;

в) у розділі XV «Прикінцеві та перехідні положення» абзац четвертий пункту 1 викласти в такій редакції:

«положень статті 25 щодо обов'язкової наявності незалежних директорів у раді значимого страховика, що вводяться в дію з 1 січня 2026 року»;

доповнити пунктом 10¹ такого змісту:

«10¹. Страховики зобов'язані визначити свій статус як значимий відповідно до критеріїв, встановлених Національним банком України, станом на 1 січня 2026 року. Значимі страховики, визначені такими станом на 1 січня 2026 року, зобов'язані до 1 січня 2027 року забезпечити наявність у раді значимого страховика незалежних директорів відповідно до статті 25 цього Закону».

4. До введення в дію статті 11 цього Закону укладення договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності здійснюється в такому порядку:

4.1. Договір обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності укладається виключно в письмовій формі з дотриманням вимог Цивільного кодексу України, установлених до письмової форми правочину, і вимог цього пункту та створюється в паперовій формі або у формі електронного документа згідно із законами України «Про електронні документи та електронний документообіг» і «Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги» або в порядку, визначеному законодавством про електронну комерцію.

Договір страхування цивільно-правової відповідальності укладається відповідно до загальних умов страхового продукту, що відповідає умовам цього Закону, складається з таких загальних умов страхового продукту та індивідуальної частини договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності. Страховий поліс містить інформацію, що відповідає вимогам до індивідуальної частини договору та є документом, що посвідчує укладення такого договору.

4.2. Особа, яка звернулася за укладенням договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності, надає страховику відомості, що мають істотне значення для оцінки страхового ризику, та/або інформацію про інші обставини, що враховуються під час визначення розміру страхової премії за таким договором, за формою та у спосіб, визначені страховиком.

Страховик зобов'язаний розмістити на своєму веб-сайті перелік відомостей, що мають істотне значення для оцінки страхового ризику, та/або інформації про інші обставини, що враховуються під час визначення розміру страхової премії за договором обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності.

Якщо особа звернулася за укладенням договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності до страхового посередника, страховий посередник зобов'язаний ознайомити її з відомостями, передбаченими абзацом другим цього підпункту.

4.3. Внутрішній договір страхування набирає чинності з дати і часу початку строку його дії, визначених таким договором, але не раніше дати і часу внесення запису про такий договір до Єдиної централізованої бази даних, та припиняється о 24 годині дати, визначеної таким договором як дата припинення строку дії договору.

Міжнародний договір страхування набирає чинності з 0 годин дати початку строку його дії, визначеної таким договором, але не раніше початку доби, наступної після внесення запису про такий договір до Єдиної централізованої бази даних, та припиняється о 24 годині дати, визначеної таким договором як дата припинення строку дії договору.

4.4. Страхова премія сплачується в повному обсязі до або під час укладання договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності.

4.5. Страховик зобов'язаний внести запис про договір обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності до Єдиної централізованої бази даних у порядку встановленому МТСБУ, до або під час укладання договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності.

4.6. Внутрішній договір страхування укладається строком на шість місяців або один рік, крім випадків, передбачених абзацом другим цього підпункту.

Укладення внутрішнього договору страхування на строк менше шести місяців (строком на 15 календарних днів, 21 календарний день, один місяць, два місяці, три місяці, чотири місяці, п'ять місяців, шість місяців, сім місяців, вісім місяців, дев'ять місяців, десять місяців, одинадцять місяців або один рік.

4.7. Міжнародний договір страхування може укладатися строком на 15 календарних днів, 21 календарний день, один місяць, два місяці, три місяці, чотири місяці, п'ять місяців, шість місяців, сім місяців, вісім місяців, дев'ять місяців, десять місяців, одинадцять місяців або один рік.

4.8. У разі укладення договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності у формі електронного документа або в порядку, визначеному законодавством про електронну комерцію, страховик зобов'язаний не пізніше дати і часу початку строку його дії надіслати (надати) страховальнику страховий поліс у спосіб, обраний страховальником із запропонованих страховиком, з використанням контактних даних, зазначених страховальником під час укладання договору.

У страховому полісі обов'язково зазначаються:

1) номер договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності в Єдиній централізованій базі даних;

2) дата і час початку дії, строк дії договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності;

3) інформація про страховальника та забезпечений транспортний засіб;

4) найменування страховика, його місцезнаходження, у тому числі поштова адреса, номер телефону, адреса електронної пошти для подання письмових вимог та заяв;

5) розмір страхової премії;

6) розмір страхової суми;

7) посилання на запис про договір обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності в Єдиній централізованій базі даних, крім випадку укладення внутрішнього договору страхування у паперовій формі;

8) відомості про укладення договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності на умовах, визначених статтею 13 цього Закону, та/або обмеження щодо умов використання забезпеченого транспортного засобу (для внутрішніх договорів страхування);

9) територія дії договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності (для міжнародного договору страхування);

10) інша інформація, обов'язковість зазначення якої встановлена МТСБУ.

Після укладення міжнародного договору страхування страховик зобов'язаний не пізніше дати і часу початку

строку його дії також забезпечити страхувальника страховим сертифікатом «Зелена картка» у паперовій або електронній формі за вибором страхувальника.

У разі укладення договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності у паперовій формі страховик зобов'язаний видати страхувальнику страховий поліс у паперовій формі та надіслати повідомлення на номер телефону або в інший спосіб, обраний страхувальником, про внесення інформації (запису) про такий договір до Єдиної централізованої бази даних.

У разі дострокового припинення договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності, укладеного в паперовій формі, страхувальник зобов'язаний повернути страховику страховий поліс.

На вимогу страхувальника страховик зобов'язаний безоплатно надати йому бланк повідомлення про дорожньо-транспортну пригоду та інструкцію з його заповнення у паперовій формі.

4.9. Форми страхових полісів та страхового сертифіката «Зелена картка», бланка повідомлення про дорожньо-транспортну пригоду, інструкції щодо заповнення такого бланка затверджуються МТСБУ та розміщуються на його веб-сайті у відкритому доступі.

4.10. Усі заяви і вимоги, пов'язані з укладенням та розірванням договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності, складаються у письмовій формі, у тому числі у формі електронного документа, відповідно до законодавства.

4.11. Укладення внутрішнього договору страхування щодо одного і того самого забезпеченого транспортного засобу достроково припиняє дію попереднього внутрішнього договору страхування, укладеного щодо такого транспортного засобу, з дати і часу набрання чинності новим договором.

5. До введення в дію частини другої статті 14 цього Закону розмір страхової суми становить:

1) за шкоду, заподіяну життю та здоров'ю потерпілих осіб:

з дня введення в дію цього Закону — 500 тисяч гривень на одну потерпілу особу та 5 мільйонів гривень на один страховий випадок незалежно від кількості потерпілих осіб;

з 1 січня 2026 року, але не раніше 1 січня року, наступного після року припинення чи скасування воєнного стану в Україні, введеного Указом Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженим Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 2102-IX, — 1 мільйон гривень на одну потерпілу особу та 20 мільйонів гривень на один страховий випадок незалежно від кількості потерпілих осіб;

з 1 січня року, наступного після року вступу України до Європейського Союзу, — 10 мільйонів гривень на одну потерпілу особу та 50 мільйонів гривень на один страховий випадок незалежно від кількості потерпілих осіб;

з 1 січня другого року після року вступу України до Європейського Союзу — 20 мільйонів гривень на одну потерпілу особу та 100 мільйонів гривень на один страховий випадок незалежно від кількості потерпілих осіб;

з 1 січня третього року після року вступу України до Європейського Союзу — 32 мільйони гривень на одну потерпілу особу та 160 мільйонів гривень на один страховий випадок незалежно від кількості потерпілих осіб;

2) за шкоду, заподіяну майну потерпілих осіб:

з дня введення в дію цього Закону — 250 тисяч гривень на одну потерпілу особу та 1,25 мільйона гривень на один страховий випадок незалежно від кількості потерпілих осіб;

з 1 січня 2026 року, але не раніше 1 січня року, наступного після року припинення чи скасування воєнного стану в Україні, введеного Указом Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженим Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 2102-IX, — 2 мільйони гривень на один страховий випадок незалежно від кількості потерпілих осіб;

з 1 січня року, наступного після року вступу України до Європейського Союзу, — 10 мільйонів гривень на один страховий випадок незалежно від кількості потерпілих осіб;

з 1 січня другого року після року вступу України до Європейського Союзу — 16 мільйонів гривень на один страховий випадок незалежно від кількості потерпілих осіб;

з 1 січня третього року після року вступу України до Європейського Союзу — 32 мільйони гривень на один страховий випадок незалежно від кількості потерпілих осіб.

Національний банк України кожні три роки, починаючи з року введення в дію абзацу третього підпункту 1 цього пункту, здійснює перерахунок розмірів страхових сум за внутрішніми договорами страхування відповідно до індексу споживчих цін та затверджує їх своїм нормативно-правовим актом.

Розміри страхових сум, кратні 50 тисячам гривень, встановлюються Національним банком України у гривні станом на 1 жовтня року, в якому здійснено перерахунок, та починають застосовуватися для всіх внутрішніх договорів страхування, укладених з 1 січня року, наступного за роком здійснення перерахунку, та оприлюднюються на веб-сайті МТСБУ та веб-сайтах страховиків.

6. Договори обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів, що укладені та набрали чинності до введення в дію цього Закону, продовжують діяти на умовах, що були чинними на день набрання чинності такими договорами.

На договори обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності, що укладені після набрання чинності цим Законом та набирають чинності після введення в дію цього Закону, поширюються вимоги цього Закону.

Страховики — члени МТСБУ до введення в дію цього Закону, але не пізніше дня укладення першого договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідаль-

ності на умовах, визначених цим Законом, зобов'язані розробити загальні умови страхового продукту відповідно до положень цього Закону.

До затвердження МТСБУ форм страхових полісів страховик надає страхувальнику, який уклав договір обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності на умовах, визначених цим Законом, документ, що посвідчує укладення такого договору (страховий поліс), складений у довільній формі, що містить інформацію, передбачену підпунктом 4.8 пункту 4 цього розділу.

До затвердження МТСБУ форми страхового сертифіката «Зелена картка» страховик надає страхувальнику, що уклав міжнародний договір страхування, зазначений документ у формі, визначеній на день набрання чинності цим Законом.

Дія положень цього Закону поширюється виключно на страхові випадки, які настали за договорами страхування, що набрали чинності після введення в дію цього Закону. Жодне положення цього Закону не може збільшувати будь-які зобов'язання за будь-якими випадками, що настали до введення в дію цього Закону чи за якими рішення були прийняті до введення в дію цього Закону.

7. Розмір регламентної виплати визначається відповідно до положень законодавства, чинних на день настання дорожньо-транспортної пригоди, що є підставою для здійснення МТСБУ такої виплати.

8. МТСБУ за рахунок коштів фонду захисту потерпілих відшкодовує шкоду (здійснює регламентну виплату) на умовах, визначених Законом України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» (Відомості Верховної Ради України, 2005 р., № 1, ст. 1 із наступними змінами), у разі її заподіяння транспортним засобом, щодо якого на дату настання дорожньо-транспортної пригоди укладено внутрішній договір страхування із страховиком, який на день набрання чинності цим Законом не мав права здійснювати обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності у зв'язку з припиненням членства в МТСБУ, щодо якого до дня введення в дію цього Закону відкрито провадження у справі про банкрутство чи у разі ліквідації такого страховика, за умови що до дня набрання чинності цим Законом такий страховик (його правонаступник) не здійснив страхової виплати.

Відшкодування шкоди (регламентна виплата) здійснюється МТСБУ з урахуванням таких особливостей:

1) особи, які мають право на отримання регламентної виплати, протягом одного року подають до МТСБУ заяву про страхове відшкодування, інші документи, передбачені статтею 35 Закону України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» (Відомості Верховної Ради України, 2005 р., № 1, ст. 1 із наступними змінами), а також:

а) якщо суд прийняв рішення про виплату страхового відшкодування — засвідчену судом копію рішення суду про стягнення страхового відшкодування із страхової компанії;

б) в інших випадках: документальне підтвердження наявності страхового поліса відповідальної особи;

засвідчену судом копію постанови суду про притягнення до адміністративної відповідальності особи (її працівника), цивільно-правова відповідальність якої застрахована, або інший документ, що підтверджує наявність підстав для настання цивільно-правової відповідальності такої особи (її працівника);

оригінал чи засвідчені належним чином копії звітів про оцінку майна або висновок експертного дослідження (у разі заподіяння шкоди майну потерпілої особи);

оригінал довідки про тимчасову втрату працездатності (лікування) потерпілої фізичної особи внаслідок дорожньо-транспортної пригоди встановленої форми (у разі тимчасової втрати працездатності);

оригінал чи засвідчену копію виданого медико-соціальною експертною комісією чи іншим компетентним органом документа, що підтверджує ступінь стійкої втрати професійної чи загальної працездатності потерпілої особи (у разі стійкої втрати працездатності);

2) строк прийняття рішення за заявою про страхове відшкодування становить 90 днів з дати отримання МТСБУ такої заяви та інших документів, передбачених підпунктом 1 цього пункту;

3) у разі здійснення регламентної виплати за зобов'язаннями страховика у межах фактичних витрат, що перевищують розмір наявних гарантійних внесків такого страховика у фонді захисту потерпілих, до МТСБУ переходить право вимоги кредитора — потерпілої чи іншої особи, яка отримала таку виплату, до страховика. Якщо страховик, за зобов'язаннями якого здійснено регламентні виплати, перебуває у процесі припинення шляхом ліквідації або є боржником у справі про банкрутство, МТСБУ змінює таких кредиторів.

9. На два роки з дня набрання чинності цим Законом вводиться мораторій на повернення страховикам, які припинили членство в МТСБУ, залишку базового та додаткового гарантійних внесків, сплачених такими страховиками до централізованих страхових резервних фондів МТСБУ, розрахованого МТСБУ відповідно до цього Закону та рішення органів управління та контролю МТСБУ.

10. З дня введення в дію цього Закону та до формування складу ради МТСБУ із загальних питань, ради МТСБУ з міжнародних питань і правління МТСБУ відповідно до положень цього Закону права та обов'язки ради МТСБУ із загальних питань набуває президія МТСБУ у складі, чинному на день введення в дію цього Закону, права та обов'язки ради МТСБУ з міжнародних питань — загальні збори у складі повних членів МТСБУ, права та обов'язки правління МТСБУ — дирекція МТСБУ у складі, чинному на день введення в дію цього Закону.

11. Документи МТСБУ, передбачені цим Законом, до приведення їх у відповідність із цим Законом діють на умовах, визначених такими документами на день введення в дію цього Закону.

12. Моторному (транспортному) страховому бюро України: 1) до дня введення в дію цього Закону забезпечити: розроблення проекту статуту МТСБУ в новій редакції відповідно до цього Закону, погодження проекту статуту

президією МТСБУ та направлення до Національного банку України для отримання висновку щодо відповідності проекту статуту МТСБУ вимогам законодавства;

затвердження президією МТСБУ визначених цим Законом форми документа, що посвідчує укладення внутрішнього договору страхування (страхового поліса), а також інших документів, прийняття яких віднесено до компетенції ради МТСБУ із загальних питань;

затвердження загальними зборами повних членів МТСБУ форм документів, що посвідчують укладення міжнародного договору страхування (страхового поліса та страхового сертифіката «Зелена картка»), а також інших документів, прийняття яких віднесено до компетенції ради МТСБУ з міжнародних питань;

проведення перевірки наявності коштів фонду попереджувальних заходів МТСБУ та в разі наявності залишків коштів на день введення в дію цього Закону спрямувати їх до фонду фінансування діяльності МТСБУ;

2) протягом 45 днів з дня отримання від Національного банку України висновку щодо відповідності проекту статуту МТСБУ в новій редакції вимогам законодавства, але не раніше дня введення в дію цього Закону, забезпечити:

доопрацювання проекту статуту МТСБУ в новій редакції з урахуванням зауважень, зазначених у висновку Національного банку України (за наявності);

затвердження загальними зборами членів МТСБУ статуту МТСБУ в новій редакції;

3) протягом семи днів з дня затвердження статуту МТСБУ в новій редакції подати статут на погодження до Національного банку України;

4) протягом 10 днів з дня отримання рішення Національного банку України про погодження статуту МТСБУ в новій редакції здійснити його державну реєстрацію;

5) протягом трьох місяців з дня державної реєстрації статуту МТСБУ забезпечити формування ради МТСБУ;

6) протягом двох місяців із дня формування ради МТСБУ із загальних питань забезпечити призначення голови та членів правління МТСБУ, ризик-менеджера, комплаєнс-менеджера, внутрішнього аудитора МТСБУ, які приступають до виконання своїх обов'язків після їх призначення, або укласти договір аутсорсингу відповідно до цього Закону;

7) протягом п'яти робочих днів з дня призначення голови та членів правління МТСБУ, ризик-менеджера, комплаєнс-менеджера, внутрішнього аудитора МТСБУ подати до Національного банку України документи для погодження призначення таких кандидатур на посади. У разі прийняття Національним банком України рішення про відмову у погодженні призначення особи на посаду протягом п'яти робочих днів з дня отримання відповідного рішення забезпечити припинення повноважень такої особи, протягом двох місяців — забезпечити призначення іншої кандидатури на посаду та протягом п'яти робочих днів з дня її призначення — забезпечити подання до Національного банку України документів для погодження призначення кандидатури на посаду;

8) забезпечити перегляд радою МТСБУ із загальних питань, радою МТСБУ з міжнародних питань протягом трьох місяців з дня їх формування документів, прийнятих відповідно до абзаців третього і четвертого підпункту 1 цього пункту, відповідно до компетенції, визначеної цим Законом, та внесення змін до них (за потреби);

9) забезпечити одноразове (за рішенням загальних зборів повних членів МТСБУ) збільшення базових гарантійних внесків страховиків до фонду страхових гарантій на суму наявних на день введення в дію цього Закону коштів резерву валютних коливань, створеного МТСБУ для запобігання зниженню платоспроможності МТСБУ в результаті зміни вартості активів, якими представлено кошти зазначеного фонду, у зв'язку із зміною курсу національної валюти до іноземних валют, якими представлені кошти фонду;

10) протягом 12 місяців з дня введення в дію цього Закону привести свою діяльність у відповідність із цим Законом.

13. Національний банк України надає висновок щодо відповідності проекту статуту МТСБУ в новій редакції вимогам законодавства протягом 30 днів з дня отримання погодженого президією МТСБУ проекту статуту МТСБУ в новій редакції.

14. До приведення законодавства у відповідність із цим Законом нормативно-правові акти застосовуються в частині, що не суперечить цьому Закону.

15. Кабінету Міністрів України до дня введення в дію цього Закону:

забезпечити прийняття нормативно-правових актів, необхідних для реалізації цього Закону, у тому числі: порядку (методології) розрахунку та переліку витрат, пов'язаних з необхідністю пристосування до нових умов життя фізичної особи;

спрощеного порядку зняття з обліку транспортних засобів, що тимчасово не беруть участь у дорожньому русі на території України;

порядку компенсації страховикам недоотриманої страхової премії за договором обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів, укладених з категоріями громадян України відповідно до статті 13 цього Закону;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

16. Рекомендувати Національному банку України до дня введення в дію цього Закону:

прийняти нормативно-правові акти, необхідні для реалізації цього Закону;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом.

Президент України В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ.

м. Київ,
21 травня 2024 року.
№ 3720-IX.

Закон України

Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення системи підготовки громадян України до військової служби

Верховна Рада України **постановляє:**

І. Внести зміни до таких законів України:

1. У Законі України «Про оборону України» (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 49, ст. 420 із наступними змінами):

1) в абзаці одинадцятому статті 9 слова «допризовної та призовної підготовки, підготовки призовників з військово-технічних спеціальностей» замінити словами «підготовки громадян України до військової служби»;

2) абзац шостий частини третьої статті 12 викласти в такій редакції:

«беруть участь у підготовці громадян України до військової служби, забезпеченні направлення громадян України для проходження базової військової служби та призову на навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори і під час мобілізації, а також у військово-патріотичному вихованні громадян України»;

3) абзац шостий частини першої статті 14 викласти в такій редакції:

«організують військовий облік і підготовку громадян України до військової служби, забезпечують їх направлення для проходження базової військової служби та на військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, на військову службу за призовом осіб із числа резервистів в особливий період, навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори».

2. У Законі України «Про військовий обов'язок і військову службу» (Відомості Верховної Ради України, 2006 р., № 38, ст. 324 із наступними змінами):

1) частини першу, третю і четверту статті 8 викласти в такій редакції:

«1. Підготовка громадян України до військової служби включає національно-патріотичне та військово-патріотичне виховання, початкову загальновійськову підготовку, базову загальновійськову підготовку, підготовку у військових ліцей та ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою, підготовку до вступу у заклади фахової передвищої військової освіти, вищі військові навчальні заклади та військові навчальні підрозділи закладів вищої освіти, військову підготовку у закладах вищої освіти за програмою підготовки офіцерів запасу, фізичну підготовку, лікувально-оздоровчу роботу, підвищення рівня освітньої підготовки, вивчення державної мови.

Під час організації та здійснення загальновійськової підготовки громадян України не допускаються будь-які форми дискримінації, у тому числі за ознакою статі»;

«3. Порядок проведення підготовки громадян України до військової служби визначається цим Законом та нормативно-правовими актами Кабінету Міністрів України.

4. Контроль за проведенням підготовки громадян України до військової служби, програмним і методичним забезпеченням цієї підготовки здійснюється Міністерством оборони України та іншими центральними органами виконавчої влади, яким підпорядковані заклади освіти, Радою міністрів Автономної Республіки Крим, місцевими державними адміністраціями та органами місцевого самоврядування»;

2) статтю 9 викласти в такій редакції:

«Стаття 9. Початкова загальновійськова підготовка

1. Початкова загальновійськова підготовка громадян України здійснюється з метою формування у громадян первинних загальновійськових знань і спеціальних компетентностей щодо оборонної свідомості, ознайомлення громадян з місцем і роллю громадянина у зв'язку з усвідомленням свого конституційного обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України.

2. Початкова загальновійськова підготовка реалізується на третьому рівні повної загальної середньої освіти та проводиться в закладах загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти, що мають ліцензію на провадження освітньої діяльності на відповідному рівні повної загальної середньої освіти, шляхом викладання навчального предмета «Захист України» та здійснення заходів, спрямованих на військово-патріотичне виховання. Програми з навчального предмета «Захист України» розробляються та затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах освіти і науки, за погодженням з Міністерством оборони України»;

3) частину першу статті 42 викласти в такій редакції:

«1. Керівники, інші посадові особи органів виконавчої влади, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, а також підприємств, установ, організацій та закладів освіти незалежно від підпорядкування і форми власності та громадяни України, винні в порушенні прав військового обліку громадян України, підготовки громадян України до військової служби, взяття на військовий облік, направлення для проходження базової військової служби, проходження служби у військовому резерві, проходження зборів, мобілізаційної підготовки та мобілізаційної готовності, призову на військову службу за призовом

осіб із числа резервистів в особливий період, прибуття за викликом до територіального центру комплектування та соціальної підтримки, Центрального управління або регіональних органів Служби безпеки України, відповідних підрозділів розвідувальних органів України, а також у вчиненні інших порушень законодавства про військовий обов'язок і військову службу, несуть відповідальність згідно із законом».

3. Абзаці четвертий — шостий частини четвертої статті 21 Закону України «Про освіту» (Відомості Верховної Ради України, 2017 р., № 38—39, ст. 380; із змінами, внесеними Законом України від 17 грудня 2021 року № 1986-IX) викласти в такій редакції:

«підготовка ліцеїстів військових ліцеїв, ліцеїв з посиленою військово-фізичною підготовкою, що передбачає здобуття первинних загальновійськових знань і спеціальних компетентностей;

підготовка учнів коледжів з посиленою військовою та фізичною підготовкою, яка здійснюється на основі базової середньої освіти;

підготовка військовослужбовців сержантського (старшинського) складу військової служби за контрактом з одночасним здобуттям фахової передвищої військової освіти, яка здійснюється на основі повної загальної середньої освіти».

4. У частині третій статті 6 Закону України «Про основи національного спротиву» (Відомості Верховної Ради України, 2021 р., № 41, ст. 339) слова «загальної середньої освіти» замінити словами «загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти, що мають ліцензію на провадження освітньої діяльності на відповідному рівні повної загальної середньої освіти».

II. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

2. Кабінету Міністрів України у тримісячний строк з дня набрання чинності цим Законом:

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити перегляд і приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

Президент України В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ.

м. Київ, 22 травня 2024 року.
№ 3724-IX.

Закон України

Про внесення змін до деяких законів України щодо імплементації норм законодавства Європейського Союзу з питань роумінгу

Верховна Рада України **постановляє:**

І. Внести зміни до таких законів України:

1. У Законі України «Про електронні комунікації» від 16 грудня 2020 року № 1089-IX із наступними змінами:

1) у частині першій статті 2:

пункт 11 викласти в такій редакції:

«11) виклик (дзвінок) — з'єднання, встановлене за допомогою послуги міжособистісної електронної комунікації, яке дозволяє здійснювати двосторонній голосовий електронний комунікаційний зв'язок»;

доповнити пунктами 19¹, 21¹—21³, 23¹, 23², 47¹, 48¹, 69¹, 83¹, 83², 87¹, 90¹, 102¹—102³, 114¹, 115¹, 118¹ такого змісту:

«19¹) гостьова мережа роумінгової зони України — ЄС (гостьова мережа) — наземна електронна комунікаційна мережа мобільного зв'язку загального користування, розташована у країні роумінгової зони України — ЄС, відмінна від мережі домашнього постачальника послуг користувача роумінгу, яка дозволяє користувачу роумінгу здійснювати або отримувати виклики (дзвінки), надсилати або отримувати SMS-повідомлення або використовувати передачу даних (доступ до мережі Інтернет) за технологією пакетної комутації на підставі договору з оператором домашньої мережі роумінгової зони України — ЄС»;

«21¹) домашній постачальник послуг роумінгової зони України — ЄС — постачальник електронної комунікаційної мережі та/або послуг мобільного зв'язку, який надає користувачу роумінгу в роумінговій зоні України — ЄС електронні комунікаційні послуги домашньої мережі мобільного зв'язку»;

21²) домашня мережа роумінгової зони України — ЄС (домашня мережа) — електронна комунікаційна мережа мобільного зв'язку загального користування, розташована у країні роумінгової зони України — ЄС, що використовується постачальником послуг роумінгу для надання користувачу роумінгу роздрібних регульованих послуг роумінгу»;

21³) домашня роздрібна ціна у роумінговій зоні України — ЄС — вітчизняна роздрібна ціна за одиницю послуги постачальника послуг роумінгу у роумінговій зоні України — ЄС за здійснення дзвінків та надсилання SMS-повідомлень, оригінація та термінація яких здійснюються в різних електронних комунікаційних мережах загального користування в межах однієї країни у роумінговій зоні України — ЄС, а також роздрібна ціна за одиницю обсягу спожитих користувачем даних. У разі відсутності встановленої домашньої роздрібної ціни в роумінговій зоні України — ЄС за одиницю послуги до домашньої роздрібної ціни застосовується такий самий механізм тарифікації, як і до користувачів за здійснення дзвінків та надсилання SMS-повідомлень, оригінація та термінація яких здійснюються в різних електронних комунікаційних мережах загального користування в межах однієї країни роумінгової зони України — ЄС, а також за обсяг даних, спожитих у країні такого користувача»;

«23¹) доступ до оптових послуг роумінгу в роумінговій зоні України — ЄС — прямий доступ до оптових послуг роумінгу в роумінговій зоні України — ЄС або доступ до опто-

вих послуг роумінгу в роумінговій зоні України — ЄС для їх перепродажу»;

23²) доступ до оптових послуг роумінгу в роумінговій зоні України — ЄС для їх перепродажу — надання послуг роумінгу в роумінговій зоні України — ЄС на оптовій основі оператором мережі мобільного зв'язку, відмінним від оператора гостьової мережі, іншому суб'єкту господарювання з метою надання цим суб'єктом господарювання користувачам роумінгу регульованих послуг роумінгу»;

«47¹) користувач регульованих послуг роумінгу (користувач роумінгу в роумінговій зоні України — ЄС) — користувач постачальника, що надає регульовані послуги роумінгу за допомогою наземної електронної комунікаційної мережі мобільного зв'язку загального користування, розташованій у роумінговій зоні України — ЄС, договір або угода про надання роздрібних електронних комунікаційних послуг якого з таким постачальником послуг роумінгу дозволяє роумінгу у роумінговій зоні України — ЄС»;

«48¹) коротке текстове повідомлення (SMS-повідомлення) — текстове повідомлення, що складається переважно з літер та/або цифр, яке пересилається між номерами мобільного та/або фіксованого зв'язку, розподіленими відповідно до національних планів нумерації»;

«69¹) номер Європейського Союзу — номер із національних планів нумерації, що відповідає кодам країн відповідно до Рекомендації Міжнародного союзу електров'язку ІТУ-Т E.164 «Міжнародний план нумерації мереж загального користування» для географічних територій, що належать до території Європейського Союзу»;

«83¹) послуга термінації голосового трафіка на мережі мобільного зв'язку — оптова послуга, необхідна для термінації викликів на номери мереж мобільного зв'язку та номери екстрених служб, що є загальнодоступними ресурсами нумерації, а саме на номери з національних планів нумерації, що надається постачальниками електронних комунікаційних послуг та/або мереж, які мають можливість забезпечувати термінацію та встановлювати ставки термінації для викликів на такі номери, у разі наявності взаємоз'єднання принаймні з однією мережею незалежно від технології, що використовується, включаючи порти взаємоз'єднання мереж»;

83²) послуга термінації голосового трафіка на мережі фіксованого зв'язку — оптова послуга, необхідна для термінації викликів на географічні і негеографічні номери мереж фіксованого зв'язку та номери екстрених служб, що є загальнодоступними ресурсами нумерації, а саме на номери з національних планів нумерації, що надається постачальниками електронних комунікаційних послуг та/або мереж, які мають можливість забезпечувати термінацію та встановлювати ставки термінації для викликів на такі номери, у разі наявності взаємоз'єднання принаймні з однією мережею незалежно від технології, що використовується, включаючи порти взаємоз'єднання мереж»;

«87¹) постачальник послуг роумінгу в роумінговій зоні України — ЄС — постачальник електронних комунікаційних мереж та/або послуг, який надає користувачу роумінгу

в роумінговій зоні України — ЄС роздрібні регульовані послуги роумінгу»;

«90¹) прямий доступ до оптових послуг роумінгу в роумінговій зоні України — ЄС — надання засобів та/або послуг оператором мережі мобільного зв'язку іншому суб'єкту господарювання на визначених умовах з метою надання цим суб'єктом господарювання користувачам роумінгу регульованих послуг роумінгу»;

«102¹) регульована послуга передачі даних у роумінгу — послуга роумінгу в роумінговій зоні України — ЄС, яка дозволяє користувачу роумінгу в роумінговій зоні України — ЄС використовувати передачу даних (доступ до мережі Інтернет) за технологією пакетної комутації за допомогою його мобільного кінцевого (термінального) обладнання під час перебування у гостьовій мережі в межах роумінгової зони України — ЄС, за винятком передачі або отримання регульованих викликів або SMS-повідомлень у роумінгу, але включаючи передачу та отримання мультимедійних повідомлень (MMS-повідомлень)»;

102²) регульоване SMS-повідомлення в роумінгу — SMS повідомлення, надіслане користувачем роумінгу в роумінговій зоні України — ЄС, що оригінується в гостьовій мережі в межах роумінгової зони України — ЄС та термінується в електронній комунікаційній мережі загального користування в межах роумінгової зони України — ЄС, або SMS-повідомлення, отримане користувачем роумінгу в роумінговій зоні України — ЄС, що оригінується з електронної комунікаційної мережі загального користування в межах роумінгової зони України — ЄС та термінується на гостьову мережу в межах роумінгової зони України — ЄС»;

102³) регульований виклик у роумінгу — виклик мобільного голосового зв'язку, здійснений користувачем роумінгу в роумінговій зоні України — ЄС, що оригінується в гостьовій мережі в межах роумінгової зони України — ЄС та термінується в електронній комунікаційній мережі загального користування в межах роумінгової зони України — ЄС, або виклик мобільного голосового зв'язку, отриманий користувачем роумінгу, що оригінується з електронної комунікаційної мережі загального користування в межах роумінгової зони України — ЄС та термінується на гостьову мережу в межах роумінгової зони України — ЄС»;

102⁴) регульовані послуги роумінгу — регульований виклик у роумінгу у роумінговій зоні України — ЄС, регульоване SMS-повідомлення в роумінгу в роумінговій зоні України — ЄС або регульована послуга передачі даних у роумінгу (доступу до мережі Інтернет) у межах роумінгової зони України — ЄС»;

«114¹) розрахункова такса (ставка) — розмір плати за оригінацію, транзит чи термінацію одиниці трафіка»;

«115¹) роумінг у роумінговій зоні України — ЄС — використання мобільного кінцевого (термінального) обладнання користувачем роумінгу в роумінговій зоні України — ЄС для здійснення чи отримання викликів у межах роумінгової зони України — ЄС, надсилання чи отримання SMS-повідомлень у межах роумінгової зони України — ЄС або використання передачі даних (доступу до мережі Інтернет) за техно-

логією пакетної комутації в межах роумінгової зони Україна — ЄС під час перебування в гостьовій мережі та підставі договорів між оператором домашньої мережі та оператором гостьової мережі, якщо користування послугами роумінгу в межах роумінгової зони Україна — ЄС здійснюється в країні, відмінній від країни, в якій знаходиться домашній постачальник послуг роумінгової зони Україна — ЄС; «118» спільна роумінгова зона України та Європейського Союзу (роумінгова зона Україна — ЄС) — територія, що охоплює Україну та держави — члени Європейського Союзу»;

2) у статті 9: у частині першій: абзац перший викласти в такій редакції: «1. Регуляторний орган відповідно до компетенції може вимагати від постачальників електронних комунікаційних мереж та/або послуг, інших суб'єктів господарювання, які надають пов'язані засоби або пов'язані послуги у сфері електронних комунікацій, користувачів радіочастотного спектра, центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування надання у письмовій та/або електронній формі інформації, пов'язаної з умовами загальної авторизації, правом користування радіочастотним спектром і ресурсами нумерації, та в інших випадках, передбачених цим Законом, зокрема з метою»;

доповнити пунктами 9 і 10 такого змісту: «9) здійснення повноважень, передбачених цим Законом щодо роумінгу в роумінговій зоні Україна — ЄС;

10) підготовки інформації на запит Органу європейських регуляторів електронних комунікацій (BEREC) або Агентства з підтримки BEREC (Офісу BEREC)»;

доповнити абзацом дванадцятим такого змісту: «Якщо інформації, отриманої відповідно до частини першої цієї статті, недостатньо для того, щоб регуляторний орган виконував свої повноваження, у тому числі для надання інформації Органу європейських регуляторів електронних комунікацій (BEREC) або Агентству з підтримки BEREC (Офісу BEREC), таку інформацію регуляторний орган може запитувати в інших суб'єктів господарювання, що здійснюють діяльність у сфері електронних комунікацій або тісно пов'язаних секторах, незалежно від форми власності»; абзац перший частини четвертої викласти в такій редакції:

«4. Зазначені у частині першій цієї статті суб'єкти зобов'язані надавати на запити до регуляторного органу інформацію, у тому числі фінансову інформацію та інформацію з обмеженим доступом (крім службової інформації та державної таємниці), що запитуються для виконання регуляторним органом повноважень, передбачених цим Законом, відповідно до зазначених у запиті строків, рівнів деталізації та змісту запиту, а також надавати інформацію на обгрунтовані запити BEREC або Офісу BEREC, Європейської Комісії, що надходять через регуляторний орган»;

3) частину восьму статті 10 доповнити пунктом 12 такого змісту:

«12) у разі наявності обгрунтованої інформації про ознаки порушення положень щодо роумінгу в роумінговій зоні Україна — ЄС, визначених законодавством у сфері електронних комунікацій»;

4) статтю 14 після частини другої доповнити новою частиною такого змісту:

«3. У разі наявності в регуляторного органу доказів порушення положень щодо роумінгу в роумінговій зоні Україна — ЄС, визначених законодавством у сфері електронних комунікацій, регуляторний орган приймає рішення про винесення розпорядження про усунення таких порушень невідкладно, без затримок, а також розпочинає здійснення заходів з розгляду питання щодо застосування адміністративно-господарських санкцій».

У зв'язку з цим частини третю і четверту вважати відповідно частинами четвертою і п'ятою;

5) частину третю статті 15 викласти в такій редакції:

«3. Оскарження в судовому порядку припису уповноваженої посадової особи регуляторного органу чи розпорядження регуляторного органу не зупиняє їх виконання, якщо судовим рішенням не передбачено інше»;

6) пункт 1 частини першої статті 23 після абзацу четвертого доповнити новим абзацом такого змісту: «роумінг у роумінговій зоні Україна — ЄС».

У зв'язку з цим абзац п'ятий вважати абзацом шостим;

7) у статті 91:

пункти 1 і 2 частини першої викласти в такій редакції:

«1) за послуги термінації національного голосового трафіка на мережі мобільного зв'язку;

2) за послуги термінації національного голосового трафіка на мережі фіксованого зв'язку»;

частини шостої і сьомої викласти в такій редакції:

«6. Регуляторний орган встановлює єдині граничні ставки термінації голосового трафіка на мережі мобільного зв'язку, що надходить з номерів Європейського Союзу чи номерів України, які перебувають у роумінгу в Європейському Союзі, та єдині граничні ставки термінації голосового трафіка на мережі фіксованого зв'язку, що надходить з номерів Європейського Союзу чи номерів України, які перебувають у роумінгу в Європейському Союзі, що стягують постачальники оптових послуг голосового зв'язку за надання послуг термінації голосового трафіка на мережі мобільного та фіксованого зв'язку. Зазначені ставки встановлюються регуляторним органом відповідно до ставок, визначених законодавством Європейського Союзу.

Дія положень цієї частини не поширюється на виклики на номери, за якими надаються безкоштовні послуги (за рахунок абонента, якого викликають) або послуги, які передбачають додаткову плату або спільну плату чи розподіл витрат (прибутків).

7. Регуляторний орган повинен здійснювати моніторинг та забезпечувати правильність застосування ставок термінації голосового трафіка постачальниками послуг термінації голосового трафіка.

У разі якщо Європейська Комісія не встановить єдиних граничних ставок термінації голосового трафіка на мережі мобільного та/або фіксованого зв'язку, регуляторний орган може провести аналіз ринків термінації голосового трафіка відповідно до статей 81—84 цього Закону з метою оцінки необхідності накладення регуляторних зобов'язань. Якщо регуляторний орган за результатами проведеного аналізу

встановлює орієнтовані на собівартість ставки термінації на відповідному ринку, вони повинні відповідати принципам, критеріям та параметрам, встановленим частинами другою — п'ятою цієї статті. Орієнтовані на собівартість ставки термінації, встановлені відповідно до частини шостої цієї статті, застосовуються до дзвінків, що надходять з номерів, включених до національних планів нумерації, що відповідають кодам країн відповідно до Рекомендації Міжнародного союзу електрозв'язку ITU-T E.164 «Міжнародний план нумерації мереж загального користування» для географічних областей, що належать до території Європейського Союзу»;

8) доповнити статтею 104¹ такого змісту: «Стаття 104¹. Загальні засади надання послуг роумінгу в роумінговій зоні Україна — ЄС

1. Постачальники послуг роумінгу в роумінговій зоні Україна — ЄС не стягують жодної доплати до домашньої роздрібною ціни з користувачів роумінгу в роумінговій зоні Україна — ЄС за будь-які здійснені або отримані регульовані виклики в роумінгу, за будь-які надіслані регульовані SMS-повідомлення в роумінгу або за будь-які спожиті регульовані послуги передачі даних у роумінгу (доступу до мережі Інтернет), а також не стягують жодної загальної плати за користування термінальним обладнанням або послугою за кордоном в будь-якій державі — члені Європейського Союзу, за винятком доплат, передбачених частинами п'ятою і шостою цієї статті.

2. Постачальники послуг роумінгу в роумінговій зоні Україна — ЄС можуть пропонувати, а користувачі роумінгу в роумінговій зоні Україна — ЄС можуть свідомо обирати роумінговий тариф, відмінний від встановленого тарифу відповідно до частин першої, третьої, п'ятої та шостої цієї статті, на підставі якого користувачі роумінгу в роумінговій зоні Україна — ЄС отримують переваги від тарифу на регульовані послуги роумінгу, відмінного від тарифу, наданого за відсутності такого вибору.

Користувач роумінгу в роумінговій зоні Україна — ЄС може у будь-який час подати запит на перехід на або з тарифу, встановленого відповідно до частин першої, третьої, п'ятої та шостої цієї статті, а такий перехід повинен бути здійснений протягом одного робочого дня з моменту отримання запиту, бути безкоштовним та не передбачати умов або обмежень, які можуть стосуватися положень договору про надання електронних комунікаційних послуг, крім послуг роумінгу в роумінговій зоні Україна — ЄС.

Постачальники послуг роумінгу в роумінговій зоні Україна — ЄС мають право відкладати (відтермінувати) перехід (переключення) між тарифами до моменту завершення мінімального строку дії попереднього встановленого тарифу, який не має перевищувати двох місяців.

3. Постачальники послуг роумінгу в роумінговій зоні Україна — ЄС не можуть пропонувати роздрібні регульовані послуги роумінгу на умовах, менш вигідних, ніж умови, що пропонуються для надання тих самих послуг у домашній мережі, зокрема щодо якості послуг, передбачених договором про надання роздрібних електронних комунікаційних послуг, якщо те саме покоління мережі мобільного зв'язку та технології доступні у гостьовій мережі.

4. Оператори мереж мобільного зв'язку мають уникати необгрунтованих затримок переходу та реєстрації кінцевого обладнання користувачів роумінгу між мережами (хендовер) при перетині кордонів у межах роумінгової зони Україна — ЄС.

5. Постачальники послуг роумінгу в роумінговій зоні Україна — ЄС згідно з правилами, встановленими регуляторним органом, можуть застосовувати політику добросовісного користування щодо споживання роздрібних регульованих послуг роумінгу, що надаються за домашніми роздрібними цінами, з метою запобігання зловживанню або аномальному споживанню роздрібних регульованих послуг роумінгу користувачами роумінгу в роумінговій зоні Україна — ЄС, зокрема споживанню таких послуг користувачами роумінгу в країні, відмінній від країни їхнього домашнього постачальника послуг, крім споживання роздрібних регульованих послуг роумінгу під час періодичних подорожей. Будь-яка політика добросовісного користування має дозволяти користувачам роумінгу споживання обсягів роздрібних регульованих послуг роумінгу за встановленими домашніми роздрібними цінами, що відповідають їхнім тарифним планам.

Постачальники послуг роумінгу в роумінговій зоні Україна — ЄС можуть встановлювати додаткову доплату за споживання роздрібних регульованих послуг роумінгу, що перевищує будь-які обмеження відповідно до будь-якої політики добросовісного користування, а також в інших випадках, передбачених правилами застосування політики добросовісного користування щодо споживання роздрібних регульованих послуг роумінгу, що надаються за домашніми роздрібними цінами, з метою запобігання зловживанню або аномальному споживанню роздрібних регульованих послуг роумінгу користувачами роумінгу в роумінговій зоні Україна — ЄС, та встановлення додаткових доплат за споживання роздрібних регульованих послуг роумінгу, що перевищує будь-які обмеження відповідно до будь-якої політики добросовісного користування, які визначаються регуляторним органом.

Регуляторний орган може в будь-який час вимагати від постачальника послуг роумінгу в роумінговій зоні Україна — ЄС змінити або скасувати додаткову доплату, якщо встановлення такої плати не відповідає цій частині та правилам, встановленим регуляторним органом відповідно до цієї частини.

Регуляторний орган щороку інформує Європейську Комісію щодо застосування положень цієї частини, зокрема щодо встановлення додаткових доплат.

6. За виняткових випадків для забезпечення сталості домашньої моделі тарифікації, якщо постачальник послуг роумінгу в роумінговій зоні Україна — ЄС не в змозі відшкодувати свої фактичні та прогнозовані витрати на надання регульованих послуг роумінгу відповідно до частин першої, третьої і п'ятої цієї статті за рахунок своїх загальних фактичних і прогнозованих доходів від надання таких послуг, такий постачальник послуг роумінгу може подати до регуляторного органу заявку на отримання дозволу на стягнення доплати.

Доплата стягується лише в обсязі, необхідному для відшкодування витрат на надання роздрібних регульованих послуг роумінгу, з урахуванням встановлених граничних оптових ставок. Порядок та методика проведення оцінки сталості надання роздрібних регульованих послуг роумінгу за

домашніми роздрібними цінами встановлюються регуляторним органом.

Регуляторний орган може в будь-який час вимагати від постачальника послуг роумінгу в роумінговій зоні Україна — ЄС змінити або скасувати доплату, якщо стягнення такої доплати не відповідає цій частині та правилам, встановленим регуляторним органом відповідно до цієї частини.

Регуляторний орган щороку інформує Європейську Комісію щодо застосування положень цієї частини, зокрема щодо стягнення доплат.

7. Постачальники послуг роумінгу в роумінговій зоні Україна — ЄС не стягують жодних доплат за отримані регульовані SMS-повідомлення в роумінгу або отримані повідомлення голосової пошти в роумінгу. Зазначена вимога не обмежує постачальника послуг роумінгу в роумінговій зоні Україна — ЄС у праві встановлювати іншу плату, зокрема за прослуховування таких повідомлень.

8. Постачальники послуг роумінгу та користувачі роумінгу в роумінговій зоні Україна — ЄС зобов'язані дотримуватися положень щодо роумінгу в роумінговій зоні Україна — ЄС, визначених законодавством у сфері електронних комунікацій.

9. Оператори мереж мобільного зв'язку повинні задовольняти всі обгрунтовані запити щодо отримання доступу до оптових послуг роумінгу в роумінговій зоні Україна — ЄС, зокрема у спосіб, що забезпечить постачальнику послуг роумінгу в роумінговій зоні Україна — ЄС можливість надання в гостьовій мережі роздрібних послуг мобільного зв'язку, аналогічних тим, які пропонуються в домашній мережі, якщо це технічно можливо. У зв'язку з цим оператори мереж мобільного зв'язку мають публікувати типову пропозицію щодо доступу до оптових послуг роумінгу в роумінговій зоні Україна — ЄС.

10. Оператори мереж мобільного зв'язку можуть відмовляти в задоволенні запитів щодо отримання доступу до оптових послуг роумінгу в роумінговій зоні Україна — ЄС виключно на підставі таких об'єктивних критеріїв, як технічна можливість і цілісність мережі. Комерційний інтерес не може бути підставою для відмови в наданні доступу до оптових послуг роумінгу в роумінговій зоні Україна — ЄС з метою обмеження конкуренції в наданні послуг роумінгу в роумінговій зоні Україна — ЄС.

11. Доступ до оптових послуг роумінгу в роумінговій зоні Україна — ЄС включає доступ до всіх елементів мережі та пов'язаних із ними засобів, послуг, програмного забезпечення та інформаційних систем, необхідних для надання регульованих послуг роумінгу користувачам, а також охоплює всі доступні технології та покоління мереж.

12. З метою надання регульованих послуг роумінгу оператори мереж мобільного зв'язку повинні дотримуватися правил надання роздрібних регульованих послуг роумінгу, а також умов та правил надання оптового доступу (включаючи оптову плату за регульовані послуги роумінгу) до електронних комунікаційних мереж мобільного зв'язку загального користування для надання регульованих послуг роумінгу, встановлених регуляторним органом.

Оператори гостьової мережі роумінгової зони Україна — ЄС не повинні стягувати з постачальника послуг роумінгу будь-яку оптову плату, пов'язану із здійсненням будь-якого типу екстреної комунікації, ініційованої користувачем роумінгу, або з передачею інформації про місцезнаходження абонента, який ініціював екстрену комунікацію.

Оператори мобільного зв'язку можуть погоджувати між собою оптові тарифи на роумінг у роумінговій зоні Україна — ЄС, на які не поширюються обмеження, встановлені регуляторним органом відповідно до цієї частини, включаючи інноваційні схеми оптового ціноутворення, які безпосередньо не пов'язані з обсягом фактичного споживання.

13. З метою інформування користувачів роумінгу в роумінговій зоні Україна — ЄС про стягнення плати за послуги роумінгу під час споживання послуг роумінгу в роумінговій зоні Україна — ЄС кожен постачальник послуг роумінгу в роумінговій зоні Україна — ЄС зобов'язаний без необгрунтованої затримки та безкоштовно шляхом надсилання автоматичного повідомлення надавати користувачам під час їх в'їзду на територію країни, відмінної від країни їхнього домашнього постачальника послуг, основну індивідуальну інформацію про встановлені тарифи в роумінгу в роумінговій зоні Україна — ЄС з урахуванням розміру податку на додану вартість у національній валюті, крім випадків, якщо користувач роумінгу повідомив про відсутність потреби в такому інформуванні. Регуляторний орган визначає зобов'язання щодо інформування, яке також застосовується у випадку, якщо користувачі роумінгу українських операторів перебувають у роумінгу на території країн, що не входять до Європейського Союзу, або в неназемних мережах радіозв'язку.

Дія положень цієї частини не поширюється на пристрої міжмашинної взаємодії, що використовують мобільний зв'язок для передачі даних.

14. У разі якщо користувач роумінгу в'їжджає до країни Європейського Союзу, основна індивідуальна інформація про тарифи, передбачена частиною тринадцятою цієї статті, має доповнюватися, зокрема, інформацією про будь-яку політику добросовісного користування, будь-яку доплату, що стягується з метою забезпечення сталості, потенційний ризик збільшення плати через споживання послуг з доданою вартістю, а також про безкоштовний номер телефону для отримання більш детальної інформації.

Дія положень цієї частини не поширюється на пристрої міжмашинної взаємодії, що використовують мобільний зв'язок для передачі даних.

15. Постачальник послуг роумінгу в роумінговій зоні Україна — ЄС надсилає сповіщення користувачу роумінгу в роумінговій зоні Україна — ЄС, якщо обсяг регульованих послуг роумінгу згідно з політикою добросовісного користування повністю спожито або досягнуто будь-якого ліміту споживання, що застосовується.

16. Кожен постачальник послуг роумінгу в роумінговій зоні Україна — ЄС своєчасно та безкоштовно надає всім своїм користувачам роумінгу в роумінговій зоні Україна — ЄС доступ до інформації про фактичний обсяг спожитих послуг та обсяг витрачених коштів у валюті, в якій користувачу роумінгу виставляється рахунок за використання регульованих послуг передачі даних у роумінгу (доступу до мережі Інтернет), який гарантує, що без явної згоди користувача витрати на регульовані послуги передачі даних у роу-

мінгу (доступу до мережі Інтернет) протягом визначеного періоду використання, за винятком мультимедійних повідомлень (MMS-повідомлень), що оплачуються за одиницю, не перевищують визначений фінансовий ліміт. Користувачі роумінгу в роумінговій зоні Україна — ЄС можуть повідомити постачальника послуг роумінгу, що їм не потрібен доступ до такої інформації.

17. Постачальники послуг роумінгу в роумінговій зоні Україна — ЄС забезпечують належне інформування своїх користувачів роумінгу щодо способів доступу до екстрених служб у відвідуваній країні Європейського Союзу.

18. Постачальники послуг роумінгу в роумінговій зоні Україна — ЄС мають надавати всім користувачам інформацію у повному обсязі про встановлені тарифи на роумінг під час придбання тарифних планів. Постачальники послуг роумінгу в роумінговій зоні Україна — ЄС також мають надати своїм користувачам роумінгу в роумінговій зоні Україна — ЄС оновлену інформацію про встановлені тарифи на роумінг без зайвої затримки кожного разу, коли ці тарифи змінюються.

19. Регуляторний орган встановлює детальні правила щодо застосування положень частин тринадцятої — вісімнадцятої цієї статті;

9) частину першу статті 105 доповнити пунктом 13 такого змісту:

«13) інформацію про умови надання роздрібних послуг роумінгу в роумінговій зоні Україна — ЄС відповідно до правил, встановлених регулятором органом»;

10) у частині першій статті 107:

пункт 6 доповнити словами «у тому числі роздрібних послуг роумінгу в роумінговій зоні Україна — ЄС»;

пункт 7 після слів «електронних комунікаційних послуг» доповнити словами «у тому числі роздрібних послуг роумінгу в роумінговій зоні Україна — ЄС»;

пункт 8 після слів «щодо наданих електронних комунікаційних послуг» доповнити словами «у тому числі роздрібних послуг роумінгу в роумінговій зоні Україна — ЄС»;

пункт 14 після слів «електронної комунікаційної послуги» доповнити словами «у тому числі роздрібної послуги роумінгу в роумінговій зоні Україна — ЄС»;

пункт 15 доповнити словами «у тому числі роздрібної послуги роумінгу в роумінговій зоні Україна — ЄС»;

11) у статті 111:

частину п'яту доповнити абзацом другим такого змісту:

«Постачальники послуг роумінгу в роумінговій зоні Україна — ЄС мають пропонувати роздрібні регульовані послуги роумінгу відповідно до частини третьої статті 104¹ цього Закону»;

доповнити частиною сьомою такого змісту:

«7. Регуляторний орган здійснює моніторинг та збирання інформації про випадки ненавмисного роумінгу в роумінговій зоні Україна — ЄС і вживає заходів відповідно до закону»;

12) частину першу статті 123 викласти в такій редакції:

«1. Споживач має право звернутися до регуляторного органу щодо врегулювання спору з постачальником електронних комунікаційних послуг, що виникає відповідно до цього Закону та стосується виконання договорів.

Право, передбачене абзацом першим цієї частини, також застосовується до користувачів роумінгу щодо спорів, пов'язаних з роумінгом у роумінговій зоні Україна — ЄС.

У разі якщо спори, передбачені абзацом першим або другим цієї частини, також стосуються сторін у державах — членах Європейського Союзу, регуляторний орган координує свої дії з компетентними органами таких держав з метою врегулювання спору»;

13) у статті 126:

у частині першій:

абзац перший викласти в такій редакції:

«1. Регуляторний орган застосовує до постачальників електронних комунікаційних мереж та/або послуг, інших суб'єктів господарювання, які надають пов'язані засоби або пов'язані послуги у сфері електронних комунікацій, користувачів радіочастотного спектра (крім фізичних осіб) такі адміністративно-господарські санкції за порушення вимог цього Закону та виданих відповідно до нього нормативно-правових актів»;

доповнити пунктом 10 такого змісту:

«10) у разі порушення положень щодо роумінгу в роумінговій зоні Україна — ЄС, визначених законодавством у сфері електронних комунікацій, — штраф у розмірі від 1 тисячі до 5 тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (відповідно до методики, що встановлюється регулятором органом) за кожен факт порушення»;

частину четверту викласти в такій редакції:

«4. У разі якщо користувач радіочастотного спектра не є постачальником електронних комунікаційних мереж та/або послуг, технологічним користувачем, користувачем радіочастотного спектра для потреб мовлення, до нього застосовуються адміністративні стягнення відповідно до Кодексу України про адміністративні правопорушення»;

14) статтю 128 доповнити частинами п'ятою — сьомою такого змісту:

«5. Центральний орган виконавчої влади у сфері електронних комунікацій та радіочастотного спектра, регуляторний орган здійснюють моніторинг законодавства Європейського Союзу щодо роумінгу та у встановленому порядку забезпечують вдосконалення національного законодавства до законодавства Європейського Союзу щодо роумінгу у разі внесення відповідних змін до нього.

3 цією метою центральний орган виконавчої влади у сфері електронних комунікацій та радіочастотного спектра, регуляторний орган проводять консультації з Європейською Комісією або будь-яким іншим органом, визначеним Європейською Комісією, за результатами яких враховують відповідні висновки, настанови, рекомендації та пропозиції для подальшого розроблення проектів нормативно-правових актів щодо роумінгу.

6. Регуляторний орган інформує Європейську Комісію про правила та заходи щодо забезпечення виконання положень про роумінг (включаючи застосування адміністративно-господарських санкцій) та про будь-які зміни, що їх стосуються.

7. Центральний орган виконавчої влади у сфері електронних комунікацій та радіочастотного спектра, регуляторний орган своєчасно та в повному обсязі надають на запит Європейської Комісії або будь-яким іншим органам, визна-

ченим Європейською Комісією, документи, статистичну та іншу інформацію, необхідну для виконання ними своїх завдань та функцій».

2. У Законі України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку» від 16 грудня 2021 року № 1971-IX із наступними змінами:

1) у статті 1:

частину третю викласти в такій редакції:

«3. Регуляторний орган є колегіальним органом, утворюється у складі семи членів, у тому числі Голови регуляторного органу, набуває повноважень з моменту призначення більше половини його загального кількісного складу»;

доповнити частиною шостою такого змісту:

«6. Регуляторний орган має належні технічні, фінансові та кадрові ресурси для виконання покладених на нього завдань відповідно до цього Закону та інших законів України»;

2) у статті 4:

пункти 3 і 5 частини третьої викласти в такій редакції:

«3) регулювання цін (тарифів) на послуги у сферах електронних комунікацій (у тому числі регульованих послуг роумінгу), радіочастотного спектра та послуг поштового зв'язку у випадках та порядку, встановлених законом»;

«5) забезпечення здійснення радіочастотного моніторингу, моніторингу якості електронних комунікаційних послуг та послуг поштового зв'язку, моніторингу рівня тарифів (цін) на універсальні послуги та їх доступності споживачам, моніторингу виконання положень законодавства щодо роумінгу в роумінговій зоні Україна — ЄС»;

частину четверту доповнити пунктами 10¹, 10², 10³, 28⁷ та 28⁸ такого змісту:

«10¹) забезпечення відповідно до Закону України «Про електронні комунікації» здійснення заходів для регулювання відносин, пов'язаних з роумінгом у спільній роумінговій зоні України та Європейського Союзу (роумінгова зона Україна — ЄС), відповідно до положень законодавства Європейського Союзу, що регулює роумінг, та під час надання послуг роумінгу в роумінговій зоні Україна — ЄС користувачам роумінгу, у тому числі щодо:

а) здійснення державного нагляду (контролю) за дотриманням постачальниками електронних комунікаційних мереж та/або послуг загальних засад доступу до оптових послуг роумінгу в межах роумінгової зони Україна — ЄС, передбачених Законом України «Про електронні комунікації», та вжиття заходів відповідно до закону;

б) здійснення моніторингу та збирання інформації про ненавмисний роумінг у роумінговій зоні Україна — ЄС, а також вжиття інших заходів відповідно до закону, у тому числі шляхом оповіщення користувачів роумінгу в роумінговій зоні Україна — ЄС будь-яким доступним способом про ризик ненавмисного роумінгу у прикордонних областях України;

в) здійснення моніторингу методів керування трафіком у роумінговій зоні Україна — ЄС для оцінки використання зазначених методів не на користь користувачів послуг роумінгу в роумінговій зоні Україна — ЄС, а також вжиття заходів відповідно до закону;

г) здійснення моніторингу тарифів на регульовані послуги роумінгу;

г) здійснення моніторингу та контролю за дотриманням постачальниками електронних комунікаційних мереж та/або послуг політики добросовісного користування щодо споживання роздрібних регульованих послуг роумінгу та механізму сталості домашньої моделі тарифікації таких постачальників»;

д) розроблення та затвердження правил надання роздрібних регульованих послуг роумінгу відповідно до статті 104¹ Закону України «Про електронні комунікації»;

е) встановлення єдиних граничних ставок термінації голосового трафіка на мережі мобільного зв'язку, що надходить з номерів Європейського Союзу чи номерів України, які перебувають у роумінгу в Європейському Союзі, та єдиних граничних ставок термінації голосового трафіка на мережі фіксованого зв'язку, що надходить з номерів Європейського Союзу чи номерів України, які перебувають у роумінгу в Європейському Союзі, які стягують постачальники оптових послуг голосового зв'язку за надання послуг термінації голосового трафіка на мережі мобільного та фіксованого зв'язку. Зазначені ставки встановлюються відповідно до ставок, встановлених законодавством Європейського Союзу;

е) розроблення та затвердження умов та правил надання оптового доступу (включаючи оптову плату за регульовані послуги роумінгу) до електронних комунікаційних мереж мобільного зв'язку загального користування для надання регульованих послуг роумінгу;

ж) розроблення та затвердження правил застосування політики добросовісного користування щодо споживання роздрібних регульованих послуг роумінгу, що надаються за домашніми роздрібними цінами, з метою запобігання зловживанню або аномальному споживанню роздрібних регульованих послуг роумінгу користувачами роумінгу в роумінговій зоні Україна — ЄС, та встановлення додаткових доплат за споживання роздрібних регульованих послуг роумінгу, що перевищує будь-які обмеження відповідно до будь-якої політики добросовісного користування»;

з) встановлення порядку та методики оцінки сталості надання роздрібних послуг роумінгу в роумінговій зоні Україна — ЄС за домашніми роздрібними цінами;

10²) здійснення моніторингу та забезпечення дотримання застосування розрахункових такс (ставок) термінації голосового трафіка постачальниками таких послуг, встановлених регулятором органом відповідно до частини шостої статті 91 Закону України «Про електронні комунікації», а також у будь-який час вимагати від постачальника послуг термінації голосового трафіка змінити розмір розрахункової такси, яку він стягує з інших суб'єктів господарювання, якщо вона не відповідає встановленим розрахунковим таксам (ставка) термінації»;

10³) щорічне звітування Європейській Комісії та Органу європейських регуляторів електронних комунікацій (BEREC) щодо застосування розрахункових такс (ставок) термінації, що встановлюються регулятором органом відповідно до частини шостої статті 91 Закону України «Про електронні комунікації»;

«28⁷) проведення консультацій з BEREC стосовно спорів між постачальниками електронних комунікаційних мереж

та/або послуг України та Європейського Союзу, а також вжиття заходів для врегулювання спорів після затвердження висновку BEREC відповідно до частини четвертої статті 21¹ цього Закону»;

28⁸) надання BEREC без необґрунтованої затримки в електронній формі необхідної інформації та відповідних її оновлень щодо послуг з доданою вартістю та способів доступу до екстрених служб для відповідних баз даних BEREC»;

3) частину одинадцятую статті 14 викласти в такій редакції:

«11. Рішення регуляторного органу можуть бути оскаржені в судовому порядку. Оскарження рішень регуляторного органу не зупиняє їх виконання, якщо судовим рішенням не передбачено інше»;

4) у статті 21:

назву викласти в такій редакції:

«Стаття 21. Співробітництво з компетентними органами інших держав та установами Європейського Союзу»;

у частині першій слова «Органом європейських регуляторів для електронних комунікацій, національними органами регулювання інших держав» замінити словами «національними регуляторними органами, іншими компетентними органами іноземних держав, установами Європейського Союзу»;

частину другу після слів «інших держав» доповнити словами «установам Європейського Союзу»;

5) розділ II доповнити статтею 21¹ такого змісту:

«Стаття 21¹. Співробітництво з Органом європейських регуляторів електронних комунікацій (BEREC) та Агентством з підтримки BEREC (Офіс BEREC)

1. Регуляторний орган відповідно до законодавства Європейського Союзу, що регулює питання утворення та функціонування BEREC та Агентства з підтримки BEREC (далі — Офіс BEREC), забезпечує співробітництво з питань регулювання у сфері електронних комунікацій з BEREC та Офісом BEREC, забезпечує участь у діяльності BEREC на належному рівні представництва з урахуванням організаційної структури BEREC та Офісу BEREC і вимог до організації їх роботи, а також своєчасно сплачує фінансові внески.

Члени регуляторного органу, у тому числі Голова регуляторного органу, працівники апарату регуляторного органу при здійсненні співробітництва з BEREC та Офісом BEREC зобов'язані виконувати вимоги щодо конфіденційності, незалежності та об'єктивності, встановлені BEREC.

2. Регуляторний орган під час розроблення рішень, погодження проектів нормативно-правових актів, розроблених іншими органами державної влади, максимально враховує висновки, настанови, рекомендації, спільну позицію, кращі практики та методології, затверджені BEREC. Якщо регуляторний орган відступає від настанов BEREC, виданих відповідно до законодавства Європейського Союзу щодо роумінгу, він повинен зазначити причини такого відступу у своєму рішенні.

3. Регуляторний орган своєчасно та в повному обсязі надає на запит BEREC та/або Офісу BEREC документи, статистичну та іншу інформацію, необхідну для виконання ними своїх завдань, а також сприяє у зборі інформації на запити BEREC або Офісу BEREC до інших суб'єктів.

Регуляторний орган на підставі запиту BEREC та/або Офісу BEREC може в межах повноважень вимагати від центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, постачальників електронних комунікаційних мереж та/або послуг, суб'єктів господарювання, які надають пов'язані засоби або пов'язані послуги у сфері електронних комунікацій, користувачів радіочастотного спектра, а також інших суб'єктів господарювання незалежно від форми власності, що здійснюють діяльність у сфері електронних комунікацій або у тісно пов'язаних секторах, надання у письмовій та/або електронній формі відповідних документів, статистичної та іншої інформації.

Центральні та місцеві органи виконавчої влади, органи влади Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування, постачальники електронних комунікаційних мереж та/або послуг, суб'єкти господарювання, які надають пов'язані засоби або пов'язані послуги у сфері електронних комунікацій, користувачів радіочастотного спектра, а також інші суб'єкти господарювання незалежно від форми власності, що здійснюють діяльність у сфері електронних комунікацій або у тісно пов'язаних секторах, зобов'язані у строки, визначені в запиті, надати запитовані регулятором органом документи, статистичну та іншу інформацію, у тому числі з обмеженим доступом (крім службової інформації та державної таємниці).

4. Регуляторний орган:

1) повідомляє BEREC про будь-який спір, що впливає на торгівлю між Україною та державами — членами Європейського Союзу у сфері електронних комунікацій, з метою забезпечення врегулювання такого спору;

2) очікує на висновок BEREC (надається у найкоротший строк, але у будь-якому випадку протягом чотирьох місяців, крім виняткових обставин), перш ніж вжити будь-яких заходів для врегулювання спору або утриматися від будь-яких дій;

3) за виняткових обставин, якщо існує нагальна потреба вжити заходів для захисту конкуренції чи інтересів кінцевих користувачів, регуляторний орган може на прохання сторін або за власною ініціативою вжити тимчасових заходів.

5. Будь-які зобов'язання, накладені регулятором органом на суб'єкта господарювання як частина заходу з врегулювання спору, мають відповідати цьому Закону та максимально враховувати висновок BEREC. Регуляторний орган приймає рішення про накладення таких зобов'язань протягом одного місяця з дня отримання висновку BEREC.

Суб'єкти господарювання зобов'язані виконати рішення регуляторного органу про накладення на них зобов'язкових для виконання зобов'язань у визначені зазначеним органом строки.

Постачальники електронних комунікаційних мереж та/або послуг будь-якої держави — члена Європейського Союзу мають право звернутися до регуляторного органу із заявою про врегулювання їхніх спорів з постачальниками електронних комунікаційних мереж та/або послуг України.

Під час врегулювання таких спорів регуляторний орган за потреби співпрацює з компетентними органами будь-якої заінтересованої держави — члена Європейського Союзу».

II. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування, та вводиться в дію з дня, визначеного Україною та Європейським Союзом у рішенні Комітету Асоціації ЄС – Україна у торговельно-му складі про надання режиму внутрішнього ринку для роумінгу в мережах мобільного зв'язку загальною користування (відповідно до статті 4(3) Додатка XVII до

Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони).

2. Кабінету Міністрів України протягом двох місяців з дня опублікування цього Закону:

забезпечити прийняття нормативно-правових актів, необхідних для реалізації цього Закону;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

Президент України В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ.

м. Київ, 22 травня 2024 року.
№ 3727-IX.

Закон України

Про внесення змін до деяких законів України щодо вирішення нагальних питань у сфері охорони здоров'я та соціальної сфері

Верховна Рада України постановляє:

I. Внести зміни до таких законів України:

1. В Основах законодавства України про охорону здоров'я (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 4, ст. 19 із наступними змінами):

1) частину восьму статті 8 викласти в такій редакції:

«Проведення державної оцінки медичних технологій здійснюється у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України»;

2) у статті 14¹:

частину третю доповнити абзацом сьомим такого змісту:

«стандарт реабілітаційної допомоги — сукупність норм, правил і нормативів, а також показники (індикатори) якості надання реабілітаційної допомоги відповідного напрямку реабілітації у сфері охорони здоров'я, які розробляються з урахуванням сучасного рівня розвитку медичної науки і доказових методів реабілітації»;

частини п'ятої і шостої викласти в такій редакції:

«Галузевими стандартами у сфері охорони здоров'я є також інші норми, правила та нормативи, передбачені законами, що регулюють діяльність у сфері охорони здоров'я, або визначені центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я.

Додержання стандартів медичної допомоги (медичних стандартів), стандартів реабілітаційної допомоги, клінічних протоколів, протоколів надання реабілітаційної допомоги, табелів матеріально-технічного оснащення є обов'язковим для всіх реабілітаційних закладів, закладів охорони здоров'я, їх відділень, підрозділів, а також для фізичних осіб — підприємців, які провадять господарську діяльність з медичної практики та/або мають право на надання реабілітаційної допомоги згідно із законодавством»;

3) частини четвертої і п'ятої статті 24 викласти в такій редакції:

«До складу наглядової ради закладу охорони здоров'я, крім представників власника закладу охорони здоров'я (уповноваженого ним органу) та відповідних органів виконавчої влади та/або органів місцевого самоврядування, входять (за їхньою згодою) депутати місцевих рад, представники громадськості та громадських об'єднань, діяльність яких спрямована на захист прав у сфері охорони здоров'я, організацій, що здійснюють професійне самоврядування у сфері охорони здоров'я. До складу наглядових рад включаються незалежні члени наглядової ради, кількість яких повинна становити більшість членів наглядової ради. До складу наглядової ради державного чи комунального закладу охорони здоров'я не можуть входити громадяни Російської Федерації або Республіки Білорусь, а також особи, до яких застосовуються обмежувальні заходи (санкції).

Порядок утворення, вимоги до членів наглядової ради закладу охорони здоров'я, права, обов'язки наглядової ради закладу охорони здоров'я, типові положення про неї затверджуються Кабінетом Міністрів України».

2. Статтю 28 Закону України «Про психіатричну допомогу» (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 19, ст. 143 із наступними змінами) виключити.

3. У Законі України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення» (Відомості Верховної Ради України, 2018 р., № 5, ст. 31; 2023 р., № 2, ст. 6; із змінами, внесеними Законом України від 1 липня 2022 року № 2347-IX):

1) пункт 7 частини першої статті 2 викласти в такій редакції:

«7) Уповноважений орган — центральний орган виконавчої влади зі спеціальним статусом, що реалізує державну політику у сфері державних фінансових гарантії медичного обслуговування населення, діяльність якого спрямовується і

координується Кабінетом Міністрів України через міністра, який очолює центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я»;

2) у частині першій статті 7:

пункт 6 викласти в такій редакції:

«б) здійснення заходів, що забезпечують цільове та ефективне використання коштів за програмою медичних гарантій»;

доповнити пунктом 6¹ такого змісту:

«6¹) здійснення моніторингу виконання умов договорів про медичне обслуговування населення та про реімбурсацію у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України».

4. У Законі України «Про соціальні послуги» (Відомості Верховної Ради України, 2019 р., № 18, ст. 73; із змінами, внесеними Законом України від 14 квітня 2022 року № 2193-IX):

1) частину першу статті 8 доповнити пунктом 1¹ такого змісту:

«1¹) бюджетна установа, яка організовує та здійснює закупівлю соціальних послуг за рахунок коштів державного бюджету у випадках та порядку, встановлених Кабінетом Міністрів України»;

2) частину першу статті 9 доповнити пунктом 10 такого змісту:

«10) закупівля соціальних послуг загальнонаціонального значення за рахунок коштів державного бюджету через спеціально уповноважену організацію для закупівлі соціальних послуг»;

3) у статті 11:

частину першу після пункту 1 доповнити новим пунктом такого змісту:

«2) центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог законодавства під час надання соціальних послуг і соціальної підтримки».

У зв'язку з цим пункти 2 і 3 вважати відповідно пунктами 3 і 4;

після частини другої доповнити новою частиною такого змісту:

«3. До повноважень центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог законодавства під час надання соціальних послуг і соціальної підтримки, належать здійснення державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог законодавства щодо реалізації права на соціальні послуги, забезпечення якості їх надання, соціальну підтримку та інші повноваження, визначені Кабінетом Міністрів України».

У зв'язку з цим частини третю і четверту вважати відповідно частинами четвертою і п'ятою;

в абзаці дев'ятнадцятому частини четвертої слова і цифру «передбачені пунктом 4 частини четвертої цієї статті» замінити словами і цифрою «передбачені пунктом 4 частини п'ятої цієї статті»;

у пункті 4 частини п'ятої слова і цифри «передбаченими пунктами 2 і 3 частини першої цієї статті» замінити словами і цифрами «передбаченими пунктами 3 і 4 частини першої цієї статті, та/або направлення у порядку взаємодії суб'єктів системи надання соціальних послуг до надавачів соціальних послуг для надання послуг за рахунок отримувача або третіх осіб»;

4) у частині першій статті 21:

в абзаці першому і другому слова і цифри «пунктами 2 і 3 частини першої статті 11» замінити словами і цифрами «пунктами 3 і 4 частини першої статті 11»;

абзац перший доповнити реченням такого змісту: «Про прийняте рішення надавачі соціальних послуг недержавно-

го сектору повідомляють структурний підрозділ з питань соціального захисту населення уповноважених органів системи надання соціальних послуг, передбачених пунктами 3 і 4 частини першої статті 11 цього Закону, для здійснення ними моніторингу надання соціальних послуг, внесення відповідної інформації до Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг, організації та забезпечення підготовки, перепідготовки, підвищення професійної компетентності/кваліфікації працівників — надавачів соціальних послуг та інших повноважень, визначених цим Законом»;

5) в абзаці четвертому частини другої статті 23 слова і цифри «пунктами 2 і 3 частини першої статті 11» замінити словами і цифрами «пунктами 3 і 4 частини першої статті 11»;

6) у статті 28:

частину шосту доповнити реченням такого змісту: «Також оплата соціальних послуг може здійснюватися шляхом безготівкового перерахування коштів отримувачу соціальних послуг для оплати послуг отримувачу ним надавачу соціальних послуг, який зареєстрований у Реєстрі надавачів та отримувачів соціальних послуг та відповідає вимогам щодо надання відповідної соціальної послуги, в порядку та на умовах, визначених Кабінетом Міністрів України»;

в абзаці першому частини сьомої слова і цифри «пунктами 2 і 3 частини першої статті 11» замінити словами і цифрами «пунктами 3 і 4 частини першої статті 11».

II. Прикінцеві та перехідні положення

1. Цей Закон набирає чинності через три місяці з дня, наступного за днем опублікування цього Закону, крім пунктів 2 і 3 цього розділу, які набирають чинності з дня, наступного за днем опублікування цього Закону.

2. Установити, що до 31 грудня 2024 року:

1) кредитори державних закладів охорони здоров'я, реабілітаційних закладів, що діють в організаційно-правовій формі установи, що реорганізуються в державні некомерційні підприємства, не вправі вимагати від них виконання незабезпечених зобов'язань, припинення або дострокового виконання зобов'язання або забезпечення виконання зобов'язання. Згода кредитора на заміну боржника у зобов'язанні в такому разі не вимагається;

2) обов'язкова оцінка майна, передбачена Законом України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні», для закладів охорони здоров'я, реабілітаційних закладів, що діють в організаційно-правовій формі установи, що реорганізуються в державні некомерційні підприємства, не застосовується;

3) звільнення працівників закладів, що реорганізуються в державні некомерційні підприємства, допускається виключно у разі, якщо неможливо перевести працівника за його згодою на іншу роботу;

4) передача нерухомого майна від державних закладів охорони здоров'я — бюджетних установ, реабілітаційних закладів, що діють в організаційно-правовій формі установи, до державних некомерційних підприємств, що утворюються внаслідок реорганізації, здійснюється на підставі даних бухгалтерського обліку відповідних бюджетних установ щодо такого майна та результатів обов'язкової його інвентаризації.

3. Кабінету Міністрів України протягом трьох місяців з дня набрання чинності цим Законом:

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

Президент України В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ.

м. Київ, 22 травня 2024 року.
№ 3728-IX.

Закон України

Про внесення змін до деяких законів України щодо уточнення діяльності Українського інституту книги з підтримки розповсюджувачів видавничої продукції та надання державної допомоги на придбання книг

Верховна Рада України постановляє:

I. Внести зміни до таких законів України:

1. У Законі України «Про державну підтримку книговидавничої справи в Україні» (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 24, ст. 162 із наступними змінами):

1) абзац третій частини другої статті 8 викласти в такій редакції:

«реалізація програми надання громадянам України державної допомоги на придбання книг»;

2) у статті 8²:

у частині четвертій:

абзац перший викласти в такій редакції:

«До заяви, що подається за формою, встановленою центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у видавничій сфері, додаються такі документи або їх належним чином засвідчені копії»;

у пункті 2 слова «чи його нотаріально засвідчена копія» виключити;

пункт 3 виключити;

у частині восьмій цифри «10» замінити словом «десяти»;

у частині сімнадцятій:

пункт 2 викласти в такій редакції:

«2) копії документів, що підтверджують сплату розповсюджувачем книговидавничої продукції орендної плати»;

доповнити пунктом 5 такого змісту:

«5) копія договору найму (оренди) або піднайму (суборенди) із зазначенням цільового користування приміщенням»;

у частині дев'ятнадцятій цифри «10» замінити словом «десяти», а слово «трьох» — словом «п'яти»;

у частині двадцять першій цифри «10» замінити словом «п'яти», а слова «отримання заяви» — словами «прийняття відповідного рішення»;

частину двадцять четверту після слів «з дня прийняття» доповнити словом «відповідного»;

абзац перший частини двадцять п'ятої викласти в такій редакції:

«Державна субсидія надається у розмірі орендної плати, сплаченої за квартал, що передує місяцю звернення із зая-

вою про надання державної субсидії, але при цьому розмір державної субсидії не може перевищувати»;

у пунктах 2—5 частини двадцять сьомої слово «постійного» виключити;

частину двадцять восьму викласти в такій редакції:

«Кількість населення визначається на підставі даних згідно з останньою оцінкою, проведеною центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики, та розміщеною на його офіційному веб-сайті»;

у частині тридцять першій слово «протягом» замінити словами «за період»;

у частині тридцять шостій слова «у порядку, встановлено Кабінетом Міністрів України» виключити;

3) у статті 8³:

назву та частини першу і другу викласти в такій редакції:

«Стаття 8³. Діяльність Українського інституту книги з реалізації програми надання громадянам України державної допомоги на придбання книг

Діяльність з реалізації програми надання громадянам України державної допомоги на придбання книг (далі — дер-

жавна допомога) здійснюється засобами Єдиного державного веб-порталу електронних послуг.

Державна допомога надається громадянам України, які досягли 18-річного віку, — протягом одного року з дня досягнення відповідного віку; при народженні дитини — одному з батьків або інших законних представників дитини протягом одного року з дня її народження;

частини третю і четверту виключити; у частині п'ятій слова «Сертифікат видається» замінити словами «Державна допомога надається», слова «видається сертифікат» — словами «надається допомога, зраховується на поточний рахунок із спеціальним режимом використання «ЄКнига», слово «використаний» — словом «використана», а слова «з використанням сертифіката» — словами «за кошти державної допомоги»;

у частині шостій слова «з використанням сертифіката» замінити словами «за кошти державної допомоги»; частину сьому викласти в такій редакції:

«Питання подання заяви на отримання державної допомоги засобами Єдиного державного веб-порталу електронних послуг, особливості відкриття поточного рахунка із спеціальним режимом використання «ЄКнига» визначаються

Порядком надання громадянам України державної допомоги на придбання книг, затвердженим Кабінетом Міністрів України».

2. У розділі II «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо стимулювання розвитку українського книговидавництва і книгорозповсюдження» від 19 червня 2022 року № 2313-IX:

1) у пункті 1 слова та цифри «з 1 січня 2024 року» замінити словами та цифрами «з 1 січня року, що настає після завершення одного року з дня припинення або скасування воєнного стану, введеного Указом Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженим Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 2102-IX»;

2) пункт 3 виключити.

II. Прикінцеві та перехідні положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

2. Надання громадянам України, які досягли 18-річного віку, державної допомоги на придбання книг здійснюється починаючи з 1 липня 2024 року. Така допомога надається

громадянам України, які починаючи з 1 січня 2024 року досягли 18-річного віку.

3. Надання державної допомоги на придбання книг при народженні дитини здійснюється починаючи з 1 січня року, наступного за роком припинення або скасування воєнного стану, введеного Указом Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженим Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 2102-IX».

4. Кабінету Міністрів України у тримісячний строк з дня набрання чинності цим Законом:

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом;

забезпечити прийняття нормативно-правових актів, необхідних для реалізації положень цього Закону.

Президент України В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ.
м. Київ, 22 травня 2024 року.
№ 3731-IX.

Закон України

Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та інших законів України у зв'язку з ратифікацією Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами

Верховна Рада України постановляє:

1. Внести до Кодексу України про адміністративні правопорушення (Відомості Верховної Ради УРСР, 1984 р., додатак до № 51, ст. 1122) такі зміни:

1. Частину другу статті 13 після цифр «173» доповнити цифрами «173».

2. Примітку до статті 22 викласти в такій редакції:

«Примітка. Положення цієї статті не застосовуються до правопорушень, передбачених частиною четвертою статті 121, частиною п'ятою статті 122, статтями 122², 122⁴, частиною третьою статті 123, частинами другою — п'ятою статті 126, статтями 130, 161¹ і 173³ цього Кодексу».

3. У статті 38:

частину третю викласти в такій редакції: «Адміністративне стягнення за вчинення правопорушень, передбачених статтями 173³ і 173⁶ цього Кодексу, може бути накладено протягом шести місяців з дня вчинення відповідного правопорушення»;

у частині четвертій слова і цифри «статтями 212¹⁵, 212²¹ цього Кодексу» замінити словами і цифрами «частинами третьою — шостою статті 164¹⁴, статтями 212¹⁵, 212²¹ цього Кодексу».

4. Статті 39¹ і 173² викласти в такій редакції:

«Стаття 39¹. Направлення на проходження програми для особи, яка вчинила домашнє насильство чи насильство за ознакою статі

У разі вчинення домашнього насильства чи насильства за ознакою статі суд під час вирішення питання про накладення стягнення за адміністративне правопорушення має право одночасно вирішити питання про направлення особи, яка вчинила домашнє насильство чи насильство за ознакою статі, на проходження програми для таких осіб, передбаченої законом.

Постанова у справі про адміністративне правопорушення, згідно з якою суд вирішив направити порушника на проходження програми для особи, яка вчинила домашнє насильство чи насильство за ознакою статі, у триденний строк з дня набрання нею законної сили направляється до суб'єкта, який згідно із законом відповідальний за виконання таких програм»;

«Стаття 173². Вчинення домашнього насильства

Вчинення домашнього насильства, тобто умисне вчинення будь-яких діянь (дій або бездіяльності) фізичного, психологічного чи економічного характеру (застосування насильства, що не спричинило тілесних ушкоджень, погрози, образи чи переслідування, позбавлення житла, їжі, одягу, іншого майна або коштів, на які потерпілий має передбачене законом право, тощо), внаслідок чого була завдана шкода фізичному або психічному здоров'ю потерпілого, —

тягне за собою накладення штрафу від двадцяти до сорока неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від тридцяти до сорока годин, або адміністративний арешт на строк до десяти діб.

Діяння, передбачене частиною першою цієї статті, вчинене стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи, —

тягне за собою накладення штрафу від тридцяти до шістдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин, або адміністративний арешт на строк до десяти діб.

Повторне протягом року вчинення порушення, передбаченого частинами першою або другою цієї статті, за яке особу вже було піддано адміністративному стягненню, —

тягне за собою накладення штрафу від шістдесяти до вісімдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин, або адміністративний арешт на строк до десяти діб.

Діяння, передбачене частиною першою цієї статті, вчинене стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи, —

тягне за собою накладення штрафу від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від двадцяти до сорока годин, або виправні роботи на строк від сорока до шістдесяти годин, або виправні роботи на строк до одного місяця з відрахуванням двадцяти процентів заробітку, або адміністративний арешт на строк до десяти діб.

Стаття 173⁷. Сексуальне домагання

Сексуальне домагання, тобто умисне вчинення проти бажання особи образливих, принизливих дій сексуального характеру, виражених вербально або невербально (слова, жести, рухи тіла), у тому числі з використанням електронних комунікацій, —

тягне за собою накладення штрафу від вісімдесяти до ста шістдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин, або виправні роботи на строк до одного місяця з відрахуванням двадцяти процентів заробітку, або адміністративний арешт на строк до десяти діб.

роботи на строк від двадцяти до сорока годин, або виправні роботи на строк до одного місяця з відрахуванням двадцяти процентів заробітку.

Повторне протягом року вчинення порушення, передбаченого частиною першою цієї статті, за яке особу вже було піддано адміністративному стягненню, —

тягне за собою накладення штрафу від двохсот до трьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин, або виправні роботи на строк до одного місяця з відрахуванням двадцяти процентів заробітку, або адміністративний арешт на строк до десяти діб.

Стаття 173⁷. Сексуальне домагання

Сексуальне домагання, тобто умисне вчинення проти бажання особи образливих, принизливих дій сексуального характеру, виражених вербально або невербально (слова, жести, рухи тіла), у тому числі з використанням електронних комунікацій, —

тягне за собою накладення штрафу від шістдесяти до ста шістдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин, або виправні роботи на строк до одного місяця з відрахуванням двадцяти процентів заробітку, або адміністративний арешт на строк до п'ятнадцяти діб.

Повторне протягом року вчинення порушення, передбаченого частиною першою цієї статті, за яке особу вже було піддано адміністративному стягненню, а також вчинення такого порушення стосовно особи, яка перебуває у матеріальній, службовій чи іншій залежності від правопорушника, —

тягнуть за собою накладення штрафу від ста шістдесяти до двохсот вісімдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин, або виправні роботи на строк до одного до двох місяців з відрахуванням двадцяти процентів заробітку, або адміністративний арешт на строк до п'ятнадцяти діб.

Стаття 173⁸. Невиконання термінового заборонного припису або повідомлення про місце тимчасового перебування у разі винесення такого припису

Неповідомлення особою, стосовно якої винесено терміновий заборонний припис, згідно з яким вона повинна залишити місце спільного проживання (перебування) з потерпілою особою, у встановлений законом строк уповноваженого підрозділу органів Національної поліції України про місце свого тимчасового перебування —

тягне за собою попередження або накладення штрафу від десяти до двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Невиконання термінового заборонного припису особою, стосовно якої він винесений, —

тягне за собою накладення штрафу від двадцяти до тридцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від тридцяти до сорока годин, або адміністративний арешт на строк до десяти діб.

Діяння, передбачене частиною другою цієї статті, вчинене повторно протягом року після накладення адміністративного стягнення, —

тягне за собою накладення штрафу від тридцяти до сорока неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин, або адміністративний арешт на строк до п'ятнадцяти діб».

6. Статтю 221 після цифр «166⁶» доповнити словом «статтями», а цифри «173⁴, 173⁵» замінити цифрами і словами «173⁴—173⁷, частинами другою і третьою статті 173⁸, статтями».

7. Частину першу статті 222 після цифр «164⁴» доповнити словами і цифрами «частина перша статті 173⁸».

8. Абзац другий пункту 1 частини першої статті 255 після цифр «173⁴» доповнити цифрами і словами «173⁶, 173⁷, частини друга і третя статті 173⁸, стаття».

9. Статтю 263 після частини другої доповнити новою частиною такого змісту:

«Осіб, які вчинили домашнє насильство, насильство за ознакою статі або не виконали терміновий заборонний припис, може бути затримано на строк до трьох годин для складення протоколу, а в необхідних випадках для встановлення особи або з'ясування обставин правопорушення — до дванадцяти годин».

У зв'язку з цим частину третю вважати частиною четвертою.

10. Статтю 269 викласти в такій редакції: «Стаття 269. Потерпілий

Потерпілим є особа, якій адміністративним правопорушенням заподіяно моральну, фізичну або майнову шкоду.

Потерпілий має право знайомитися з матеріалами справи, заявляти клопотання, при розгляді справи користуватися правовою допомогою адвоката, іншого фахівця у галузі права, який за законом має право на надання правової допомоги особисто чи за дорученням юридичної особи, оскаржувати постанову по справі про адміністративне правопорушення.

Потерпілого може бути опитано як свідка відповідно до статті 272 цього Кодексу.

Якщо адміністративне правопорушення, передбачене статтею 173² або 173⁶ цього Кодексу, було вчинено у присутності малолітньої чи неповнолітньої особи, така особа також визнається потерпілим, незалежно від того, чи було їй заподіяно шкоду таким правопорушенням, і на неї поширюються права потерпілого, крім права на відшкодування майнової шкоди».

11. У частині другій статті 277 цифри «173³» замінити словами і цифрами «частинами другою і третьою статті 173⁸, статтями», а після цифр «160» доповнити цифрами «173²».

12. Статтю 283 після частини четвертої доповнити новою частиною такого змісту:

«Постанова суду про накладення адміністративного стягнення по справі про адміністративне правопорушення, передбачені статтями 173² і 173⁶ цього Кодексу, повинна містити обґрунтування необхідності або відсутності необхідності направлення порушника на проходження програми для особи, яка вчинила домашнє насильство чи насильство за ознакою статі, відповідно до статті 39¹ цього Кодексу».

У зв'язку з цим частини п'яту — десяту вважати відповідно частинами шостою — одинадцятю.

13. У частині другій статті 321⁴ слова «одному неоподаткованому мінімуму доходів громадян» замінити словами «п'ятьом неоподатковуваним мінімумам доходів громадян».

II. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності через шість місяців з дня його опублікування.

2. Внести зміни до таких законів України:

1) абзаци шостий і сьомий статті 1 Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» (Відомості Верховної Ради України, 2005 р., № 52, ст. 561; 2018 р., № 5, ст. 35) викласти в такій редакції:

«сексуальне домагання — дії сексуального характеру (що не посягають на статево свободу чи статево недоторканість особи), виражені вербально, невербально або фізично (слова, жести, рухи тіла, доторкування, поплескування або інші аналогічні дії), які ображають чи принижують гідність особи та можуть супроводжуватися створенням щодо неї залучувального, ворожого або образливого, принизливого середовища (ситуації);

насильство за ознакою статі — діяння, спрямоване проти особи через її належність до певної статі чи стереотипні уявлення про соціальні ролі (становище, обов'язки, поведінку тощо) жінки або чоловіка в суспільстві, або діяння, що стосуються переважно осіб певної статі чи зачіпають їх непропорційно, які завдають фізичної, сексуальної, психологічної або економічної шкоди чи страждань, включаючи погрози таких дій, у публічному або приватному житті»;

2) частину восьму статті 25 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» (Відомості Верховної Ради України, 2018 р., № 5, ст. 35) доповнити словами «протягом однієї доби з моменту винесення термінового заборонного припису у спосіб, передбачений законодавством».

3. Кабінету Міністрів України протягом шести місяців з дня опублікування цього Закону:

прийняти нормативно-правові акти, необхідні для реалізації цього Закону;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

Президент України В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ.
м. Київ, 22 травня 2024 року.
№ 3733-IX.

Комітет з питань молоді і спорту в порядку контролю розглянув питання «Про виконання Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про фізичну культуру і спорт» щодо спорту ветеранів війни» та ухвалив відповідне рішення

Під час доповіді з цього питання заступник Міністра у справах ветеранів України М. В. Кушнір зазначив, що відповідно до Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про фізичну культуру і спорт» щодо спорту ветеранів війни» Мінветеранів сприяє та забезпечує розвиток спорту ветеранів війни та членів їхніх сімей, їхню психологічну та соціальну адаптацію шляхом залучення до фізкультурно-оздоровчої та спортивної діяльності із використанням діючої мережі закладів фізичної культури і спорту, забезпечує проведення всеукраїнських спортивних заходів серед ветеранів війни та їхню участь у міжнародних спортивних заходах, взаємодіє з громадськими об'єднаннями фізкультурно-спортивної спрямованості.

У рамках заходів, спрямованих на підтримку ветеранів війни, популяризації спорту та здорового способу життя Мінветеранів реалізує заходи з організації та забезпечення проведення всеукраїнських спортивних заходів, інших спортивних заходів та спортивних змагань, що проводяться в Україні та/або закордоном.

Заступник Міністра розповів, що такі проекти, як «Ігри Нескорених» та «Ігри Воїнів», сприяли розширенню спортивних дисциплін, доступних для ветеранів війни, зокрема: Україна вперше (2019 рік) взяла участь в «Іграх Нескорених» та змагалась у 7 спортивних дисциплінах, в 2023 році кількість дисциплін уже становила 11. Тим самим проекти зарекомендували себе як ефективний засіб для розвитку системи реабілітації ветеранів війни через заняття спортом та змінили життя ветеранів війни та членів їхніх сімей.

Також учасники засідання були поінформовані про те, які нормативно-правові акти були

прийняті на виконання Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про фізичну культуру і спорт» щодо спорту ветеранів війни».

Народні депутати—члени Комітету з питань молоді і спорту зазначили, що після повномасштабного вторгнення російської федерації до України цей напрям спорту набув стратегічного значення, оскільки він сприяє залученню ветеранів війни та членів їхніх сімей до занять певним видом спорту, їхній участі у міжнародних та інших спортивних заходах, що в свою чергу забезпечує їхню психологічну та соціальну адаптацію через спортивну діяльність.

Водночас було зазначено, що є певна проблема — згідно зі статтею 36^а Закону України «Про фізичну культуру і спорт» спорт ветеранів війни не передбачає участь і підготовку спортивних команд ветеранів війни у спортивних змаганнях областей, районів, територіальних громад.

Народні депутати також наголосили на тому, що Комітет

звертався до відповідних органів виконавчої влади щодо надання інформації про спортивні змагання та заходи, а також фізкультурно-оздоровчі заходи ветеранів війни, що проводяться на міжнародному, всеукраїнському, регіональному та місцевому рівнях.

Відповідно до отриманої інформації на регіональному та місцевому рівні проводяться спортивні змагання та заходи, а також фізкультурно-оздоровчі заходи ветеранів війни, однак у деяких регіонах цьому питанню приділяється недостатня увага.

До найбільш активних регіонів у цьому напрямі спорту належать: Вінницька, Дніпропетровська, Житомирська, Закар-

патська, Одеська, Черкаська, Чернігівська області.

Проаналізувавши всю надану інформацію від органів виконавчої влади, Комітет дійшов висновку, що ефективному розвитку спорту ветеранів війни заважає, зокрема:

- ▶ недостатня координація між суб'єктами сфери фізичної культури і спорту;
- ▶ відсутність відповідних спортивних федерацій, а також те, що існуючі на сьогодні федерації не забезпечують виконання завдань щодо підтримки та організації адаптивного спорту, зокрема спорту ветеранів війни;
- ▶ відсутність у Законі України «Про фізичну культуру і спорт» обов'язку щодо прове-

дення спортивних змагань та фізкультурно-оздоровчих заходів ветеранів війни.

Крім того, потребує оновлення визначення терміну «спорт ветеранів війни», що має включати як спортивні змагання, що проводяться за правилами визначених в Україні видів спорту, так і спортивні змагання за спеціальними правилами для ветеранів війни, які є особами з інвалідністю або особами з обмеженими можливостями.

За результатами розгляду цього питання Комітет ухвалив Рішення з метою вдосконалення питання розвитку спорту ветеранів війни.

Пресслужба
Апарату Верховної Ради України.
Фото rada.gov.ua.

Ольга САЛАДУХА: Наша мета — у цей складний час підтримати українських дітей

Народна депутатка України, голова підкомітету з питань спорту вищих досягнень та спортивної діяльності Ольга Саладуха відвідала Кам'янець-Подільський, де відкрила велике спортивне свято під егідою Федерації легкої атлетики України — фінал Дитячих ліг за програмою Світової легкої атлетики.

144 юні учні та учениці загальноосвітніх шкіл із 18 регіонів України змагалися в човниковій естафеті, стрибках у довжину з місця, метанні та багатьох інших видах багатоборства.

«Такий турнір проводимо вперше. Але віримо, що це початок нової спортивної традиції. Наша мета — у цей складний

час підтримати українських дітей. Зацікавити їх спортом, зробити рухову активність частиною повсякденного життя, виявити спортивні таланти і зростити їх для майбутнього», — зазначила Ольга Саладуха.

Народна депутатка України подякувала міському голові Кам'янця-Подільського Михайлу Посітку за максимальну допомогу в організації змагань, за повну солідарність і розуміння потреб дитячого спорту,

за умови, що є у місті для проведення на високому рівні спортивних заходів.

«Навіть під час повномасштабної війни спорт на часі. Бо це потужний засіб реабілітації, це неймовірно дієвий анти-депресант, це відмінний мотиватор. Тому будемо робити все, щоб у центрі та на місцях це добре розуміли. Окрема подяка колективу ФЛАУ, спонсорам та усім, хто долучився до організації свята. І, звичайно, жити та планувати ми б не могли без наших мужніх захисників. За що вам особлива шана!» — резюмувала Ольга Саладуха.

Пресслужба
Апарату Верховної Ради України.
Фото rada.gov.ua.

ОГОЛОШЕННЯ

ОГОЛОШЕННЯ щодо продажу активів АТ "МЕГАБАНК"

Номер лоту: G24N026233; G24N026234

Короткий опис активів (майна) в лоті: Автомобіль RENAULT, модель MASTER, фургон малотон. операт.-В спеціалізований з панцерним захистом ПЗСА-3, рік випуску 2014, номер державної реєстрації AX0527EE, номер кузова VF1MAFECAS0311239; Основні засоби в кількості 36 од.; Автомобіль RENAULT, модель MASTER, фургон малотонажний -В спеціалізований з панцерним захистом ПЗСА-3, рік випуску 2012, номер державної реєстрації AX7584EK, номер кузова VF1MAFECAS48171345; Основні засоби в кількості 50 од.

Місце проведення аукціону: Єдиний кабінет - Посилання на перелік організаторів торгів, які у своїй діяльності використовують створену ГО "Трансперенсі Інтернешнл Україна" електронну торгову систему <https://www.fg.gov.ua/aktivi-bankiv/prodazh-aktiviv/informatsiya/organizatori-vidkritikh-torgiv>

Дата проведення відкритих торгів (аукціону)/електронного аукціону: 01.07.2024

Час проведення відкритих торгів (аукціону)/електронного аукціону: Точний час початку проведення відкритих торгів (аукціону)/електронного аукціону по кожному лоту вказується на веб-сайті www.prozorro.sale

Детальна інформація щодо лотів: <https://www.fg.gov.ua/passport/58441>

Засновник —
Верховна Рада України

Передплатний індекс
на 2024 рік
40224

174,00 грн. — на місяць;
522,00 грн. — на квартал;
1044,00 грн. — на пів року.

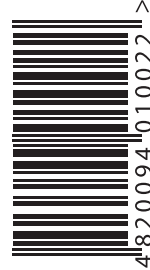
Друк:
ТОВ «Мега-Поліграф»,
04073 м. Київ,
вул. Марка Вовчка, 12/14,
тел. (044) 581-68-15
www.mega-poligraf.kiev.ua
Зам. 92747
Видавець —
Державне підприємство
«Голос України».
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
Газета виходить
з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03057, Київ-57,
вул. Петра Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ:
для довідок — 503-61-92.

E-mail: mail@golos.com.ua —
загальний

Сайт — www.golos.com.ua

Відповідальні
за підготовку
та випуск номера:
Віталій СУДДЯ,
Тетяна УВЕРОВА.